

ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
И
ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА

„БОРИКА“ АД

2019 година

София, март 2020 г.

Съдържание:

1. Доклад за дейността..... 47 страници
2. Доклад на независимия одитор.....7 страници
3. Годишен финансов отчет.....67 страници

ДОКЛАД

ЗА

ДЕЙНОСТТА

НА БОРИКА АД

ЗА 2019 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

АКЦЕНТИ 2019.....	4
ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА 2019.....	7
МАКРОИКОНОМИЧЕСКА РАМКА 2019 г.....	7
ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ 2019 г.....	8
УПРАВЛЕНИЕ И ПРОФИЛ НА ДРУЖЕСТВОТО.....	9
ОФИСИ И ПРЕДСТАВИТЕЛСТВА В СТРАНАТА.....	10
ДАННИ ЗА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СД НА БОРИКА АД ЗА 2019, СЪГЛАСНО ИЗИСКВАНИЯТА НА ЧЛ. 247, АЛ. 2 ОТ ТЗ.....	11
ПРИХОДИ ПО БИЗНЕС ЛИНИИ 2019.....	13
РЕГУЛИРАНИ УСЛУГИ.....	14
БИСЕРА 6.....	14
БИСЕРА7-EUR.....	14
СЕБРА.....	15
ПЛАТЕЖНА СИСТЕМА БОРИКА И SWITCH.....	16
КАРТОВИ УСЛУГИ.....	17
ПРИЕМАНЕ.....	17
АТМ И ПОС.....	18
ИЗДАВАНЕ.....	18
КАРТИ И ПИН.....	19
SUCARD.....	19
СИГУРНОСТ НА КАРТОВИТЕ ТРАНЗАКЦИИ.....	19
ЕЛЕКТРОННИ УСЛУГИ.....	20
УДОСТОВЕРИТЕЛНИ УСЛУГИ.....	20
EFAKTURA.....	20
ИНФОРМАЦИОННИ УСЛУГИ.....	21
СОФТУЕРНИ УСЛУГИ.....	21
SWIFT.....	21
PSD2.....	21
ЕЛЕКТРОННО ИЗВЕЩАВАНЕ.....	21
ИНФРАСТРУКТУРНИ УСЛУГИ.....	22
НАЦИОНАЛНА КАРТОВА СХЕМА.....	23
ПЛАТЕЖНА ИНСТИТУЦИЯ БОРИКА.....	24
ОПЕРАТИВНИ РАЗХОДИ.....	25
РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ.....	25
РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ.....	25
РАЗХОДИ ЗА АМОРТИЗАЦИИ.....	26
РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ.....	27
ДРУГИ РАЗХОДИ.....	27
БАЛАНСОВА СТРУКТУРА И ИЗМЕНЕНИЯ.....	28
СТРУКТУРА НА АКТИВА.....	28
СТРУКТУРА НА ПАСИВА.....	28

ТЪРГОВСКА ПОЛИТИКА.....	30
УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ.....	32
КОРПОРАТИВНА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ.....	35
ИНФОРМАЦИОННА СИГУРНОСТ	37
ВЪТРЕШЕН ОДИТ.....	38
ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА НА БОРИКА ЗА 2019	40
ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА НА БОРИКА ЗА 2020	41
УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ И ОПЕРАЦИОНЕН РИСК.....	42
СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД	45
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	47

АКЦЕНТИ 2019

БОРИКА АД на 30 години. През 2019 г. БОРИКА АД отпразнува двоен юбилей – 30 години от създаването на дружеството и 50 години от началото на банковата автоматизация в България. Годишнината бе отбелязана съвместно с висши представители на банковата общност в България, служители на компанията, както и хора, заемали ключови позиции в дългата история на БОРИКА АД и дали своя значим принос към нейния успешен, съвременен облик. Специално за юбилея дружеството издаде книга „50 години банкова автоматизация в България“.

Внедряване на WAY4 по програмата Борика Нова Генерация (Борика НГ).

През 2019 г. бяха успешно приключени сертификационните и пилотните фази на етап Приемане на АТМ в контролирана реална среда с две институции. Стартирана бе реална работа по АТМ миграцията и започна планиране на старта на индивидуални миграционни проекти с финансовите институции според тяхната готовност.

Съвместно с институциите със собствени авторизационни системи са валидирани всички резултати от проведените UAT тестове и през първото полугодие на 2019 г. бе превключен успешно Issuing трафикът по АТМ канал. През първото и второто тримесечие на 2020 г. ще се осъществи цялостното превключване на acquiring трафика за всички външни участници.

В резултат на регулаторни промени, изискващи задълбочено установяване на идентичността на клиента при плащания с карти, в графика по внедряване на програма Борика НГ на преден план излезе фазата по осигуряване на сигурни електронни плащания чрез 3D Secure. БОРИКА ще може да предложи внедряване на услугата още през второто тримесечие на 2020 г. Във връзка с регулаторните промени през 2019 г. БОРИКА получи сертификация за 3D secure service provider.

Централизирано Акцептиране на карти. През 2019 г. БОРИКА започна подготовка за изграждане и внедряване на централизиран модел за акцептиране на платежни карти, издадени от местни и международни картови схеми. Централизираният модел ще позволи акцептиране на картови плащания с цитираните схеми, осигурявайки единна авторизационна, клиринг и сетълмент среда, като по този начин ще спести разходите за индивидуални разработки на всяка една акцептираща институция.

InfoPay. През 2019 г. БОРИКА АД получи разширение на лиценза си за платежна институция за извършване на дейностите по чл. 4, т.7 и т. 8 от ЗПУПС, регистрирайки се като доставчик на услугата “Информация за сметка” и лицензирайки се за услугата “Инициране на плащане”. По този начин, през следващата година услугата Инфобанк2 ще може да се доразвие според изискванията на PSD2, да се разшири с предоставяне на информация по сметка и да бъде предоставена за ползване на юридически лица.

Отдалечена неприсъствена идентификация. За подобряване на продажбените процеси и процесите по идентификация на нови клиенти в БОРИКА беше проведено пазарно проучване и тръжна процедура за избор на доставчик и система за внедряването на централизирана система, която да изпълнява бързо качествено, сигурно и удобно за клиентите процесите по отдалечена идентификация.

Незабавни разплащания. През 2019 г. БОРИКА стартира проучване за разработване на местна схема за незабавни плащания, като беше стартирана процедура за избор на доставчик на централна оперативна система за обработка и сетълмент на незабавни плащания. В рамките на проекта ще бъде изградена централна платежна инфраструктура и ще бъдат предоставени допълнителни услуги, сред които 24/7 Stand-In, осигуряваща непрекъсваемост на услугата за участниците, Mobile Look-up услуга, осигуряваща съответствие телефон – IBAN и позволяваща прехвърляне на средства през телефон, POS Instant и Mobile App & SDK, подпомагащи извършване на незабавни плащания в търговски обекти, както и Anti-Fraud & AML услуга към банките.

Безконтактна технология Bcard. На 21.05.2019 г. бе извършена първата безконтактна транзакция с карта Bcard на един от Издателите в схемата. За новата технология на Bcard бяха сертифицирани трима Издатели за издаване на безконтактни карти Bcard. Стартира сертификацията и въвеждането на безконтактната технология на Bcard на ПОС терминалните устройства за целия пазар, което се очаква да приключи изцяло през 2020 г.

Международен достъп към Bcard - съвместен продукт (Bcard – Discover). Подписан е договор с Дискавър, съгласно който съвместният продукт в България ще работи съгласно правилата и ценовата политика на Bcard, а извън България - на Discover. Първата международна транзакция е планирана през второто шестмесечие на 2020 г.

БОРИКА поднови сертификатите си за съответствие с Регламент 910/2014 за предоставяне на удостоверителни услуги. До момента компанията имаше лиценз за предоставяне на познатите под марката B-Trust услуги: квалифицирани удостоверения за квалифициран електронен подпис; облачен квалифициран електронен подпис; квалифициран електронен печат; усъвършенстван електронен подпис; усъвършенстван електронен печат; квалифицирани електронни времеви печати; квалифицирана услуга за валидиране на квалифицирани електронни подписи и печати. След одита към списъка от услуги бяха добавени и новите услуги: издаване на квалифицирани удостоверения за автентичност на уебсайт и издаване на PSD2 квалифицирани електронни подписи и печати. С това компанията затвърждава позицията си на лидер и новатор сред доставчиците на удостоверителни услуги в България.

Облачен КЕП (ОКЕП). Изградено е мобилно приложение, разработена е сървърната част на услугата както и клиентски сайт за управление на услугата от крайни клиенти. Предстоят активности по проекта за адаптация на услугата към конкретни изисквания на клиенти. Новата услуга Облачен квалифициран електронен подпис бе предоставена на първите клиенти.

Payment Service Directive (PSD2). През 2019 г. БОРИКА съвместно с партньорска фирма успешно изгради стандартизираната платформа, която да подпомогне Доставчиците на платежни услуги в стремежа им да покрият нормативните изисквания на Директива (ЕС) 2015/2366, регламентираща платежните услуги (PSD2). Услуга XS2A Gateway предоставя възможност на клиентите си да осигурят приложни програмни интерфейси (API) по БИСТРА, портал за регистрация и достъп до документация и тестова среда (Sandbox), следвайки регулаторните технически стандарти за PSD2. Заедно с услугата XS2A Gateway бяха реализирани и пуснати и допълнителни услуги свързани с PSD2, като например Система за управление на съгласията и Хелпдеск за разработчици.

В процес на разработка е и услугата Multibanking HUB, която ще даде възможност на акционерите на БОРИКА да предлагат на клиенти си услуги с добавена стойност като Доставчици на платежни услуги. Банките, използващи тази услуга, ще имат възможност чрез една единствена интеграция да обслужват и клиенти на други банки или платежни институции.

Корпоративна социална отговорност. През 2019 г. компанията продължи да подкрепя неправителствени организации и активно да участва в инициативи, свързани с осигуряването на по-добри условия за живот и образование на децата на България. Затвърдихме партньорските си отношения със SOS детски селища България, фондация „Нашите недоносени деца“, инициативата “Българската Коледа“. Добавихме и нови партньорства с независимата международна организация „Конкордия“, национален фонд свети „Никола“ и фондация „Надежда за малките“.

Вътрешна социална инициатива. По повод 30-годишния юбилей на Дружеството беше организирано специално събитие за всички служители. Мероприятието се проведе с комплекс за винен и СПА туризъм Старосел. Програмата се състоеше от годишна среща с представяне на резултатите от предходните пет и приоритетите за предстоящите пет години и вечерно парти. Вечерта, по време емоционална церемония бяха раздадени специални отличия на най-дългогодишните служители на компанията.

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА 2019

МАКРОИКОНОМИЧЕСКА РАМКА 2019 г.

Данните към края на 2019 г. показват 3.8% ръст на БВП на страната. Растежът е движен основно от вътрешното търсене. Индивидуалното потребление отчита силно представяне, подкрепено от повишаването на заплатите и на кредитите към домакинствата. Безработицата намалява, като в края на 2019 г. достига 5,9%.

Макроикономическите показатели за 2019 г. са:

Показатели	2017,%	2018,%	2019,%
БВП в млн. лева	101 043	109 695	119 485
Реален растеж на БВП	3,8	3,1	3,8
Инфлация (ХИПЦ) в края на годината	1,8	2,3	3,1
Коефициент на безработица	7,1	6,1	5,9
Среден валутен курс на щатския долар	1.73	1,66	1,75

*Прогноза на БНБ за 2019 г., изготвена към 20 декември 2019 г. по данни на Агенция по заетостта, източник: БНБ

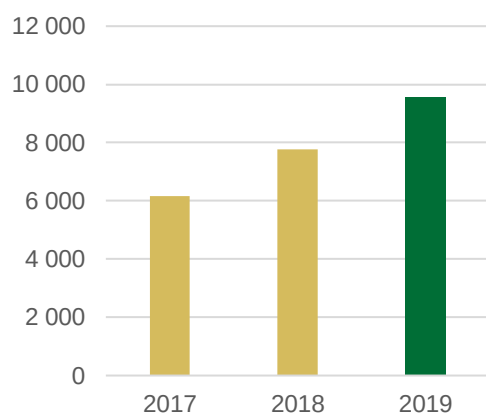
Силната зависимост на оперираните от дружеството платежни системи от макроикономическите фактори се отразява по различен начин върху тях. В система БОРИКА се наблюдава голям ръст на броя на финансовите транзакции, които се влияят силно от частното потребление, покупателната способност на населението и увеличената възможност на българите да пътуват извън страната. Растежът на БВП оказва силно влияние върху БИСЕРА, като леко отклонение в показателя води до значително изменение при междубанковите плащания.

В настоящия доклад са показани резултатите от дейността на дружеството за 2019 г. в хил. лв. Представена е и сравнителна информация на данните за 2019 г. с тези за 2018 г. и 2017 г.

ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ 2019 г.

Ключови показатели	2 017	2 018	2 019	Изм. 2019/2018,%
Финансови резултати (хил.лв.)				
Печалба преди лихви, данъци и амортизации (EBITDA)	12 069	14 252	16 430	15.3%
Печалба /преди данъци/	6 990	8 929	10 909	22.2%
Нетна печалба	6 173	7 760	9 576	23.4%
Приходи от услуги	34 038	39 194	42 751	9.1%
Общо приходи от дейността	34 127	39 253	42 912	9.3%
Разходи за дейността	27 137	30 324	32 003	5.5%
Балансови показатели (хил.лв.)				
Собствен капитал	47 014	54 868	64 622	17.8%
Основни съотношения (%)				
Рентабилност на услуги (след данъци)	18%	20%	22%	
ROE - Възвръщаемост на капитала (след данъци)	13%	14%	15%	
Коефициент разходи към приходи	0.80	0.77	0.75	
Коефициент приходи към разходи	1.26	1.29	1.34	

Нетна печалба

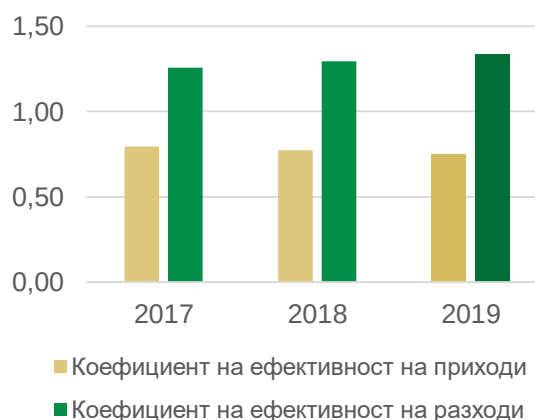
Общо приходи и разходи, хил.лв.

Коефициенти на рентабилност и възвръщаемост, %

Коефициенти на ефективност, %

УПРАВЛЕНИЕ И ПРОФИЛ НА ДРУЖЕСТВОТО

Корпоративното управление на БОРИКА АД е система с ясно дефинирани функции, права и отговорности на всички нива – Общо събрание на акционерите, Съвет на директорите, структури в Централата и регионите.

БОРИКА АД е непублично акционерно дружество. Акционери са БНБ с 36.11% и 20 търговски банки с общо 63.89% от капитала. Записаният и внесен основен капитал на дружеството възлиза на 15 958 410 лв. и е разпределен в 1 063 894 бр. обикновени поименни акции с право на глас всяка с номинална стойност 15 лева.

Ръководството на дружеството в лицето на съвет на директорите (СД) се състои от 9 членове и състав, както следва:

- Калин Христов – председател;
- Виолина Маринова – зам. председател;
- Мирослав Вичев – член;
- Теодора Петкова – член;
- Георги Константинов – член;
- Петър Андронов – член;
- Ангел Геков – член;
- Петя Димитрова – член;
- Георги Заманов – член.

Лицата натоварени с общо управление са представени от Одитния комитет на Дружеството както следва:

- Райка Онцова – председател;
- Петя Димитрова – член;
- Стати Статев – член.

Дружеството се представлява и управлява от Главния изпълнителен директор Мирослав Вичев.

Към 31.12.2019 г. общият брой на персонала в дружеството е 358 служители (към 31.12.2018г.: 346 служители).

ОФИСИ И ПРЕДСТАВИТЕЛСТВА В СТРАНАТА

БОРИКА АД има разкрити офиси извън централно управление в гр. София и представителства в следните градове:

Регион Запад: гр. Видин, гр. Монтана, гр. Враца, гр. Благоевград, гр. Кюстендил и гр. Перник.

Регион Север: гр. Велико Търново, гр. Плевен, гр. Ловеч, гр. Търговище, гр. Разград, гр. Русе, гр. Силистра и гр. Габрово, гр. Варна, гр. Добрич, гр. Шумен.

Регион Юг: гр. Пловдив, гр. Пазарджик, гр. Стара Загора, гр. Хасково, гр. Кърджали и гр. Смолян, гр. Бургас, гр. Сливен и гр. Ямбол.

Дружеството няма регистрирани клонове.

ДАННИ ЗА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СД НА БОРИКА АД ЗА 2019, СЪГЛАСНО ИЗИСКВАНИЯТА НА ЧЛ. 247, АЛ. 2 ОТ ТЗ.

Съгласно Устава на БОРИКА АД, акционери и притежатели на акции, могат да бъдат само банки. Поради това условие, разпоредбите на чл. 247 ал. 2 т. 2 и 3 от ТЗ не са приложими за членовете на съвета на директорите на дружеството т.е. не могат да бъдат придобити, притежавани и прехвърлени от членовете на съвета през 2019 г. акции на дружеството, както и нямат права да придобиват такива.

Членовете на съвета на директорите: Калин Христов, Мирослав Вичев, Виолина Маринова, Петър Андронов, Теодора Петкова, Ангел Геков и Петя Димитрова не участват в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници и не притежават повече от 25% от капитала на друго дружество.

Г-н Георги Константинов притежава 95% от капитала на „РИГА 25“ ООД.

Участието на членовете на съвета на директорите на БОРИКА АД в управлението на други дружества е следното:

- Мирослав Вичев - не участва в други търговски дружества като прокурист, управител или член на съвети;
- Калин Христов – Председател на СД на „Дружество за касови услуги“ АД;
- Виолина Маринова - Председател на Управителния Съвет на Банка ДСК ЕАД и Главен изпълнителен директор; Председател на Надзорния съвет на ПОК ДСК "Родина";
- Петър Андронов – Председател на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор на ОББ АД; Председател на Управителния съвет на Асоциация на банките в България;
- Георги Заманов – Член на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор на Алианц Банк България АД;
- Теодора Петкова – Председател на Управителния Съвет и Главен изпълнителен директор на УниКредит Булбанк АД; Председател на Надзорния съвет на УниКредит Лизинг ЕАД и УниКредит Кънсьюър Файненсинг АД, Член на Управителния съвет на Асоциация на банките в България;
- Ангел Геков - Член на Управителния Съвет и Главен изпълнителен директор на Общинска банка АД;
- Георги Константинов – Член на Управителния Съвет и Изпълнителен директор на Централна кооперативна банка АД; Изпълнителен директор и член на СД на ЦКБ Асетс Мениджмънт; член на Надзорния съвет на Централна кооперативна банка АД-Скопие, Македония;
- Петя Димитрова – Председател на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор на ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ АД; член на Управителния съвет на Асоциация на банките в България; член на Управителния съвет на Фондация Атанас Буров; член на Управителния съвет на ЕНДЕВЪР

БЪЛГАРИЯ; член на Управителния съвет на Международен банков институт; асоцииран член на Конфедерация на работодателите и индустриалците в България.

Дружеството няма сключени договори през 2019 г. с членовете на съвета на директорите, както и със свързани с тях лица, съгласно изискванията на чл. 240б от ТЗ.

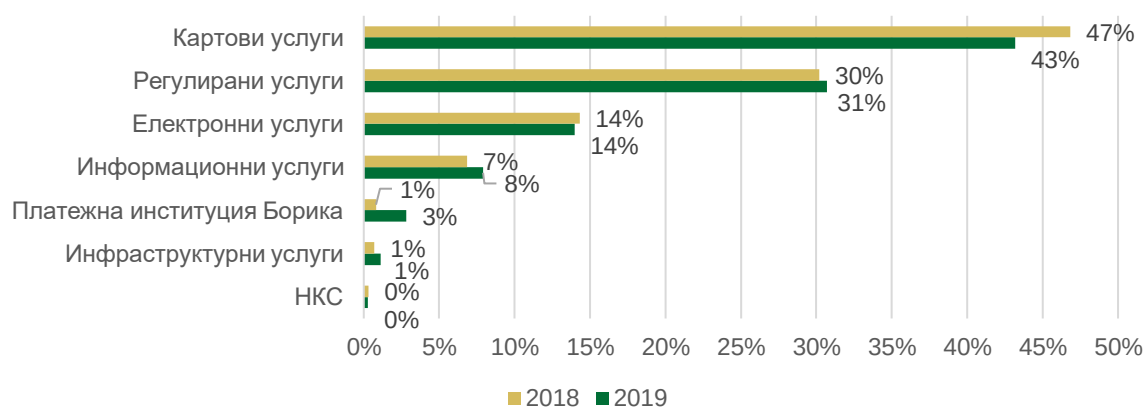
Възнагражденията на Съвета на директорите и Одитния комитет се оповестени в т. „Оперативни разходи“ на този Доклад.

ПРИХОДИ ПО БИЗНЕС ЛИНИИ 2019

Приходите от услуги на БОРИКА АД за 2019 г. по бизнес линии са:

ПРИХОДИ ПО БИЗНЕС ЛИНИИ НА БОРИКА АД	Отчет 2019 (х.лв.)	Отчет 2018 (х.лв.)	Изм. 2019/2018 %
Регулирани услуги	13 129	11 835	10.9
Картови услуги	18 459	18 354	0.6
Електронни услуги	5 972	5 607	6.5
Информационни услуги	3 381	2 683	26.0
Инфраструктурни услуги	483	276	75.0
НКС	123	122	0.8
Платежна институция Борика	1 204	317	279.8
Всичко приходи	42 751	39 194	9.1

Структура на приходите по бизнес линии, %

РЕГУЛИРАНИ УСЛУГИ

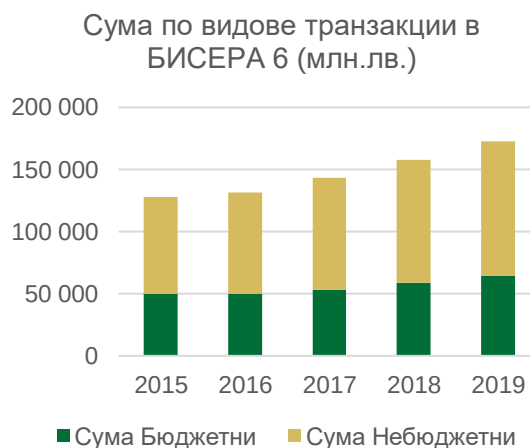
Регулирани услуги	Отчет 2019 (х.лв.)	Отчет 2018 (х.лв.)	Изм. 2019/2018 %
БИСЕРА 6	4 943	4 610	7.2
БИСЕРА 7	65	83	-21.7
СЕБРА	1 478	1 470	0.5
Платежна система БОРИКА и Switch	6 644	5 672	17.1
Общо приходи	13 129	11 835	10.9

БИСЕРА 6

Общият брой на транзакциите през Бисера 6 е нараснал с 8,4% спрямо предходната година (3,7% за 2018 г. спрямо 2017 г.). Небюджетните плащания нарастват с 12,6% (6,9% през 2018 г. спрямо 2017 г.). В броя на бюджетните плащания също се наблюдава ръст от 1,1% в сравнение с 2018 г. (при спад от 1,5% за 2018 г. спрямо 2017 г.).

Продължава тренда на увеличаване на относителният дял на небюджетни транзакции, като през 2019 г. достига 66:34 (64:36 за 2018 г, 62:38 за 2017 г.).

Сумите „пренесени“ с транзакциите в БИСЕРА 6 нарастват с 9,5%, като през 2018 г. ръстът е бил 10,2%.

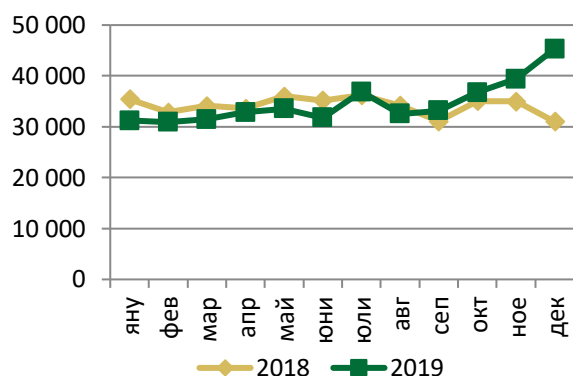
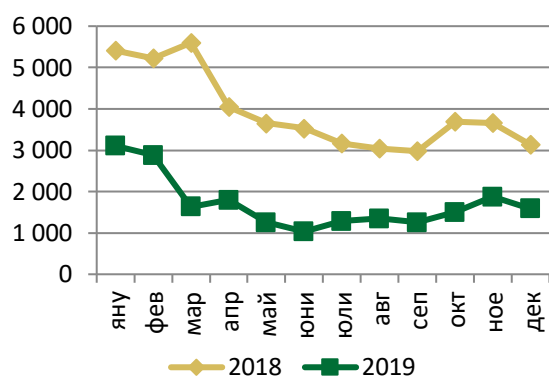

БИСЕРА7-EUR

Към 31.12.2019 г. общият брой на транзакциите обработени чрез БИСЕРА7-EUR достигна 415 881 бр.

Общият ръст на получени и изпратени транзакции в системата за 2019 г. спрямо 2018 г. е в размер на 14,9% (11.3% през 2018 г. спрямо 2017 г.).

Общ ръст на транзакции, бр.**Ръст на изпратени транзакции на банки участници, бр.**

От общия обем плащания 95.1% са инициирани от DBB, Equens и KIR (88.5% за 2018г. спрямо 2017 г.), а 4.9% са изпратени от банките, участници в БИСЕРА7-EUR (11.5% за 2018 г. спрямо 2017 г.).

Броят на участниците в системата е намалял с двама, в резултат на което броят изпратени транзакции от банките, участници в системата, които БОРИКА тарифира, намаляват с 56,4% спрямо изпратените през 2018 г.

СЕБРА

Транзакциите в системата за 2019 г. нарастват с 0.9% спрямо предходната година, а броят на бюджетните организации, регистрирани в системата остава постоянен. Сумата на одобрените бюджетни плащания нараства с 13,7%.

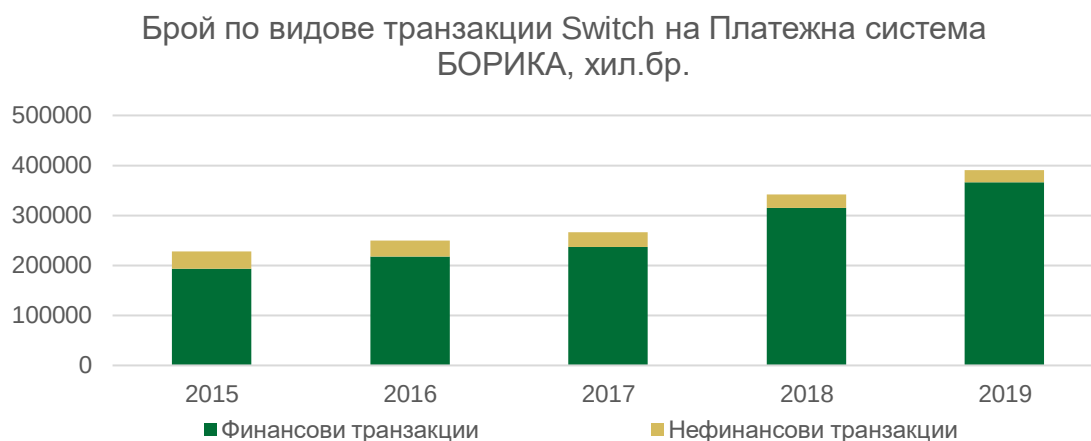
Статистика СЕБРА	2019 г.	2018 г.
Общ брой бюджетни организации в края на годината	5 163	5 163
Разпоредители, одобряващи плащания - всичко	181	181
от тях първостепенни разпоредители	111	110
други (второстепенни)	70	71
Брой потребители на системата	997	1 009
Одобрени плащания		
брой	3 083 140	3 057 092
сума	42 664 801 310	37 518 947 232

ПЛАТЕЖНА СИСТЕМА БОРИКА И SWITCH

Големият ръст на приходите от платежна система БОРИКА е резултат от:

- Ръст на броя на финансовите транзакции на приемаща страна, който достигна 18%.
- Ръст на броя на други транзакции, който достигна 68%;
- Ръст на приходите от интерфейсни връзки с 48%.

Броят на транзакциите на издаващата страна се е увеличил с 14%, а на транзакциите „Сетълмент“ с 21%. Броят на нефинансовите транзакции намалява с 8,7%.

КАРТОВИ УСЛУГИ

Картови услуги	Отчет 2019 (х.лв.)	Отчет 2018 (х.лв.)	Изм. 2019/2018 %
Приемане	5 324	5 687	-6.4
АТМ	506	868	-41.7
ПОС	996	1 156	-13.8
Издаване	7 495	7 094	5.7
Карти и ПИН	1 775	1 436	23.6
Loyalty	392	425	-7.8
Sucard	871	816	6.7
UATP	699	596	17.3
Сигурност на картови транзакции	401	276	45.3
Общо приходи	18 459	18 354	0.6

През годината сливането на две банки доведе до излизането на техните терминали от система БОРИКА. В резултат в приходите от терминали и транзакции „Приемане“ се наблюдава спад. От друга страна привличането на нови клиенти за персо бюро и сигурността на транзакциите компенсира този спад, като общо приходите от „Картови услуги“ се увеличават леко с 0,6%.

ПРИЕМАНЕ

Общият брой транзакции в „Приемане“ нараства с 9% спрямо предходната година, като нарастването само на броя финансови транзакции „Приемане“ спрямо 2018 г. е в размер на 10,8%. Броят на нефинансовите транзакции намалява с 15%. Поради излизане на терминали на сливащи се банки, намаляването на тегленията и справките на АТМ е в размер на 10%. Към края на годината миграцията на ПОС терминали е слаба, което обуславя и големият ръст на плащанията на ПОС и ВПОС (28%).

Относителният дял на ПОС към АТМ транзакциите в края на 2019 г. е 59:41 (50:50 през 2018 г.), като намалението на АТМ транзакциите се дължи основно на излизане на АТМ терминали от БОРИКА през годината.

Нарастването на местните финансови и нефинансови транзакции е в размер на 7,1%, а на международните е 27,8%.

Транзакции на АТМ

Общо транзакциите на АТМ с местни карти намаляват с 10,7%, като от тях тегленията на АТМ в страната намаляват с 11%, а нефинансовите транзакции с 15%. Броят на депозитните транзакции е нараснал с 49%.

Приетите транзакции с карти от чужбина на АТМ намаляват с 6,2%, като от тях тегленията с чужда карта на АТМ намаляват с 10%, а нефинансовите и други транзакции запазват броя си.

Относителният дял на местните към международните транзакции на АТМ е 95:5.

Транзакции на ПОС

За 2019 г. транзакциите на ПОС с местни карти нарастват с 26,4%, а ръстът на транзакциите с чужди карти е 41%. Общият ръст на броя транзакции на ПОС терминал достигна 28%.

Относителният дял на местните към международните транзакции на ПОС е 88:12, като съотношението нараства в полза на международните.

От общите ПОС транзакции, делът на разплащанията през физически ПОС терминали е 85% срещу 15% за виртуалните.

Транзакциите на физически ПОС терминали се увеличават с 26,1%, а тези на виртуалните ПОС терминали нарастват с 40,6%.

АТМ И ПОС

В края на годината регистрираните в система БОРИКА АТМ устройства са 2 178 бр. и намаляват с 782 бр. или 26,4% спад спрямо 2018 г.

Поддържаните ПОС терминали са 51 592 бр., което е с 234 бр. повече или 0,5% ръст спрямо 2018 г.

В Системата за сигурни плащания през Интернет (в частта акцептиране на плащания) към края на 2019 г. активните търговци са 2 843 бр. и се увеличават с 519, което е ръст от 22%.

ИЗДАВАНЕ

Нарастването на броя финансови транзакции „Издаване“ в страната и чужбина спрямо 2018 г. достигна 14,3%, като нарастването на местните финансови транзакции е 13,3%, а на международните е 19,6%.

Общият брой на всички транзакции нараства с 12,3% спрямо предходната година.

Относителният дял на местните към международните транзакции на АТМ се запазва в размер на 85:15.

Относителният дял на ПОС към АТМ транзакциите за 2019 г. е съответно 55:45 (49:51 през 2018 г.).

Транзакции АТМ

От транзакциите на АТМ, тегленията нарастват с 0,8%, депозитните транзакции растат с 49%, а броят на нефинансовите транзакции намаляват с 8,1%. Общо транзакциите на АТМ не са променили броя си спрямо 2018 г.

Местните транзакции на АТМ остават постоянни спрямо предходната година, а международните намаляват с 1,6%.

Относителният дял на местните към международните транзакции на АТМ е 97:3.

Транзакции ПОС

През 2019 г. ръстът на броя транзакции на ПОС терминал достига 24,8%, като плащанията с карти в страната нарастват с 26%, а с карти в чужбина - с 22%.

Относителният дял на местните към международните транзакции на ПОС е 74:26.

Допълнителни картови услуги

Общият брой на поддържаните карти в системата през 2019 г. е в размер на 3 027 хил. бр. и намалява спрямо 2018 г. с 155 хил. бр. или 4,9%.

Общият брой регистрирани карти в Системата за сигурни плащания през Интернет към края на годината достигна 1 153 хил. бр., което представлява ръст от 66 хил. бр. или 6,1%.

КАРТИ И ПИН

Общият брой на персонализираните карти за 2019 г. отбеляза ръст от 5,5% спрямо 2018 г., а броят на произведените ПИН намалява с 1,5%. От всички персонализирани карти се пликват 73%, като ползването на услугата нараства с 20,5% спрямо предходната година.

По видове технологии за EMV чип, при технология Austria card ръстът е 60,5%, при PRISMA увеличението е 33%. При останалите технологии има спад, като най-голям е той при Morpho – с 26,5%.

SUCARD

Нарастването на приходите от SUCARD се дължи на включването на двама нови клиенти на SUCARD като услуга (SaaS). В края на годината един клиент преустанови ползването на услугата. Приходите от доработка и внедряване намаляват спрямо 2018 г. с 4,6%, а ръстът на приходите от техническа поддръжка на SUCARD е в размер на 7,9%.

СИГУРНОСТ НА КАРТОВИТЕ ТРАНЗАКЦИИ

Ръстът на приходите се определя от включването на два нови клиента на разширената услуга EMS.

ЕЛЕКТРОННИ УСЛУГИ

Електронни услуги	Отчет 2019 (х.лв.)	Отчет 2018 (х.лв.)	Изм. 2019/2018 %
<i>B-TRUST, вкл. нетни приходи от стоки</i>	5 080	4 829	5.2
<i>eFaktura</i>	892	778	14.7
Общо приходи	5 972	5 607	6.5

УДОСТОВЕРИТЕЛНИ УСЛУГИ

Причините за ръста на приходите в удостоверителни услуги са:

- Промяната в Наредба Н-18 за регистриране и отчитане чрез фискални устройства на продажбите в търговските обекти, изискванията към софтуерите за управлението им и изисквания към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин.
- Държавната агенция за електронно управление (ДЕУ) въведе задължително използване на електронен документооборот за всички държавни, областни и общински институции чрез Системата за електронен обмен на съобщения (СЕОС).
- Новите електронни услуги на Агенцията по геодезия, география и кадастър, Националната информационна система „Отпадъци“, участие на физически и юридически лица в подаване на документи по различни европейски проекти, промените в Закона за семейните помощи за деца и в Законът за обществените поръчки.

Регистрацията на нови юридически лица, промяна в лицата, които представляват юридически лица, също пряко се отразяват върху обема продажби.

Процентът подновени удостоверения за 2019 г. е в размер на 80% от всички валидни подписи, подлежащи на подновяване.

EFAKTURA

Броят фактури преминали през системата бележи ръст от 15,4% спрямо 2018 г.

Общият брой на издателите в системата е 796, от които 69 бр. са нови издатели. Сключените договори през 2019 г. са 74.

ИНФОРМАЦИОННИ УСЛУГИ

Информационни услуги	Отчет 2019 (х.лв.)	Отчет 2018 (х.лв.)	Изм. 2019/2018 %
Софтуерни услуги	1 418	1 578	-10.1
SWIFT	1 017	914	11.3
Инфобанк	124	119	4.2
Електронно известяване	177	72	145.8
PSD2	645	0	N/A
Общо приходи	3 381	2 683	26.0

СОФТУЕРНИ УСЛУГИ

Намалението на приходите от софтуерни услуги се обуславя от динамиката на пазара и промените в банковата система настъпили през годината. Сливането на няколко банки доведе до намаляване на новите поръчки за развитието на функционалности при продукти за тези клиенти и спад на доработките. Прекратяването на поддръжката от една банка за софтуерен продукт доведе до спад в приходите от поддръжка на съществуващи продукти.

SWIFT

Увеличаването на приходите от услугата се формира от увеличението на таксите за достъп до Swift Net на ССБ с 10%. Увеличението е следствие от ръст на разходите за такси към SWFT и увеличение на разходите за осигуряване на основна и резервна свързаност. Освен това през годината беше предоставена специфична услуга за клиент, за която са събрани и еднократни такси за внедряване.

PSD2

През 2019 г. БОРИКА предприе поредица от инициативи свързани с PSD2 – EU Directive 2015/2366. Към края на годината е реализиран националният стандарт БИСТРА. Разработена е услугата XS2A Gateway, и е внедрена в експлоатация в 12 банки и 2 финансови институции. Седем от клиентите ползват услугата за управления на съгласия и услугата за подпомагане на разработчици. В една от банките е приет да се ползва ОКЕП като средство за задълбочено удостоверяване на идентичността.

ЕЛЕКТРОННО ИЗВЕСТЯВАНЕ

Увеличеното използване на услугата от повече клиенти, доведе и до увеличение на приходите от нея.

ИНФРАСТРУКТУРНИ УСЛУГИ

Инфраструктурни услуги	Отчет 2019 (х.лв.)	Отчет 2018 (х.лв.)	Изм. 2019/2018 %
Комуникационни услуги	243	241	0.8
Инфраструктура като услуга	240	35	585.7
Общо приходи	483	276	75.0

Основният ръст в „Инфраструктура като услуга“ (IaaS) е резултат от договор за предоставяне на IaaS на една банка, както и на разширяване на обслужваната инфраструктура на съществуващ клиент.

НАЦИОНАЛНА КАРТОВА СХЕМА

Национална картова схема	Отчет 2019 (х.лв.)	Отчет 2018 (х.лв.)	Изм. 2019/2018 %
Годишна такса	119	119	0.0
Транзакции	4	3	33.3
Общо приходи	123	122	0.8

През 2019 г. в Националната Картова Схема участват 27 Институции:

- 7 Издателя на платежни карти Bcard;
- 24 Акцептиращи Институции за приемане на платежни карти Bcard;
- 2 Издателя на карти Bcard в ограничена мрежа;
- 4 Акцептиращи институции за приемане на карти в ограничена мрежа.

През годината развитието на настоящата дейност на НКС беше съсредоточено в средните няколко проекта:

- Безконтактна технология и технически изисквания съгласно PSD2;
- Международен достъп на Bcard;
- Сертификация на производители на карти и терминали, Издатели и Акцептиращи институции;
- B-Secured – имплементация на програма за сигурна автентикация на карти Bcard в Интернет, базирана на признатия в картовата индустрия протокол “3D Secure”;
- Централизирано акцептиране.

РАЗШИРЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА НКС

През декември 2019 г. на заседание на Съвета на директорите на БОРИКА беше одобрено преименуването на Национална Картова Схема на Национална Картова и Платежна Схема. Промяната е продиктувана от разширяването на дейността на Схемата с управление на продукти и услуги за незабавни плащания (Instant Payments). Наред с програмата на БОРИКА за развитие на нова национална платежна инфраструктура за незабавни плащания, през 2020 г. Национална картова и платежна схема (НКПС) ще работи по стандартизиране на този вид платежни услуги. Ще бъдат разработени и утвърдени нови стандарти, правила и бизнес модел за Участниците в НКПС, регламентиращи новите им роли - Институция на наредител и Институция на получател на незабавни плащания чрез сметка, обмена на такси между тях, правилата за оспорване и превенция на измами. Платежните услуги, свързани с незабавни плащания чрез сметка, ще бъдат брендиращи основно с новата марка на Схемата - Blink.

ПЛАТЕЖНА ИНСТИТУЦИЯ БОРИКА

Платежна институция БОРИКА	Отчет 2019 (х.лв.)	Отчет 2018 (х.лв.)	Изм. 2019/2018 %
Такса поддържащи дейности	35	34	2.9
Такса транзакции	1 177	283	315.9
Общо приходи	1 212	317	282.3

За 2019 г. се наблюдава значителен ръст на приходите спрямо 2018 г. Причините за големия ръст са значителните обеми транзакции на ПОС-терминалите на НАП. В същото време се увеличиха драстично таксите на VISA и Mastercard, основно заради броя транзакции в АПИ, което доведе и до съответно актуализиране на цените на услугите на АПИ, считано от м. септември 2019 г.

През годината развитието на дейността на Платежна институция Борика беше съсредоточено в средните няколко проекта:

- Централизирано акцептиране;
- Разширяване на портфейла от търговци, обслужвани от Платежната институция БОРИКА;
- InfoPay.

ОПЕРАТИВНИ РАЗХОДИ

Общите разходи на дружеството за 2019 г. са на стойност 32 409 хил. лв., а увеличението спрямо 2018 г. е 6,9%.

РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

Разходи за материали	Отчет 2019 (х.лв.)	Отчет 2018 (х.лв.)	Изм. 2019/2018 %
Разходи за горива	94	99	-5.1
Електроенергия и топлоенергия	396	405	-2.2
Материали за електронен подпис	196	313	-37.4
Материали за карти и ПИН	241	205	17.6
Канцеларски и офис материали	119	155	-23.2
Рекламни материали	121	90	34.4
Други разходи	30	4	650.0
Общо разходи	1197	1271	-5.8

Причина за намаляването на материалите за КУКЕП е големият ръст в продажбите на КУКЕП през 2018 г., който се състоеше в покупка на „еднократни подписи“ по различни нормативни изисквания и не бе повторен през тази година.

Нарастването на броя персонализирани карти и издадени ПИН, респективно доведе и до увеличение на материалите за тяхното производство.

Увеличението на рекламните материали се дължи на печат на книга по повод 30 годишнината на БОРИКА АД.

В Други разходи са отчетени повече разходи спрямо 2018 г. за автомобилни гуми и работно облекло за служителите от търговските представителства.

РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

Разходи за външни услуги	Отчет 2019 (х.лв.)	Отчет 2018 (х.лв.)	Изм. 2019/2018 %
Комуникационни разходи	590	459	28.5
Сервизни и лицензионни такси	5 254	4 157	26.4
Наеми и охрана	78	695	-88.8
Поддръжка на офиси	95	92	3.3
Реклама	269	224	20.1
Външни одити	288	256	12.5
Застраховки	66	60	10.0
Данъци и такси	148	141	5.0
Квалификация и обучение	295	245	20.4
Консултантски услуги	770	869	-11.4
Транспортни разходи	74	73	1.4
Текущи ремонти	147	47	212.8
Други	96	102	- 5.9
Общо разходи	8 170	7 420	10.1

Изменението на разходите за външни услуги се дължи на:

- **Телекомуникационни услуги** – нарастват в резултат на увеличаване на разходите за фиксирани и мобилни услуги, увеличаване на броя на предоставените SMS пакети за услугата електронно известяване, както и ръст на разходите за свързаност на Swift ССБ.
- **Сервизни и лицензионни такси** - големият ръст спрямо 2018 г. се дължи основно на:
  - Планирано долицензиране на Microsoft, Linux и Vmware ESX продукти;
  - Абонаментна такса за продукта ILIAD и поддръжка на внедрените лицензи WAY4 за фаза 1, която започна да се начислява от м. октомври на 2019 г.;
  - Поддръжка на Service Manager системата;
  - Увеличени годишни такси по двата лиценза на SWIFT;
  - Абонаментни такси за облачна инфраструктура по проекта PSD2;
  - Голямо увеличение на таксите на VISA и MasterCard във връзка с дейността на Платежна институция Борика.
- **Наеми и охрана** – отчита се голямо намаление, което всъщност представлява промяна в отчитането на дългосрочните наеми, съгласно МСФО 16, които от 2019 г. се отчитат като амортизации на актив.
- **Реклама** – основен фактор за нарастването на разходите спрямо 2018 г. е организирането на официално събитие по случай 30 годишнината на БОРИКА.
- **Квалификация и обучение** – Увеличението на разходите за обучение е резултат както от увеличението на персонала, така и от реализирането на целите на дружеството за постоянно повишаване на квалификацията на служителите.
- **Текущи ремонти** – увеличението на разходите за ремонти се дължи на отчетени като разход на част от средствата за преустройство на партерния етаж на сградата на ОЦ, засягащо центъра за персонализация на карти и печат на пин, и помещения на охраната и сигурността, за да се отговори на изискванията за физическа сигурност. През тази година е извършена и подмяна на кондензатори и вентилатори на UPS в дейта центровете.

РАЗХОДИ ЗА АМОРТИЗАЦИИ

Разходите за амортизации през 2019 г. достигат 5 521 хил. лв. и увеличението спрямо 2018 г. е 3,7%.

Към разходите за амортизации са преразпределени и добавени разходи за дългосрочни наеми, които съгласно МСФО 16 се амортизират под формата на активи.

РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ

Разходи за персонал	Отчет 2019 (х.лв.)	Отчет 2018 (х.лв.)	Изм. 2019/2018 %
Трудови възнаграждения	13 965	13 081	6.8
Социални осигуровки	1 797	1 571	14.4
Социални надбавка	1 273	1 157	10.0
Общо разходи	13 965	13 081	6.8

През 2019 г. общият щат на дружеството е увеличен с 12 служители. Върху увеличението на разходите за персонал влияние оказва и средно годишно увеличение на заплатите с 7% за служителите като релевантна мярка за актуализиране на възнагражденията така, че да бъдат адекватни на трендовете на пазара на труда.

Увеличението на разходите за социални осигуровки е в резултат на:

- Изменението на законовата рамка през 2019 г. и увеличаване на максималния осигурителен доход до 3 000 лв.;
- Повишение на основните възнаграждения на служителите;
- Увеличеният брой служители.

Последният фактор влияе и върху увеличението на разходите за социални надбавки.

В състава на ключовия управленски персонал са включени членовете на Съвета на директорите, в т.ч. и Главния изпълнителен директор, както и членовете на Одитния комитет. За 2019 г. те са получили възнаграждения (заплати и други краткосрочни доходи) на обща стойност 912 хил. лв. (2018 г.: – 820 хил. лв.).

ДРУГИ РАЗХОДИ

Други разходи	Отчет 2019 (х.лв.)	Отчет 2018 (х.лв.)	Изм. 2019/2018 %
Разходи за командировки	173	146	18.5
Представителни разходи	52	102	-49.0
Други	-302	179	-268.7
Общо разходи	-77	427	-118.0

Разходите за командировки се увеличават както от такива, свързани с внедряването на Борика НГ, така и от други, свързани с други проекти на БОРИКА или посещение на място при клиенти.

В „**Представителни разходи**“ са отчетени средства за оперативни срещи по проекта Борика НГ, за организиране на ежегодното общо събрание, събитие за 30 години БОРИКА и др.

В „**Други разходи**“ са отчетени разходи за дарения, обезценки на вземания и финансови активи, както и частично върната обезценка.

БАЛАНСОВА СТРУКТУРА И ИЗМЕНЕНИЯ

СТРУКТУРА НА АКТИВА

В Отчета за финансовото състояние на БОРИКА АД за 2019 г. активите са на обща стойност 72 996 хил. лв., което е увеличение от 12 101 хил. лв. или 20%.

Спрямо 2018 г. нетекущите активи се увеличават с 4 455 хил. лв. или 16,2%, което е резултат основно от ръст на нематериални активи. Текущите активи нарастват с 7 646 хил. лв. или с 23%, в следствие основно на увеличаване на паричните средства и еквиваленти.

Нетекущите активи имат относителен дял 44% от общия размер на активите, а текущите активи съответно 56%.

В нетекущите активи (взети за 100%) с най-висок дял са имоти, машини и оборудване от 59,8%, следвани от нематериалните активи, съответно 33,3%. Най-голям ръст при нетекущите активи имат нематериалните активи, които нарастват с 3 277 хил. лв. или 44,3%. От 2019 г., съгласно МСФО 16 нетекущите активи се увеличаването с 1 696 хил. лв. от активи с право на ползване.

С най-висок относителен дял в текущите активи (взети за 100%) са парични средства и парични еквиваленти – 79,7%, следвани от търговските вземания, съответно 9,8%. Най-голям ръст при текущите активи имат паричните средства и еквиваленти, които нарастват с 7 272 хил. лв. или 28,6%.

Структурата на актива, %

СТРУКТУРА НА ПАСИВА

Собственият капитал на БОРИКА АД за 2019 г. е на стойност 64 622 хил. лв. спрямо 2018 г. увеличението е в размер на 9 754 хил. лв. или 17,8%, което се дължи в най-голяма степен на увеличението на резервите, които нарастват с 7 938 хил. лв. или 25,5%.

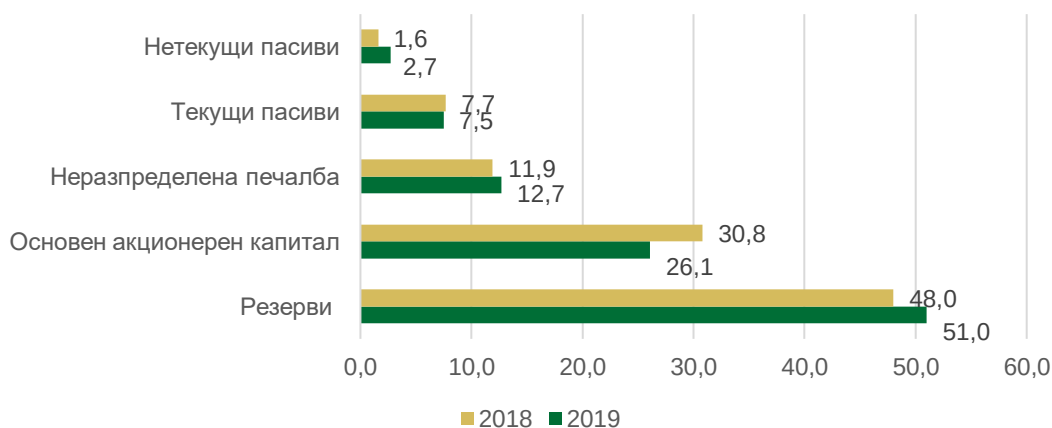
С най-висок относителен дял в структурата на пасива е собствения капитал от 88,5%. От него (взет за 100%) с най – голям дял са резервите – 60.5%, следвани от основния капитал с относителен дял 24.7%.

Общите пасиви нарастват с 2 347 хил. лв. или с 39%. Относителният им дял в структурата на пасива е 11,5%.

Нетекущите пасиви се увеличават с 1 689 хил. лв. ръст от 134,7%. Увеличението се дължи на включването в пасивите на Задължения по оперативен лизинг, в съответствие с МСФО 16.

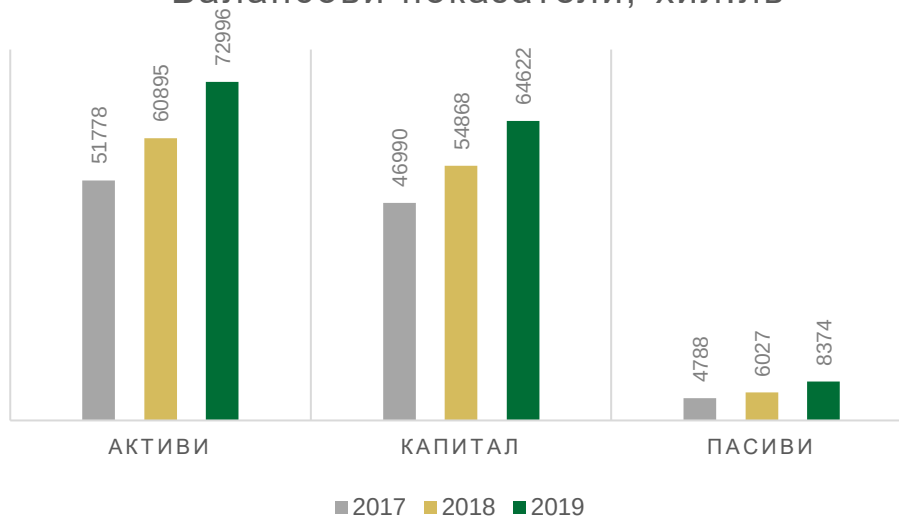
Текущите пасиви нарастват с 658 хил. лв. С най-голям относителен дял в структурата на текущите пасиви са пасиви по договори с клиенти с 47,4%. Делът на търговските задължения е 25,2%, на задълженията към персонала е 13,5%, а на задълженията за други данъци – 12,7%.

Структурата на пасива, %

Основните балансови показатели, сравнени по години:

Балансови показатели, хил.лв

ТЪРГОВСКА ПОЛИТИКА

БОРИКА е компания с традиции в корпоративната политика и култура. Тя поставя качествената консултация, вниманието и индивидуалния подход към клиента на първо място, което допринася за изграждането на позитивен имидж, повишаване познаваемостта на марките и запазване на лоялността на клиентите.

Благодарение на поддържането на висок стандарт при обслужването на клиентите, БОРИКА успява да задържи и увеличи броя на клиентите си. Гарантираното качество на услугите е допълнено с професионално ниво на след-продажбена поддръжка. За това допринася и обратна връзка от клиентите. „Центърът за помощ“ е едно от ключовите предимства на компанията пред нейните конкуренти. Постоянното повишаване на компетентността на служителите в центъра за помощ, както и следенето на често срещаните проблеми и тяхното превантивно решаване се оказват ключови за подобряване на работата, както и за повишаване на клиентската удовлетвореност.

Доброто познаване на целевите пазари, се постига чрез постоянното проучване на пазарната среда и изменящите се потребности, проучване на правни, икономически, ценови и конкурентни фактори, които влияят върху маркетинговата политика на дружеството и неговите продажби.

През 2019 г. БОРИКА продължи да развива активно своята маркетинг и комуникационна дейност, с цел утвърждаване и засилване позициите на компанията като лидер в предоставянето на услуги за банковия сектор и на крайни клиенти. Регулярно, акционерите, клиентите, партньорите и служителите на компанията бяха информирани за текущата дейност и приоритетите на Дружеството.

През годината бяха реализирани редица активности, в следните направления:

Участия във външни конференции

Компанията продължи традицията си да партнира в ключови събития за финансовия и технологичния сектор у нас. Сред тях са Наградите на БАИТ за 2018 г, XX юбилейна национална конференция по е-Управление 2019 (фокус в представянето на БОРИКА: Облачният КЕП като средство за сигурен достъп до е-услуги); The Annual FINTECH Summit, организиран от в. Капитал; Финансов форум „Иновации“, инициатива на Асоциация „Банка на годината“ (фокус в представянето на БОРИКА – финтех и регулации); Конференция „Четвъртата революция в банкирането“, организирана от в. Банкеръ (БОРИКА представи решението Multibanking hub, като част от инициативите си, свързани с PSD2); Конференция „Банките и бизнесът“, организирана от в. Капитал; Конференцията Cloud Sofia Summit 2019 и церемонията „ИТ мениджър на годината 2019“, инициативи на ICT Media.

Клиентски семинари

Годината започна с демонстрационен семинар, по време на който беше представена услугата "Шлюз за достъп до сметка (XS2A Gateway)". През месец март компанията беше домакин на годишната среща на ESF+ (European Switches Forum). През април се състоя клиентски семинар на тема "Сигурни плащания в интернет: 3D Secure", с участието на близо 150 представители на банките. През месец юни БОРИКА отпразнува двоен юбилей – 30 години от създаването на дружеството и 50 години от началото на банковата автоматизация в България. Годишнината бе отбелязана със стилно парти в резиденция „Лозенец“, което събра близо 170 висши представители на банковата

общност в България, служители на компанията, както и хора, заемали ключови позиции в дългата история на БОРИКА и дали своя значим принос към нейния успешен, съвременен облик. Гостите на събитието получиха екземпляр от създадената специално за годишнината на компанията книга „50 години банкова автоматизация в България“. Книгата достигна до близо 700 клиенти, партньори и служители.

През септември се проведе клиентски семинар „Подписване и идентификация с B-Trust“, чийто фокус бяха съвременните софтуерни решения за идентификация като Облачен квалифициран електронен подпис (ОКЕП) и токън. Последният за годината семинар се състоя през месец ноември и беше посветен на програмата БОРИКА Нова Генерация. Ключови теми в него бяха новите модели за управление на АТМ и ПОС устройства в БНГ средата, 3D Secure решенията и подходът за миграция, Card Management System като услуга за управление на терминали и търговци, Национален Суич.

Реклама и Връзки с обществеността

Комуникациите през 2019 г. (реклама и ПР) бяха в две основни посоки: 30-годишния юбилей на компанията и стратегическите проекти на Дружеството. Рекламни визии по повод юбилея бяха публикувани във водещи бизнес издания като класацията „Капитал 100“, „ICT TOP 100“, сп. „Мениджър“, сп. Enterprise и др.

Главният изпълнителен директор и ключови служители в компанията участваха в няколко интервюта в медиите, където бяха засегнати теми от историята на дружеството и неговата роля в развитието на банковия сектор, както и стратегически проекти за развитие като шлюзът за достъп до сметка (XS2A Gateway), ролята на Платежна институция БОРИКА, услугата ОКЕП, програмата БОРИКА Нова Генерация и др.

В края на годината беше реализирана поддържаща рекламна кампания на електронен подпис B-Trust, която обичайно се провежда в този период от годината.

Усилията в търговската политика на БОРИКА през годината бяха насочени към:

- Поддържане и актуализиране на Каталога на услугите на БОРИКА, в който са подробно описани характеристиките и начина за предлагане на услугите, предоставяни от дружеството;
- Анализ и оптимизация на цените на съществуващи услуги в Тарифата на дружеството;
- Въвеждане на нови услуги и/или нови функционалности към съществуващите такива, с цел по-добро обслужване както на банките и компаниите от публичния сектор в България, така и на останалите клиенти на БОРИКА;
- Идентифициране на потенциални за дружеството нови клиенти и провеждане на целенасочени рекламни кампании;
- Утвърждаването на информационните услуги на БОРИКА като предпочитана среда за обслужване на бизнес-процеси чрез електронни канали;
- Модернизация и разширяване на спектъра от електронни услуги;
- Изграждане на корпоративен имидж и повишаване разпознаваемостта на нашите брандове, чрез организирането на различни мероприятия.

УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Основните приоритети при управлението на човешките ресурси през 2019 г. бяха насочени към осигуряване на:

- Висок професионализъм в работата на служителите;
- Осигуряване на необходимите професионалисти за приоритетните проекти на БОРИКА и оперативната работа;
- Изграждане на корпоративна култура, стимулираща екипния дух, етичните взаимоотношения и стандарти на комуникация;
- На базата на стратегическите приоритети на Дружеството, стимулиране подобряването на индивидуалното представяне на служителите, така че всеки един да допринася в максимална степен както за постигане резултатите на структурата, в която работи, така и за успешното развитие на компанията;
- Придържане към пазарните нива на заплащане на труда с цел задържане на професионалистите и привличане на нови специалисти.

През 2019 г. служителите на БОРИКА се включиха в общо 1 193 различни квалификационни събития, което представлява средно на един служител от компанията над 3 участия в квалификационни събития през годината.

Основните акценти в областта на квалификацията и обучението на служителите за 2019 г. са в две направления:

- Полагане на системни грижи за развитието, поддържането и надграждането на квалификацията и компетентността у служителите. В тази връзка беше осигурено участие на целеви групи служители в различни професионални и ИТ обучения, конференции и семинари, фокусирани обучения за търговските екипи, специализиран тренинг по презентационни умения, както и тренинги, по Програмата БНГ и други.
- Формирането на нови работни екипи по различни ключови проекти на дружеството след утвърждаването на новата структура през 2018 г. и назначаването на нови служители през последните 3 години, постави акцент върху грижата за екипа на компанията като цяло и утвърждаването на единните корпоративни ценности. Постигането на тази цел беше съпроводено с участието на всички служители в обучение по Комуникационни умения, където отделните екипи имаха възможност да тренират и анализират различни ролеви казуси и така през преживяването и опита да изведат стандартите за ефективна комуникация и стил на работа както в екипите, така и между отделните членове в тях.

Като продължение на активностите, насочени към грижата за екипа, беше и участието на всички служители в годишната работна среща на дружеството, на която беше отбелязана и 30 годишнината от основаването на БОРИКА. Специални номинации получиха най-дългогодишните служители в компанията, станали част от дългата и богата история на дружеството и дали своя принос към нейния съвременен и успешен облик днес.

През 2019 г. беше внедрена Self Service платформа за управление на представянето, с което беше поставено началото на единна система за целеполагане и оценка на изпълнението на служителите. В първия етап на проекта бяха обхванати всички ръководители на структури в компанията от първо и второ ниво на оперативен мениджмънт.

Така стартира изграждането на централизирана система, в която през 2020 г. ще бъдат включени всички служители на дружеството. Това ще осигури от една страна постигане на поставените цели на ниво Дружество, структура, екип, служител и обективна оценка за свършената работа, а от друга страна - активното включване на всички участници в процеса по управление на представянето, чрез двустранна комуникация помежду им.

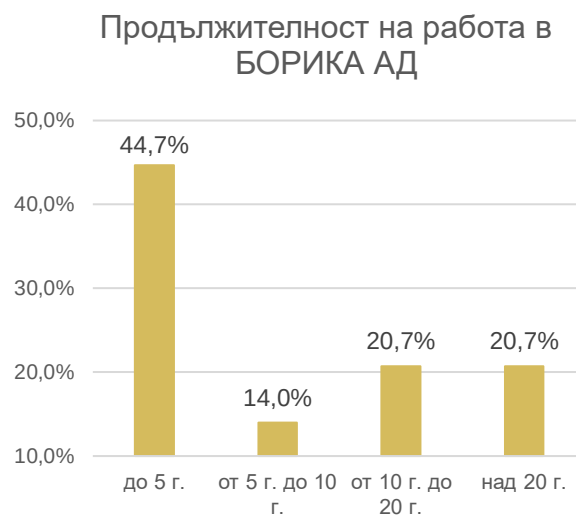
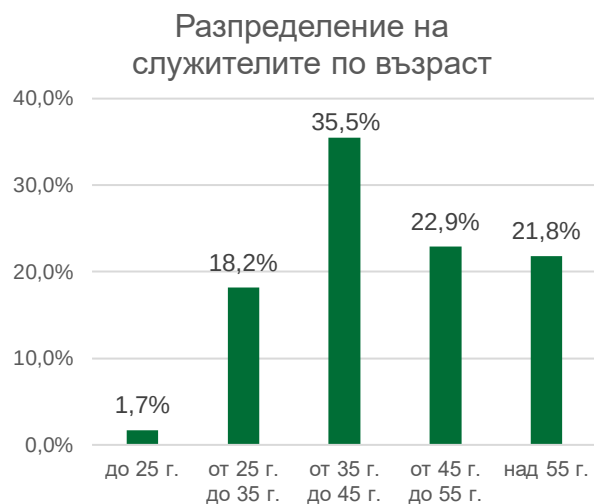
Като релевантна мярка за задържане на добрите професионалисти и за привличането на нови висококвалифицирани специалисти, компанията целенасочено работи за позициониране нивата на възнаграждения на своите служители адекватно спрямо пазарните нива в ИТ сектора. През 2019 г. средната работна заплата на служителите нарасна със 7% в сравнение с 2018 г., което напълно отразява тенденцията на изменение при възнагражденията на пазара на труда в сектора за същия период (около 8%).

Осъзнавайки реалната връзка между благосъстоянието на служителите и техния принос и усещането им за принадлежност към компанията, през изминалата година БОРИКА продължи да работи за повишаване удовлетвореността на своите служители чрез обогатяване на социалната програма на ползваните до момента социални придобивки, подобряващи качеството на живот на служителите - различни спортни активности, здравно обслужване, допълнителни застраховки за служителите, изплащане на такси за детска градина/ясла и детска кухня, еднократни помощи за подпомагане на служители в затруднено положение, безплатни топли напитки на работното място и т.н.

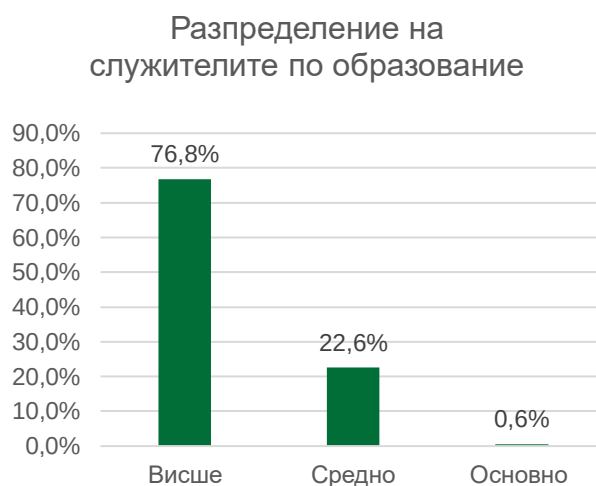
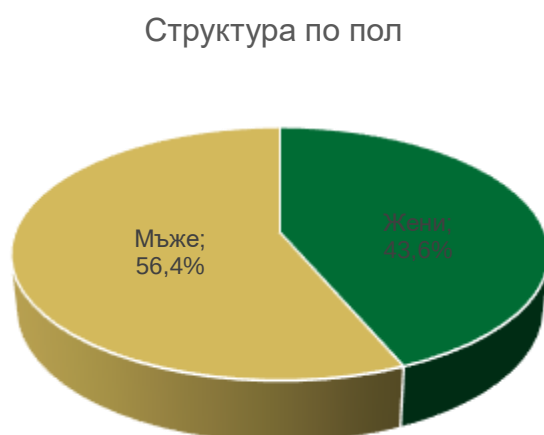
Към 31.12.2019 г. броят на служителите в БОРИКА е 358, разпределени функционално както следва:

Функционална структура на персонала	12.2018	12.2019
Управленска дейност	11	11
Развойна дейност	82	84
Оперативна дейност	108	109
Търговски персонал	78	82
Административни специалисти	34	35
Обслужващ и помощен персонал	33	37
Общо персонал (бр.)	346	358

Средната възраст на служителите е 44.5 години, а средната продължителност на работа в дружеството е 10.3 години.

Разпределението на служителите по пол и образование е следното:

КОРПОРАТИВНА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ

През 2019 г. компанията продължи да подкрепя неправителствени организации и активно да участва в инициативи, свързани с осигуряването на по-добри условия за живот и образование на децата на България. Затвърдихме партньорските си отношения със SOS детски селища България, фондация „Нашите недоносени деца“, инициативата „Българската Коледа“. Добавихме и нови партньорства с независимата международна организация „Конкордия“, национален фонд свети „Никола“ и фондация „Надежда за малките“.

SOS детски селища България

През февруари по време на официална церемония в Централния военен клуб, за трета поредна година, БОРИКА беше отличена с приза **„Най-значим корпоративен партньор за 2018“** в годишните награди на **SOS детски селища България** - „Едно семейство“.

През 2019 г. продължихме **съвместния ни проект „Заедно с теб“**, чието начало бе поставено през януари 2018 г. В хода на годината, проектът обхвана **близо 200 деца и младежи в риск** от цялата страна. Средствата, дарени от БОРИКА, бяха разпределени в две основни направления: 1) Индивидуална и групова работа със специалисти – психологически и логопедични консултации и 2) Развитие на умения и таланти и извънучебна дейност – закупуване на книги, ученически карти, тренировки по футбол, посещение на аквапарк, занимания конна езда.

През месец април беше организирана **вътрешна доброволческа акция** сред служителите **в подкрепа на абитуриентите** от SOS детски селища България. В помощ на родителите и за да вдъхнем самочувствие на младежите, решихме да осигурим облеклото за бала на шестте завършващи училище деца. Шестте големи дирекции на Дружеството се мобилизираха и за борени часове събраха необходимата сума на дете, като дори я надхвърлиха многократно. Освен за облеклото и аксесоарите, успяхме да осигурим и средства за тържествата им.

Партньорството между SOS детски селища България и БОРИКА продължава и през 2020 година, в подкрепа на децата и техните семейства.

Фондация „Нашите недоносени деца“

През 2019 г. БОРИКА продължи да партнира на фондация „Нашите недоносени деца“. През септември Дружеството и фондацията реализираха съвместна **изложба под надслов „Родени герои – животът, който предстои“**. Тя бе посветена на правото на пълноценен живот на всички недоносени деца и новородени бебета с влошено здравословно състояние. Целта на изложбата беше да привлече вниманието на обществото към все по-актуалния проблем за недоносените деца. Тя се проведе на ключова локация - Моста на влюбените в София, радваше се на огромна посещаемост от софиянци и гостите на столицата, а амбицията на организаторите е през 2020 г. тя да гостува на всички големи градове в страната.

През декември в двата софийски офиса на дружеството, за втора поредна година беше организиран **Благотворителен Коледен базар** - „Подари мъничко вълшебство“. Всеки служител имаше възможност да допринесе за каузата, като си закупи Коледна декорация и подаръци, апетитни Коледни сладки и други артикули, изработени ръчно от доброволците на Фондацията. В рамките само на няколко часа беше събрана сума от

над 2000 лв., която ще подпомогне дейността на центъра за недоносени деца „Малки чудеса“, открит през 2017 г. със средства, дарени от БОРИКА.

През септември, за първа година БОРИКА, се включи в **благотворителната инициатива „Игри за добрини“**, която е част от колективната програма на Българската мрежа на Глобалния Договор на ООН „Здрави на работа“. Проектът цели да покаже, че отговорните компании, доброто здраве на служителите, спортът и каузите могат да вървят ръка за ръка. За целта Мрежата организира спортни турнири, в които всяка участваща компания се бори за избрана от нея социална кауза. Футболният отбор на Дружеството игра благотворително, в името на **каузата „Надежда за малките“**.

НОВИ ИНИЦИАТИВИ

През месец декември към списъка с благотворителни каузи бяха добавени още три. Те са значими и подобряват условията на живот и образование на децата у нас. Това са:

Фондация „Надежда за малките“ - неправителствена организация, регистрирана през 1997 г. Фокус е грижата за най-малките - новородените изоставени бебета и малки деца в риск, които Отделите за закрила на детето и социалните служби настаняват в „Малките къщи“ – центрове за настаняване на деца от семеен тип, временно докато те бъдат върнати в родното им семейство, осиновени или поети от приемно семейство. В „Малките къщи“, в една уютна семейна среда, екипът се грижи за физическите и емоционалните нужди на всяко дете, за да расте като здрава и пълноценна личност. Средствата, дарени от БОРИКА, ще покрият нуждите им от парно, топла вода и консумативи през следващата година.

Национален фонд „Св. Никола“ - неправителствена хуманитарна организация, която вече 20 години подпомага деца-сираци и възрастни с умствени и физически увреждания. До момента НФ "Свети Никола" е работил и работи с 38 дома за сираци, инвалиди, специализирана болница за деца с церебрална парализа, старчески домове, детски логопедични градини, дом за незрящи деца и болници. Дарените от БОРИКА средства ще послужат за закупуване на бельо, топли зимни дрехи и обувки за децата, Коледно тържество с подаръци и лакомства за децата.

Фондация „Конкордия“ - независима организация, работеща на международно ниво, която има за цел да помага на деца, младежи и семейства в нужда. Функционира в България от 2008 г., като предоставя социални, педагогически и психологически услуги за подобряване социализирането на децата и предотвратяване изоставянето и настаняването им в специализирани институции. Дарените от БОРИКА средства ще бъдат насочени в следните направления: извънкласна работа с педагог за начално и основно образование за деца и семейства в риск; образователни екскурзии за деца и младежи; употреба на интерактивни образователни платформи.

„КАПАЧКИ ЗА БЪДЕЩЕ“

През 2019 г., благодарение на служителите, Дружеството продължи да допринася за благотворителната инициатива **„Капачки за бъдеще“**. Във всички офиси на компанията, включително и в търговските представителства в цялата страна, са поставени специални контейнери, в които се събират пластмасови капачки от напитки, след което се предават в определените пунктове на фондацията.

ИНФОРМАЦИОННА СИГУРНОСТ

БОРИКА поддържа високо ниво на сигурност на системите, подсистемите, сървърите и работните станции, на системите за реално време и финансово обслужване, съгласно изискванията на VISA и MasterCard и стандарта за сигурност PCI/DSS.

През 2019 г. беше внедрена нова платформа за извършване на тестове за уязвимости. Също така беше разширен обхватът на извършваните периодични тестове за уязвимости. Провежданите периодични тестове позволяват значително да се намали рискът от компрометиране на мрежата и машините в нея, предоставяйки по добра проследимост на наличните уязвимости.

Във връзка с осигуряване на изпълнението на изискванията на програмата за оперативно съответствие бяха направени донастройки на системите за сигурност с цел подобряване на мониторинга на събития в сигурността.

Беше организиран и проведен тест за проникване (penetration test) от външна компания с обхват външен и вътрешен тест на инфраструктурата и приложенията. Бяха тествани приложения както в обхвата на PCI DSS (включително системите на БОРИКА Нова Генерация), така и други критични за фирмата приложения.

През 2019 г. беше разработена концепция на дружеството във връзка с осигуряване на защита при използване на облачни технологии, като през следващата година се планира внедряване на допълнителни мерки за сигурност в използваните от дружеството облачни технологии.

Във връзка с подобряване на информираността на служителите чрез повишаване на осведомеността по въпросите на информационната сигурност беше изготвена програма за обучение. Бяха проучени подходящи платформи за обучение, като през 2020 г. се планира обученията на служителите да се проведат чрез избраната платформа.

През 2019 г. беше внедрена разработената концепция за организация на отдалечения достъп и управлението на мобилни устройства.

През годината бяха проведени и успешно покрити външни одити, свързани с доказване на съответствие със стандартите PCI Card Production Logical and Physical Security, PCI DSS, PCI PIN Security и PCI 3DS.

През месец май 2019 г. беше покрит успешно сертификационен одит по eIDAS за Доставчик на удостоверителни услуги B-Trust.

През юни 2019 г. беше успешно затворен одит на Сервизно бюро SWIFT съгласно изискванията на програмата за сигурност на SIP - 2018.

През август 2019 г. успешно бяха подновени сертификатите на Системата за управление на качеството по ISO 9001:2015 и Системата за управление сигурността на информацията по ISO 27001:2013.

През август 2019 г. успешно бяха подновени сертификатите на Системата за управление на качеството по ISO 9001:2015 и Системата за управление сигурността на информацията по ISO 27001:2013.

ВЪТРЕШЕН ОДИТ

Функцията за „Вътрешен одит“ е на директно подчинение на Съвета на директорите на БОРИКА АД. Формалният статут на функцията и изпълнението на одитния процес е регламентиран с „Политика за Вътрешен одит“ (PL-IA-1). Съгласно Политиката, функцията за Вътрешен одит е организирана в дирекция и изпълнява своята дейност при спазване на принципите за независимост и обективност, компетентност и професионална грижа, почтеност, поверителност и избягване на конфликт на интереси.

През отчетната година, дирекция „Вътрешен одит“ работи върху изпълнението Годишния одитен план за 2019 г. Одитните ангажименти в плана бяха определени на базата на оценка на рисковете в основните бизнес процеси и информационни системи в БОРИКА АД, както и спрямо наличния ресурс от вътрешни одитори. Идентифицираните области за одит са свързани с ключови промени в организационната структура, в ИТ инфраструктурата и модела за управление на БОРИКА, както и с ключови регулаторни изисквания, цели и проекти за подобряване на дейността на дружеството за 2019 г.

През 2019 г. са изпълнени общо 14 броя одитни ангажименти при планирани 12 броя одита в Годишния одитен план за 2019 г. Общото изпълнение на Годишния одитен план за 2019 г. възлиза на 117%. Одитните ангажименти бяха изпълнени в обхват и подход, който осигурява разумна увереност, че са обхванати ключови рискове и контролни дейности в одитираните системи, процеси и операции в дружеството. Дейността на функцията за „Вътрешен одит“ беше изпълнена без наличие на ограничения по отношение на обхвата и на докладваните резултати, както и по отношение на достъпа до информация и ресурси на дружеството.

Препоръките от вътрешни одити на бизнес процеси и на информационни системи, проведени през 2018 и 2019 г. са общо 326 броя. От тях, 261 препоръки са със срок за изпълнение до края на 2019 г., като 247 препоръки или 95% са изпълнени, а 14 препоръки (5%) са с удължен срок на изпълнение през 2020 г. Препоръките в процес на изпълнение в срок са общо 65 броя и ще бъдат проследени през 2020 г.

За сравнение, изпълнените препоръки към края на 2018 г. са 352 броя (94%), а препоръките с удължен срок на изпълнение са 23 броя (6%).

Препоръките от вътрешни одити на системите за управление на информационната сигурност и за управление на качеството по стандарти ISO/IEC 27001 и ISO 9001, проведени през 2019 г. са 75 броя, от които 70 броя, или 93%, са изпълнени към края на отчетната година.

Разпределението на изпълнените препоръки по категории контрол за отчетната 2019 г., е както следва:

- в категория „Системи“ с най-голям процент са реализираните препоръки, които адресират слабости във вътрешните системи – 29% .
- В категория „Вид контрол“ с най-голям процент са изпълнените препоръки в под-категория „Документиране“ – 50%, които се отнасят до коригирани слабости в документирането на контролни и оперативни дейности (неформално, непълно или неточно документиране).
- В категорията „План за действие“ най-много са изпълнените препоръки за спазване на съществуващите правила и процедури в дружеството – 40%.

- В категория „Регулаторно въздействие“ 6% от реализираните препоръки са свързани с коригирани слабости относно спазване на регулаторни и индустриални изисквания, които са приложими за бизнеса на БОРИКА.

От всички 14 броя изпълнени одитни ангажменти през 2019 г., за 1 от тях крайната оценка за системата за вътрешен контрол в одитираната област е „Задоволителна“, за 9 от тях крайната оценка е „Изисква подобрение“ и за 4 одита от тях крайната оценката е „Изисква значително подобрение“. За сравнение, през 2018 г. от всички изпълнени общо 15 броя одити, за 14 броя от тях крайната оценка беше „Изисква значително подобрение“. Посочената статистика е показателна за подобрение във вътрешната контролна среда в БОРИКА през 2019 г. спрямо 2018 г. Също така, в резултат на извършените вътрешни одити през 2019 година не са установени критични контролни слабости, както и случаи или индикации на злоупотреби или измами с информация и активи на дружеството. В тази връзка с разумна увереност може да се твърди, че системата за вътрешен контрол в БОРИКА е надеждна.

ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА НА БОРИКА ЗА 2019

Инвестиционната програма на БОРИКА е изготвена и приета от СД в съответствие с поставените цели в „Стратегия за развитие на бизнеса на Борика АД за периода 2019 – 2023 г.“ През 2019 г. са реализирани средства по следните проекти:

Инвестиционни средства по проекти	Отчет 2019 г. (х.лв.)
1.Програма „Технологично обновяване на картова система Борика“	3 607
2.Технологично обновяване на съществуващата инфраструктура и общи услуги	1 471
3.Капитално строителство	999
4.Развитие на картовата система и удостоверителни услуги	1 004
5.Проект„ATM Monitoring“	130
6.Проекти НКС	235
7.Развитие на вътрешните системи за управление и контрол	117
8.Информационна и физическа сигурност	290
Общо средства за развитие	7 854

ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА НА БОРИКА ЗА 2020

Инвестиционната програма на БОРИКА е изготвена и приета от СД в съответствие с поставените цели в „Стратегия за развитие на бизнеса на БОРИКА АД за периода 2020 – 2024 г.“

В Инвестиционната програма за тригодишен период са включени средства за:

Инвестиционни средства по проекти	Инвестиции (х.лв.)		
	2020	2021	2022
1.Програма „Технологично обновяване на картова система БОРИКА“	4 701	4 493	400
2.Технологично обновяване на съществуващата инфраструктура и общи услуги	3 210	2 150	2 100
3.Капитално строителство	1 083	946	500
4.Развитие на картовата система и удостоверителни услуги	2 012	1 600	1 300
5. Проект „ATM Monitoring“	345	296	0
6.Незабавни разплащания	2 620	3 385	3 000
7.Проекти НКС	473	140	0
8.Развитие на вътрешните системи за управление и контрол	216	100	100
9.Информационна и физическа сигурност	293	268	220
Общо средства за развитие	14 953	13 140	7 620
Финансиране Дискавъър за Централизирано акцептиране и издаване	-595	0	0
Общо след възстановяване на средства от Дискавъър	14 358	13 140	7 620
Прогнозна печалба преди лихви, данъци и амортизации (EBITDA)	11 024	11 540	13 250

УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ И ОПЕРАЦИОНЕН РИСК

В хода на обичайната си стопанска дейност дружеството е изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите на прогнозиране на финансови пазари и достигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружеството.

Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на услугите, предоставяни от дружеството, да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на извършваните от него инвестиции и формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Пазарен риск

а) Валутен риск

Дружеството не е изложено на значителен валутен риск, защото почти изцяло неговите операции и сделки са деноминирани в български лева и/или евро, доколкото последното е с фиксиран курс спрямо лева по закон. То поддържа и определени валутни експозиции, деноминирани в щатски долари под формата основно на банкови депозити и текущи сметки с парични средства, необходими предимно за осигуряване на бъдещи разплащания по доставки на активи за дейността, деноминирани в щатски долари.

За контролиране на валутния риск в дружеството има процедури за регулярно наблюдение на движенията във валутния курс на щатския долар и контрол върху предстоящи плащания и начина на инвестирането на паричните средства в щатски долари. През 2019 г. и 2018 г. Дружеството е продало значителна част от щатските си долари, с което е минимизирало риска от евентуални бъдещи загуби в резултат на промяната в курса на долара спрямо лева. Дружеството поддържа парични средства в щатски долари в рамките на прогнозните плащания в тази валута.

б) Ценови риск

Дружеството не е изложено на ценови риск за негативни промени в цените на услугите и стоките, обект на неговите операции, защото те са специфични за определен кръг клиенти и доставчици и има установени процедури за периодически актуализиране спрямо промените на пазара. Също така то няма практика да инвестира активно в ценни книжа. Инвестициите му във дългосрочни финансови активи са в затворени дружества, чиито акции не се търгуват.

Кредитен риск

Основните финансови активи на дружеството са под формата на парични средства, текущи и срочни депозитни банкови сметки, търговски и други краткосрочни вземания.

При осъществяване на своята дейност дружеството е изложено на кредитен риск, който е свързан с риска някой от контрагентите му да не бъде в състояние да изпълни изцяло и в обичайно предвидените срокове задълженията си към него.

Финансовите активи на дружеството са концентрирани в две групи: парични средства и вземания от клиенти. За ограничаване на риска относно паричните средства политика на дружеството е да оперира само с финансови институции в България с репутация и ликвидна стабилност. Едновременно те се явяват и негови акционери.

По отношение на клиентите, които са основно банките в България, политиката на дружеството е да извършва продажбите си при условията на незабавно плащане. Събираемостта и концентрацията на вземанията се контролират текущо и стриктно от Дирекция „Финанси и контрол“, съгласно установената политика на дружеството. За целта регулярно се прави преглед на откритите позиции по клиенти, както и получените постъпления, като се извършва равнение и анализ. Поради това е установен обичаен кредитен период и респ. събираемост в рамките на 15 дни.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. То провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност на финансиране на стопанската си дейност. Дружеството генерира и разполага с достатъчно собствени оборотни средства и не ползва привлечени кредитни ресурси. Текущо матуритетът и своевременното осъществяване на плащанията се следи от Дирекция „Финанси и контрол“, като се поддържа ежедневна информация за наличните парични средства и предстоящите плащания. За свободните средства се обмисля временно инвестиране при най-добри лихвени равнища – основно в банкови депозити с матуритет от 6 до 12 месеца.

Риск на лихвоносните парични потоци

В структурата на активите и пасивите на дружеството лихвоносните финансови инструменти имат изразен дял в паричните средства по текущи банкови сметки и предоставени срочни банкови депозити. Затова приходите и оперативните парични потоци са повлияни от промените в пазарните лихвени равнища на депозитите. Основната част от лихвоносните активи (депозитите в банки) са с фиксиран лихвен процент, който се запазва непроменен до падежа на съответния депозит. Ръководството текущо наблюдава и разпределя матуритетната структура на депозитите по начин, който да осигури минимизиране на ефекта от евентуална негативна за дружествата промяна в пазарните лихвени равнища.

Към 31.12.2019 г. и към 31.12.2018 г. дружеството не е изложено на лихвен риск от своите дългосрочни и краткосрочни задължения, защото те са обичайно търговски и не са лихвоносни.

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на акционерите и стопански ползи на другите заинтересовани лица от и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитал.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала си. Характерното за него е, че то традиционно финансира дейността си от собствените си генерирани печалби.

Справедлива стойност

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба. В повечето случаи, обаче, особено по отношение на търговските и други краткосрочни вземания и задължения, и банковите депозити, дружеството очаква да реализира тези финансови активи чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респ. погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизирана стойност. Също така голямата част от финансовите активи и пасиви са краткосрочни по своята същност (търговски вземания, банкови депозити и търговски задължения) и поради това тяхната справедлива стойност е приблизително равна на балансовата им стойност. Изключение от това правило са част от инвестициите в други дружества като малцинствено участие, за които няма пазар и обективни условия за определяне по достоверен начин на тяхната справедлива стойност, поради което е прието те да се представят по цена на придобиване (себестойност).

Доколкото все още не съществува достатъчно разработен пазар на финансови инструменти в България, със стабилност, достатъчни обеми и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, за тях няма на разположение достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени, поради което се използват други алтернативни оценъчни методи и техники.

Управление на операционния риск

В БОРИКА АД е изградена Система за управление на риска, основаваща се на добрите практики от международен стандарт ISO 31000. Системата се прилага успешно през последните години в изпълнение на законовите и стандартизационни изисквания към управлението на информационни системи, в това число за платежни системи. За управление на рисковете за сигурността на информацията се прилагат указанията на международен стандарт ISO 27005.

Системата за управление на риска е в основата на всички притежавани от дружеството сертификати за системи за управление, за работа с банкови карти, за удостоверителни услуги, за платежни услуги, сервизно бюро SWIFT.

Всяка година в БОРИКА се провежда оценка на риска – последната през м. октомври за 2019 година. В оценката бяха привлечени 38 специалисти, които оцениха 81 обекта, покриващи всички работни процеси в дружеството. Оценени бяха 61 реални риска в различни аспекти спрямо предварително заложените критерии. Обобщените резултати са представени в таблицата по-долу, където ниво 0÷7 е приемливо ниво, а ниво 8÷12 – неприемливо.

	Ниво 0÷4	Ниво 5	Ниво 6	Ниво 7	Ниво 8÷12
2016	4.56%	14.15%	31.94%	48.88%	0.46%
2017	5.57%	13.97%	33.90%	45.84%	0.72%
2018	4.08%	16.26%	35.10%	43.52%	1.04%
2019	3.92%	16.13%	38.78%	40.88%	0.28%

Резултатите за 2019 показват много малък дял на неприемлив риск (0.28%), благодарение пълното изпълнение на Плана за третиране на риска. Преобладаващ е приемливият риск. В сравнение с предходните години не се забелязва съществено изместване на резултатите. Степента на приемственост от запазването на метода за оценка е достатъчна, за да даде сравними и повторими резултати. При запазване на подхода очакването е при следващата оценка да се получат отново адекватни резултати.

Запазва се адекватно отношение към контекста на дружеството – предприетите мерки за сигурност на информацията съответстват на вътрешните и външни условия за функциониране.

С цел поддържане на приемливо ниво на рисковете в дружеството се изготвя, наблюдава и периодически актуализира План за третиране на риска. През 2019 година са изпълнени всичко 16 задачи от плана. Част от задачите са насочени към задържане на риска и тяхното изпълнение продължава и през 2020 година. Планът за 2020 година съдържа 7 задачи. Планът периодически се преглежда на заседания на Съвета за корпоративна сигурност и докладва на всяко заседание на Одитния комитет.

За поддържане на адекватна картина за рисковете, всяко тримесечие се извършва преглед и актуализация на тяхната оценка на база обратна информация от настъпили инциденти и регистрирани рискове при вътрешни одити. Резултатите се докладват пред Одитния комитет и обобщават при плановата годишна оценка на риска.

СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Пандемията по коронавируса (COVID-19) беше потвърдена от Световната здравна организация в началото на 2020 г. и се разпространи от Китай из целия свят, причинявайки нарушения на обичайната дейност на бизнеса. На 13 март 2020 г., Народното събрание на Република България обяви извънредно положение в страната заради коронавируса и бяха въведени засилени противоепидемични мерки и ограничения.

Разпространението на COVID-19 вече се оценява като събитие със значително влияние върху глобалното търсене и предлагане на стопански и финансови ресурси, като съществува значителна несигурност в икономическата активност на множество бизнеси и стопански субекти. За целите на финансовия отчет за 2019 година, ръководството го оценява като некоригиращо събитие, настъпило след датата на баланса. На този етап на разпространение на коронавируса и динамиката, с която се развива, практически е невъзможно да се направи надеждна преценка и измерване на възможните ефекти на пандемията върху дейността, активите и икономическото развитие на Дружеството.

В съответствие с мерките, предприети от правителството на страната и насоките на Управителния съвет на Българска народна банка, ръководството на БОРИКА АД вече е осъществило редица действия за ограничаване на потенциалните бъдещи негативни последици и ефекти:

- Актуализиран е планът за непрекъсваемост на бизнеса на БОРИКА АД в частта План за действия при кризи и епидемия.

- Ръководството на дружеството е предприело редица превантивни мерки за защита на персонала. Дружеството е закупило и предоставило на служителите си средства за лична хигиена и превенция. Разпространени са до всички служители указания за поведение, относно организиране и участие в служебни срещи, командировки, посещения на масови събития, пътувания в чужбина, ползване на отпуск. Осигурена е защитена среда и дистанционен режим на работа.
- Ръководството на дружеството е изготвило план за организация на работата с клиенти.
- Ръководството на дружеството е организирано техническата възможност за провеждане на конферентни срещи на сформирания при БОРИКА АД Кризисен щаб и други групи за реагиране при кризи.
- Ръководството на дружеството е създадо нова организация на работа във връзка със спецификата на дейностите по персонализация на карти и печат на ПИН.
- Ръководството на дружеството е изпратило редица писма до основните клиенти на БОРИКА АД в уверение на това, че дружеството е предприело редица мерки във връзка с непрекъсваемостта на основният му бизнес като оператор на платежни системи, предвид изключителното му значение в стопанския живот на Р България.
- Оперативно се провежда активно наблюдение на входящите и изходящите парични потоци в дружеството.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Приходите на БОРИКА АД за 2019 г. са в размер на 42 912 хил. лв. и ръст спрямо предходната година от 9,3%.

Разходите за годината са 32 003 хил. лв. и ръст спрямо 2018 г. от 5,5%.

Приходите от услуги нарастват спрямо 2018 г. с 9,1%. Върху този резултат оказват влияние следните фактори:

- Сериозен ръст на БИСЕРА 6 и Платежна система Борика;
- Стартиране на персонализация на карти на нов клиент на персо бюрото на БОРИКА;
- Включване на 14 клиенти към новата услуга PSD2;
- Сключване на договор с клиент за ползване на инфраструктура като услуга;
- По-голям брой и стойност на транзакции в Платежна институция Борика, както и предоговаряне на по-добри ценови условия;

Реализирани са **инвестиционни проекти** на стойност 7 854 хил. лв..

Печалбата на дружеството (преди данъци) за 2019 г. е в размер 10 909 хил. лв. и ръст спрямо предходната година от 22%, а общата рентабилност преди данъци е 25%.

Докладът за дейността на БОРИКА АД за 2019 г. е приет от Съвета на директорите на 3 април 2020 г.

Главен изпълнителен директор:

Мирослав Вичев

ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за 2019 година

„БОРИКА“ АД

Председател на СД:

Калин Христов

Зам.Председател на СД:

Виолина Маринова

Гл.изпълнителен директор:

Мирослав Вичев

Член на СД:

Георги Константинов

Член на СД:

Теодора Петкова

Член на СД:

Георги Заманов

Член на СД:

Ангел Геков

Член на СД:

Петя Димитрова

Член на СД:

Петър Андронов

Главен счетоводител:

Ралица Георгиева

Адрес на управление:

София, бул. „Цар Борис 3“ № 41

Обслужващи банки:

Уникредит Булбанк АД

Централна кооперативна банка АД

Първа инвестиционна банка АД

Одитори:

Ърнст и Янг Одит ООД

СЪДЪРЖАНИЕ

ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	1
ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	2
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	3
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНите В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО	5
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО	9
3. ПРИХОДИ	35
4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО	38
5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ	38
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	38
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ	39
8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	39
9. ФИНАНСОВИ (РАЗХОДИ) ПРИХОДИ	40
10. РАЗХОД ЗА ДАНЫК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА	40
11. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД	40
12. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ	41
13. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	42
14. ДЪЛГОСРОЧНИ ФИНАНСОВИ АКТИВИ	43
15. ДРУГИ НЕТЕКУЩИ АКТИВИ	43
16. АКТИВИ С ПРАВО НА ПОЛЗВАНЕ	43
17. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ	44
18. ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ВЪЗЕМАНИЯ И АКТИВИ ПО ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ	44
19. ДРУГИ ТЕКУЩИ АКТИВИ	45
20. СРОЧНИ ДЕПОЗИТИ В БАНКИ	46
21. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	47
22. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	48
23. (АКТИВИ) ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЫЦИ	50
24. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ	52
25. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	56
26. ПАСИВИ ПО ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ	56
27. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ЛИЗИНГ	57
28. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДРУГИ ДАНЫЦИ	57
29. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЫК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА	58
30. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ	58
31. СВЪРЗАНИ ЛИЦА И СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА	58
32. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	59
33. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД	66

Доклад на независимия одитор

До акционерите

На „БОРИКА“ АД

Доклад относно одита на финансовия отчет

Мнение

Ние извършихме одит на приложения финансов отчет на „БОРИКА“ АД („Дружеството“), включващ отчет за финансовото състояние към 31 декември 2019 година, отчет за всеобхватния доход, отчет за промените в собствения капитал и отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителни приложения към финансовия отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният финансов отчет дава вярна и честна представа за финансовото състояние на Дружеството към 31 декември 2019 година и за неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Дружеството в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на SMSEC), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на SMSEC. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Обръщане на внимание

Обръщаме внимание на Пояснително приложение № 33 Събития след отчетната дата към финансовия отчет, което оповестява съществено некоригиращо събитие, свързано с разпространението на пандемията от коронавирус (COVID-19). Нарушаването на обичайната икономическа дейност в България в резултат на COVID-19, може да повлияе неблагоприятно върху операциите на Дружеството. Поради непредсказуемата динамика на развитие COVID-19, практически е невъзможно да се направи надеждна преценка и измерване на потенциалните ефекти на пандемията върху бъдещата дейност на Дружеството. Нашето мнение не е модифицирано по отношение на този въпрос.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси. За всеки въпрос, включен в таблицата по-долу, описанието на това как този въпрос беше адресиран при проведения от нас одит, е направено в този контекст.

Ние изпълнихме нашите отговорности, описани в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“, в т.ч. по отношение на тези въпроси. Съответно, нашият одит включи изпълнението на процедури, разработени в отговор на нашата оценка на рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет. Резултатите от нашите одиторски процедури, включително процедурите, изпълнени да адресират въпросите по-долу, осигуряват база за нашето мнение относно одита на приложения финансов отчет.

Ключов одиторски въпрос	Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит
Приходи от договори с клиенти Оповестяванията на Дружеството по отношение на Приходите от договори с клиенти са включени в Пояснителни бележки 2.3, 2.7 и 3 към финансовия отчет.	
Във финансовия отчет за годината, приключваща на 31 декември 2019 година, Дружеството е признало приходи от договори с клиенти на стойност 42,751 хиляди лева. Тези приходи се отчитат в резултат на автоматизирано обработване и обобщаване на множество транзакции и операции чрез използване на различни ИТ системи на Дружеството.	В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други, включиха: Разбиране и обхождане на процеса по продажби, свързан с признаване на приходи от договори с клиенти, включително и свързаните автоматизирани аспекти на обработване и обобщаване на входящи транзакции и операции.

При изготвянето на политика за признаване на приходи съгласно МСФО 15, Дружеството е приложило различни счетоводни преценки, най-значимите от които са свързани с определяне на естеството на отделните задължения за изпълнение в договорите с клиенти, и начина на удовлетворяване на идентифицираните задължения за изпълнение. Ръководството на Дружеството анализира договореностите с клиентите в сила през отчетния период като взема предвид модификации, нови договори, специфични факти и обстоятелства и оценява необходимостта от преразглеждане на преди това направените преценки. През 2019 г., преценката на Дружеството е, че не се налагат промени.

Поради съществеността на приходите от договори с клиенти и приложените счетоводни преценки при тяхното признаване съгласно МСФО 15, ние сме определили тази област като ключов одиторски въпрос.

Проверка на оперативната ефективност на избрани ключови контроли, свързани с процеса по продажби, водещ до признаване на различни видове приходи. Ние ангажирахме ИТ специалисти в получаване на разбиране и тестване на ИТ контроли на определени критични за изготвянето на финансовия отчет системи. В допълнение, тествахме оперативната ефективност на процесите по управление на права за достъп и на промени за избрани ИТ системи.

Ние прегледахме за разумност и адекватност преценките на ръководството, съгласно изискванията на МСФО за признаване и отчитане на приходи по договори с клиенти.

Ние оценихме направените от Дружеството заключения по съществени счетоводни преценки, чрез извършване на независима проверка за наличието на противоречащи одиторски доказателства и индикатори, и оценка на одиторските доказателства, получени при разбиране и тестване на ключови контроли на процеса по продажби и процедури по същество.

Ние използвахме автоматизирани техники за детайлен анализ на приходите по договори с клиенти по видове и периоди.

Ние оценихме адекватността на оповестяванията по отношение на политиката за признаване на приходите и на значимите счетоводни преценки във финансовия отчет за 2019 година, за да определим дали те са в съответствие с МСФО 15 Приходи от договори с клиенти.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад, върху него, която получихме преди датата на нашия одиторски доклад.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансовия отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и представянето на този финансов отчет, който дава вярна и честна представа в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали длъжници се на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Дружеството или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Лицата, натоварени с общо управление, носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Дружеството.

Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали длъжници се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Дружеството.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаем до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Дружеството да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига вярно и честно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Доклад във връзка с други законови и регулаторни изисквания

Допълнителни въпроси, които поставят за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“, по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становища относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- а) Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- б) Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- „Ърнст и Янг Одит“ ООД е назначено за задължителен одитор на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2019 година на „БОРИКА“ АД („Дружеството“) от Общото събрание на акционерите, проведено на 23 април 2019 година, за период от една година.
- Одитът на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2019 година на Дружеството представлява трети пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от нас.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на одитния комитет на Дружеството, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Дружеството.

Одиторско дружество „Ърнст и Янг Одит“ ООД, регистрационен номер 108:

Николай Гърнев
Управител
„Ърнст и Янг Одит“ ООД

Милка Начева-Иванова
Регистриран одитор, отговорен за
одита

14 април 2020 година
гр. София, България

ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД
за годината, завършваща на 31 декември 2019 година

	Приложения	2019 хил.лв.	2018 хил.лв.
Приходи	3	42,751	39,194
Други доходи/(загуби) от дейността, нетно	4	161	57
Разходи за материали	5	(1,197)	(1,271)
Разходи за външни услуги	6	(8,170)	(7,420)
Разходи за персонала	7	(17,035)	(15,809)
Разходи за амортизация	12,13,16	(5,521)	(5,323)
Други разходи за дейността	8	77	(427)
Печалба от оперативната дейност		11,066	9,001
Финансови (разходи)/приходи	9	(157)	(72)
Печалба преди данък върху печалбата		10,909	8,929
Разход за данък върху печалбата	10	(1,095)	(883)
Нетна печалба за годината		9,814	8,046
Други компоненти на всеобхватния доход			
<i>Компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата:</i>			
Последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи		(60)	(61)
		(60)	(61)
<i>Компоненти, които могат да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата</i>		-	-
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци	11	(60)	(61)
ОБЩО ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД ЗА ГОДИНАТА		9,754	7,985

Приложенията на страници от 5 до 67 са неразделна част от финансовия отчет.

Финансовият отчет на страници от 1 до 67 е одобрен за издаване от Съвета на директорите и е подписан на 3 април 2020 година от:

Главен изпълнителен директор:

Главен счетоводител (съставител):

Мирослав Станимиров Вичев

Ралица Бисерова Георгиева

Финансов отчет, върху който одиторско дружество „Ърнст и Янг Одит“ ООД, регистрационен номер 108 е издало одиторски доклад с дата 14.04.2020 г., с Управител Николай Гърнев и Регистриран одитор Милка Начева-Иванова.

ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
към 31 декември 2019 година

АКТИВИ	Приложения	2019 хил.лв.	2018 хил.лв.
Нетекущи активи			
Имоти, машини и оборудване	12	19,158	19,999
Нематериални активи	13	10,669	7,392
Дългосрочни финансови активи	14	14	14
Други нетекущи активи	15	503	180
Активи с право на ползване	16	1,696	-
		32,040	27,585
Текущи активи			
Материални запаси	17	244	261
Търговски вземания	3,18	4,001	3,619
Активи по договори с клиенти	3,18	356	378
Други текущи активи	19	2,060	2,034
Срочни депозити в банки	20	1,624	1,628
Парични средства и парични еквиваленти	21	32,662	25,390
Активи по отсрочени данъци	23	9	-
		40,956	33,310
ОБЩО АКТИВИ		72,996	60,895
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ			
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Основен акционерен капитал		15,958	15,958
Резерви		39,088	31,150
Неразпределена печалба		9,576	7,760
	22	64,622	54,868
ПАСИВИ			
Нетекущи пасиви			
Пасиви по отсрочени данъци	23	-	64
Задължения към персонала при пенсиониране	24	896	806
Пасиви по договори с клиенти	3,26	325	384
Задължения за лизинг	25	1,419	-
		2,640	1,254
Текущи пасиви			
Търговски задължения	24	1,367	596
Пасиви по договори с клиенти	3,25	2,574	2,323
Задължения за лизинг	27	303	-
Задължения за други данъци	28	691	873
Задължения за данък върху печалбата	29	68	179
Задължения към персонала и социалното осигуряване	30	731	802
		5,734	4,773
ОБЩО ПАСИВИ		8,374	6,027
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ		72,996	60,895

Приложенията на страници от 5 до 67 са неразделна част от финансовия отчет.

Финансовият отчет на страници от 1 до 67 е одобрен за издаване от Съвета на директорите и е подписан на 3 април 2020 година от:

Главен изпълнителен директор:
 Мирослав Станимиров Вичев

Главен счетоводител (съставител):
 Ралица Бисерова Георгиева

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
за годината, завършваща на 31 декември 2019 година

Приложения	2019 хил.лв.	2018 хил.лв.
Парични потоци от оперативна дейност		
Постъпления от клиенти	53,363	48,305
Плащания на доставчици	(15,797)	(12,900)
Плащания на персонала и за социалното осигуряване	(16,775)	(15,364)
Платени данъци (без данъци върху печалбата)	(6,197)	(4,686)
Платени данъци върху печалбата, нетно	(1,279)	(785)
Други постъпления/(плащания), нетно	(1,191)	(454)
Платени лихви по договори за лизинг	(52)	
Нетни парични потоци от оперативна дейност	12,072	14,116
Парични потоци от инвестиционна дейност		
Покупки на имоти, машини и оборудване	(3,291)	(3,302)
Постъпления от продажби на имоти, машини и оборудване	109	32
Покупки на нематериални активи	(1,353)	(1,875)
Постъпления от възстановени срочни депозити в банки с инвестиционна цел	-	2,732
Нетни парични потоци, използвани в инвестиционната дейност	(4,535)	(2,413)
Парични потоци от финансова дейност		
Изплащане на главница по договори за лизинг	(265)	-
Нетни парични потоци, използвани във финансовата дейност	(265)	-
Нетно (намаление)/увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти	7,272	11,703
Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари	25,390	13,687
Ефект от нереализирани курсови разлики по парични средства и парични еквиваленти	-	-
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	32,662	25,390

21

Приложенията на страници от 5 до 67 са неразделна част от финансовия отчет.

Финансовият отчет на страници от 1 до 67 е одобрен за издаване от Съвета на директорите и е подписан на 3 април 2020 година от:

Главен изпълнителен директор:

Главен счетоводител (съставител):

Мирослав Станимиров Вичев

Ралица Бисерова Георгиева

Финансов отчет, върху който одиторско дружество „Ърнст и Янг Одит“ ООД, регистрационен номер 108 е издало одиторски доклад с дата 14.04.2020 г., с Управител Николай Гърнев и Регистриран одитор Милка Начева-Иванова.

ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД
за годината, завършваща на 31 декември 2019 година

	Приложен ия	Основен акционерен капитал хил.лв.	Резерви хил.лв.	Неразпределена печалба хил.лв.	Общо собствен капитал хил.лв.
Към 1 януари 2018 година		15,958	24,859	6,066	46,883
Промени в собствения капитал за 2018 година:					
Разпределение на печалбата за 2017 година		-	6,291	(6,291)	-
* резерви		-	6,291	(6,291)	-
Общ всеобхватен доход за годината, в т.ч.:		-	-	7,985	7,985
* нетна печалба за годината		-	-	8,046	8,046
* други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци		-	-	(61)	(61)
Към 31 декември 2018 година, в т.ч.:	22	15,958	31,150	7,760	54,868
Промени в собствения капитал за 2019 година:					
Разпределение на печалбата за 2018 година		-	7,938	(7,938)	-
* резерви		-	7,938	(7,938)	-
Общ всеобхватен доход за годината, в т.ч.:		-	-	9,754	9,754
* нетна печалба за годината		-	-	9,814	9,814
* други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци		-	-	(60)	(60)
Към 31 декември 2019 година	22	15,958	39,088	9,576	64,622

Приложенията на страници от 5 до 67 са неразделна част от финансовия отчет.

Финансовият отчет на страници от 1 до 67 е одобрен за издаване от Съвета на директорите и е подписан на 3 април 2020 година от:

Главен изпълнителен директор:

Главен счетоводител (съставител):

Мирослав Станимиров Вичев

Ралица Бисерова Георгиева

Финансов отчет, върху който одиторско дружество „Ърнст и Янг Одит“ ООД, регистрационен номер 108 е издало одиторски доклад с дата 14.04.2020 г., с Управител Николай Гърнев и Регистриран одитор Милка Начева-Иванова.

1 ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

БОРИКА АД е преименувано дружество през 2017 г. от БОРИКА – БАНКСЕРВИЗ АД. Дружеството е създадено през 2010 г. като акционерно дружество чрез сливането между двете дружества, БОРИКА АД и Банксервиз АД и е станало техен универсален правопреемник. То е с регистрация в България – със седалище и адрес на управление гр. София, район Красно село, бул. Цар Борис 3 № 41. Дружеството е вписано в Търговския регистър на 12 август 2010 година.

1.1 Собственост и управление

БОРИКА АД е непублично акционерно дружество.

Към 31.12.2019 г., записаният и внесен основен капитал на дружеството възлиза на 15,958,410 лв. и е разпределен в 1,063,894 бр. обикновени поименни акции с право на глас всяка с номинална стойност 15 лева.

Към 31.12.2019 г., разпределението на акционерния капитал на дружеството е както следва:

Акционер	% участие
1 Българска народна банка	36.11%
2 УниКредит Булбанк АД	13.84%
3 Обединена българска банка АД	8.67%
4 "Юробанк България" АД	8.54%
5 "Банка ДСК" ЕАД	7.06%
6 Първа инвестиционна банка АД	5.77%
7 Централна кооперативна банка АД	4.17%
8 Експресбанк АД	4.15%
9 Общинска банка АД	3.80%
10 Райфайзенбанк България ЕАД	2.62%
11 Алианц Банк България АД	1.13%
12 Интернешънъл асет банк АД	1.10%
13 Търговска банка Инвестбанк АД	1.09%
14 ПроКредит Банк България АД	0.84%
15 Токуда банк АД	0.27%
16 БНП Париба С.А. – клон София КЧТ	0.24%
17 Ситибанк Европа АД - клон България КЧТ	0.20%
18 Българска банка за развитие АД	0.17%
19 Тексимбанк АД	0.13%
20 Ти Би Ай Банк ЕАД	0.08%
21 Те-Дже Зираат Банкасы А.Ш., клон София	0.01%
Общо:	100%

1 ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

1.1 Собственост и управление (продължение)

Ръководството на Дружеството и лицето на Съвет на директорите има следния състав към 31.12.2019 г.:

- Калин Христов - председател;
- Виолина Маринова – зам. председател;
- Мирослав Вичев – член;
- Теодора Петкова – член;
- Петя Димитрова - член;
- Георги Заманов - член;
- Петър Андронов – член;
- Георги Константинов - член;
- Ангел Гекон - член;

Лицата, натоварени с общо управление са представени от Одитния комитет на Дружеството както следва:

- Райка Онцова – председател;
- Петя Димитрова - член;
- Стати Статев – член;

Към 31.12.2019 г. и 31.12.2018 г., дружеството се представлява и управлява от главния изпълнителния директор Мирослав Вичев.

Към 31.12.2019 г., общият брой на персонала в дружеството е 358 служители (31.12.2018 г.: 346 служители).

1.2 Предмет на дейност

Предметът на дейност на дружеството включва следните видове операции и сделки:

- Проектиране, стандартизиране, изграждане и опериране на платежни системи за обслужване на платежни операции в лева, евро и платежни операции, инициирани с платежни инструменти, свързани с карти;
- Проектиране, стандартизиране изграждане и опериране на авторизационни системи за картови разплащания;
- Обслужване на издаването и приемането на платежни инструменти, свързани с карта и авторизация на платежни операции;
- Осигуряване на достижимост между доставчици на платежни услуги със собствени авторизационни центрове и свързаните с това услуги, както и осигуряване на авторизация от издателя;
- Изграждане, обслужване и предоставяне на технологична инфраструктура за извършване на платежни операции, ИТ и инженерингови услуги;
- Извършване на платежни услуги по приемане на плащания с платежни инструменти;

1 ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

1.2 Предмет на дейност (продължение)

- Развитие и опериране на Национална платежна картова схема;
- Проектиране, стандартизация, изграждане и опериране на оперативна свързаност с местни и международни авторизационни центрове, картови оператори и оператори на платежни системи;
- Предоставяне на допълнителни услуги, свързани с платежни инструменти, свързани с карти като персонализиране, активиране, печат и промени на ПИН и др.;
- Поддържане на система за следене и управление на риска при изпълнение на платежни операции с платежни инструменти, свързани с карта, и предоставяне на информация за злоупотреби;
- Следене и информиране на доставчиците на платежни услуги за състоянието на техните терминални устройства и паричната наличност в тях и предоставяне на информация за извършваните операции с техни карти и на техни устройства;
- Изпитване и одобряване на технически и програмни средства за осигуряване на оперативна съвместимост на оборудването и необходимото ниво на защита срещу неоторизиран достъп;
- Изграждане и опериране на техническа и технологична инфраструктура за обслужване на плащания с платежни инструменти, свързани с карти;
- Разработване, поддържане и опериране на информационни системи и услуги;
- Разработване и поддръжка на софтуерни продукти и услуги;
- Изграждане и доставка на удостоверителни услуги;
- Сертифициране и инженерингови услуги, свързани с монтаж, поддръжка и сервиз на АТМ и ПОС устройства и друга ИТ инфраструктура;
- Обучение на потребители за обслужване и авторизация, и плащания чрез платежни инструменти, свързани с карти и други платежни инструменти;
- Разработване, поддържане и опериране на „Система за електронни бюджетни разплащания“ (СЕБРА);
- Предоставяне на услуги като SWIFT Сервизно бюро за осъществяване на връзка към мрежата на SWIFT, както и други услуги, свързани със SWIFT;
- Търговска и консултантска дейност;
- Други дейности, незабранени от закона, след получаване на изискуемите лицензи и разрешения, ако това е необходимо.

1 ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

1.2 Предмет на дейност (продължение)

Дружеството е лицензиран от БНБ оператор на платежни системи с окончателност на сетълмента за обслужване на клиентски преводи в лева, за обслужване на плащания с банкови карти и за обслужване на клиентски преводи в евро. В края на 2017 г., Дружеството е лицензирано от БНБ за извършване на дейност като платежна институция, предоставяща платежни услуги по чл. 4, т. 5, предложение второ от ЗПУПС - приемане на плащания с платежни инструменти, а през месец септември 2019 г. лицензът на дружеството за извършване на дейност като платежна институция е допълнен с платежните услуги по чл. 4, т. 7 и т. 8 от ЗПУПС – услуги по инициране на плащане и услуги по предоставяне на информация за сметка.

1.3 Структура на дружеството

Към 31.12.2019 г., БОРИКА АД има разкрити офиси извън гр.София и представителства в следните градове:

Регион Запад: гр. Видин, гр. Монтана, гр. Враца, гр. Благоевград, гр. Кюстендил и гр. Перник;

Регион Север: гр. Велико Търново, гр. Плевен, гр. Ловеч, гр. Търговище, гр. Разград, гр. Русе, гр. Силистра, гр. Габрово, гр. Варна, гр. Добрич, и гр. Шумен,

Регион Юг: гр. Пловдив, гр. Пазарджик, гр. Стара Загора, гр. Хасково, гр. Кърджали, гр. Смолян, гр. Бургас, гр. Сливен и гр.Ямбол.

2 ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1 База за изготвяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на БОРИКА АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2018 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

2.2 Нови и изменени стандарти и разяснения

Дружеството прилага МСФО 16 за първи път. По-долу са описани естеството и ефектът на промените в резултат от приемането на този нов счетоводен стандарт.

За първи път през 2019 година се прилагат и някои други изменения и разяснения, но те нямат влияние върху финансовия отчет на Дружеството. Дружеството не е приело стандарти, разяснения или изменения, които са публикувани, но все още не са влезли в сила.

МСФО 16 Лизинг

МСФО 16 е публикуван през януари 2016 г. и заменя МСС 17 Лизинг, КРМСФО 4 Определяне дали дадено споразумение съдържа лизинг, ПКР-15 Оперативен лизинг-Стимули и ПКР-27 Оценяване на съдържанието на операции, включващи правната форма на лизинг. МСФО 16 установява принципите за признаване, оценяване, представяне и оповестяване на лизинг, и изисква лизингополучателите да отчитат всички лизингови договори по един и същ балансов модел, подобен на счетоводното отчитане на финансовия лизинг съгласно МСС 17.

Дружеството е приело МСФО 16 по модифицирания ретроспективен метод на приложение с първоначална дата 1 януари 2019 г. Съгласно този метод стандартът се прилага ретроспективно като кумулативният ефект от първоначалното му прилагане се признава на датата на първоначалното приложение. Дружеството е избрало да използва преходната практически целесъобразна мярка и не преоценява дали даден договор е или съдържа лизинг на 1 януари 2019 г. Вместо това то е приложило стандарта единствено към договори, които преди са били идентифицирани като лизинги при прилагането на МСС 17 и КРМСФО 4 на датата на първоначалното приложение.

Ефектът от приемането на МСФО 16 към 1 януари 2019 г.
(увеличение/(намаление)) е както следва:

	хил. лв.
Активи	
Активи с право на ползване	1,589
Общо активи	1,589
Пасиви	
Лизингови задължения	1,589
Общо пасиви	1,589

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.2 Нови и изменени стандарти и разяснения (продължение)

При приемането на МСФО 16 Дружеството е приложило един подход за признаване и оценяване за всички лизинги, с изключение на краткосрочните лизинги. Стандартът предвижда специфични преходни изисквания и практически целесъобразни мерки, които са приложени от Дружеството.

- Лизинги, които преди са били класифицирани като финансови лизинги

Дружеството не променя първоначалните балансови стойности на признатите активи и пасиви на датата на първоначалното приложение по отношение на лизинги, които преди са били класифицирани като финансови (т.е. активите с право на ползване и задълженията по лизинги са равни на активите и пасивите по лизинги, признати съгласно МСС 17). Изискванията на МСФО 16 са приложени към тези лизинги, считано от 1 януари 2019 г.

- Лизинги, които преди това са били отчитани счетоводно като оперативни лизинги

Дружеството признава активи с право на ползване и задължения по лизинги за тези лизинги, които преди са били класифицирани като оперативни, с изключение на краткосрочните лизинги и лизингите на активи с ниска стойност. Към датата на първоначалното прилагане, Дружеството е признало активите с право на ползване по стойност равна на стойността на задълженията по лизингите към тази дата, коригирана за отразяване на предплатени или начислени лизингови плащания, признати по-рано/на база на балансовата стойност, която биха имали, ако стандартът винаги е бил прилаган, с изключение на ефекта от използването на вътрешноприсъщ лихвен процент към датата на първоначалното прилагане. Задълженията по лизингите са признати на база настоящата стойност на оставащите лизингови плащания, дисконтирани при използване на вътрешноприсъщ лихвен процент към датата на първоначалното прилагане.

Дружеството също така е приложило следните практически целесъобразни мерки:

- използвало е една норма на дисконтиране към портфейл от лизинги със сходни характеристики
- разчитало е на своята оценка за това дали лизингите са обременяващи, непосредствено преди датата на първоначалното приложение
- приложило е освобождаването за краткосрочните лизинги към лизингите със срок, който приключва в рамките на 12 месеца от датата на първоначалното прилагане на стандарта
- изключило е първоначалните преки разходи от оценката на актива с право на ползване на датата на първоначалното прилагане
- използвало е наличната информация при определянето на лизинговия срок, когато договорът съдържа опции за удължаване или прекратяване на лизинга

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.2 Нови и изменени стандарти и разяснения (продължение)

Въз основа на посоченото по-горе към 1 януари 2019 г.:

- Активи с право на ползване в размер на 1,589 хил. лв. са признати и представени отделно в отчета за финансовото състояние
- Признати са допълнителни задължения по лизинги в размер на 1,589 хил. лв. включени отделно в отчета за финансовото състояние.

Лизинговите задължения към 1 януари 2019 г. могат да бъдат равнени към ангажиментите по оперативни лизинги към 31 декември 2018 г. както следва:

	хил. лв.
Ангажименти по оперативни лизинги към 31 декември 2018 г.	499
Среднопретеглен вътрешноприсъщ лихвен процент към 1 януари 2019 г.	3,44
Дисконтирани задължения по оперативни лизинги към 1 януари 2019 г.	1,601
Намалени с:	
Ангажименти, свързани с краткосрочни лизинги	(12)
Задължения по лизинги към 1 януари 2019 г.	1,589

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.2 Нови и изменени стандарти и разяснения (продължение)

КРМСФО 23 Несигурност при третиране на данъци върху дохода

Разяснението влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното му прилагане. Разяснението разглежда счетоводното отчитане на данъците върху дохода, когато данъчното третиране е свързано с несигурност, която засяга прилагането на МСС 12. Разяснението предоставя насоки относно несигурни данъчни третираня поотделно или заедно, проверки от данъчните органи, приложимия метод за отразяване на несигурността и счетоводно отчитане на промени във фактите и обстоятелствата. Възприемането на изменението не е оказало влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Дружеството.

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване (Изменения): Характеристики на предсрочно погасяване с отрицателно компенсиране

Измененията, които са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното им прилагане, предлагат промяна в МСФО 9 за конкретни финансови активи, които в противен случай биха имали договорни парични потоци, които са единствено плащания на главница и лихва, но не отговарят на условието за допустимост единствено в резултат от наличието на характеристики на предсрочно погасяване с отрицателно компенсиране. По-конкретно, за финансови активи, с характеристики на предсрочно погасяване, които биха могли да доведат до отрицателно компенсиране, измененията изискват финансовият актив да се оценява по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, в зависимост от оценката на бизнес модела, по който той се държи. Възприемането на измененията не е оказало влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Дружеството.

МСС 28 Инвестиции в асоциирани предприятия (Изменения): Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията разясняват, че МСФО 9 Финансови инструменти е приложим по отношение на дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия, които по своята същност представляват част от нетната инвестиция в асоциираните или съвместните предприятия, но по отношение на които не се прилага метода на собствения капитал. Предприятието прилага МСФО 9 към тези дългосрочни участия преди да приложи МСС 28. При прилагането на МСФО 9 предприятието не взема под внимание корекции в балансовата стойност на дългосрочните участия, които възникват в резултат от прилагането на МСС 28. Възприемането на измененията не е оказало влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Дружеството.

МСС 19 Доходи на наети лица (Изменения): Изменения, съкращения и уреждания на плана

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията изискват от предприятията да използват актуализирани актюерски предположения за определяне на разходите за текущ стаж и нетната лихва за оставащия период от годишния отчетен период след извършването на промяна в плана, съкращение или уреждане. Също така, измененията разясняват начина, по който счетоводното отчитане на промяната в плана, съкращението или уреждането влияят върху изискванията за таван на актива. Възприемането на измененията не е оказало влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Дружеството.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.2 Нови и изменени стандарти и разяснения (продължение)

Годишни подобрения на МСФО Цикъл 2015-2018

В цикъла 2015-2018 година от проекта за годишни подобрения в МСФО, БМСС публикува изменения, които ще влязат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г. Обобщение на измененията по съответните стандарти е представено по-долу:

- МСФО 3 Бизнес комбинации и МСФО 11 Съвместни споразумения – разяснение относно счетоводното отчитане на държани преди това дялове в съвместни дейности;
- МСС 12 Данъци върху дохода – разяснение относно последствията от гледна точка на данъците върху дохода от плащания във връзка с финансови инструменти, класифицирани като собствен капитал;
- МСС 23 Разходи по заеми – разяснение относно разходите по заеми, отговарящи на условията за капитализиране.

Възприемането на измененията не е оказало влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Дружеството.

2.3 Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения

Изготвянето на финансовия отчет налага ръководството да направи преценки, приблизителни оценки и предположения, които влияят върху стойността на отчетените активи и пасиви, и оповестяването на условни пасиви към отчетната дата, както и върху отчетените приходи и разходи за периода. Несигурностите, свързани с направените предположения и приблизителни оценки биха могли да доведат до фактически резултати, които да изискват съществени корекции в балансовите стойности на съответните активи или пасиви в следващи отчетни периоди.

Преценки

При прилагането на възприетите счетоводни политики, ръководството на Дружеството е направило следните преценки, които имат най-съществен ефект върху сумите, признати във финансовия отчет:

Определяне на срока на лизинга за договори с опции за подновяване и прекратяване - Дружеството като лизингополучател

Дружеството определя срока на лизинга като неотменимия срок на лизинга, заедно с каквито и да било периоди, обхванати от опция за удължаването му, ако е сигурно в разумна степен, че опцията ще бъде упражнена, или каквито и да било периоди, обхванати от опция за прекратяването на лизинга, ако е сигурно в разумна степен, че опцията няма да бъде упражнена.

Дружеството използва преценка, за да оцени дали е сигурно в разумна степен дали опцията за подновяване или прекратяване на лизинга ще бъде упражнена или не. Т.е. Дружеството разглежда всички съществени фактори, които създават икономически стимул за упражняването или на опцията за подновяване, или на опцията за прекратяване. След датата на влизане в сила на договора Дружеството преоценява срока на лизинга, ако е налице съществено събитие или промяна в обстоятелствата, което е в неговия контрол и засяга способността му да упражни или да не упражни опцията за подновяване или прекратяване.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.3. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения (продължение)

Лизинги – приблизителна оценка на вътрешно присъщ лихвен процент

Дружеството не може надеждно да определи лихвения процент, заложен в лизинговите договори, следователно, за оценка на задълженията си по лизингите то използва вътрешноприсъщ лихвен процент (ВЛП). Вътрешноприсъщ лихвен процент представлява лихвеният процент, който Дружеството трябва да плати, за да вземе назаем средствата, необходими за придобиването на актив със сходна стойност на актива с право на ползване, за сходен период и със сходно обезпечение в сходна икономическа среда. Следователно вътрешноприсъщият лихвен процент отразява онова, което Дружеството "би трябвало да плати", което изисква приблизителна оценка, когато не са на разположение подлежащи на наблюдение лихвени проценти или когато те трябва да бъдат коригирани за отразяване на условията на лизинга. Дружеството определя приблизително вътрешноприсъщ лихвен процент, използвайки подлежащи на наблюдение входящи данни (като например, пазарни лихвени проценти).

Приходи от договори с клиенти

Дружеството е приложило следните преценки, които оказват съществено влияние върху определянето на размера и момента на възникване на приходите от договори с клиенти:

Идентифициране на задължения за изпълнение при пакетна продажба

Дружеството предоставя пакетна продажба на удостоверителни услуги, в частност удостоверения за електронен подпис. Удостоверенията се продават самостоятелно или в пакет заедно с продажбата на стоки и/или материали (карта и/или карточетец). Услугата представлява обещание за прехвърляне на задължение в бъдеще и е част от договорената размяна между Дружеството и клиента. Дружеството е определило, че обещанията за прехвърляне на стоките и материалите и предоставянето на услугата са отделени и в контекста на договора. Стоките и материалите се прехвърлят в определен момент и това е момента на признаване на приходите от тях. Дружеството е избрало да прилага и счита за най-подходящ при приблизителното оценяване на единичните цени в предлаганата комплектна услуга е метода на остатъчния подход.

Дружеството може да оцени приблизително единичната продажна цена на услугата, позовавайки се на сделката минус сбора от наблюдаваните единични продажни цени на картата и/или карточетец. Дружеството използва остатъчния подход за определяне на единичните продажни цени на стоките и услугата в комплектите предвид извършваните продажби на същите стоки и услуги на различни клиенти за широк диапазон от суми. Т.е. продажната цена на електронния сертификат е силно променлива, тъй като в резултат на минали сделки не може да бъде отчетливо разграничена представителната единична продажна цена

Дружеството е заключило, че приходите от продажбата на удостоверенията за електронен подпис следва да се признават в течение на времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите, предоставени от Дружеството, под формата на възможност за използване на електронни услуги.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.3. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения (продължение)

Провизия за очаквани кредитни загуби за търговски вземания и активи по договори с клиенти

Дружеството използва кредитните рейтинги на банките за провизиране на изчисление на ОКЗ за търговските вземания и активите по договори с клиенти. Процентите на провизиране се базират на съответните PD и LGD, на рейтингова агенция Fitch. Клиентите на Дружеството са основно банкови институции.

Информация за ОКЗ по търговските вземания и активите по договори с клиенти на Дружеството е оповестена в (Приложение №18).

Приблизителни оценки и предположения

Основните предположения, които са свързани с бъдещи и други основни източници на несигурности в приблизителните оценки към датата на отчета за финансовото състояние (баланс), и за които съществува значителен риск да доведат до съществени корекции в балансовите стойности на активите и пасивите през следващия отчетен период, са посочени по-долу:

Провизия за търговски отстъпки

Дружеството признава провизия за търговски отстъпки. Към 31 декември 2019 г., най-добрата приблизителна преценка за търговските отстъпки е в размер на 73 хил. лв. (2018 г.: 54 хил. лв.) (Приложение № 25 и 26). Определянето на провизията изисква ръководството да направи преценка относно достигнатите обеми на клиентите по поръчки за разработка на софтуер за текущата година. Търговските отстъпки важат в рамките на следващата календарна година.

Доходи на персонала при пенсиониране

Задължението за доходи на персонала при пенсиониране се определя чрез актюерска оценка. Тази оценка изисква да бъдат направени предположения за нормата на дисконтиране, бъдещото нарастване на заплатите, текучеството на персонала и нивата на смъртност. Поради дългосрочния характер на доходите на персонала при пенсиониране, тези предположения са обект на значителна несигурност. Към 31 декември 2019 г., задължението на Дружеството за доходи на персонала при пенсиониране е в размер на 897 хил. лв. (2018: 806 хил. лв.). Допълнителна информация за доходите на персонала при пенсиониране е представена в (Приложение № 24).

Полезни животи на имоти, машини и съоръжения, и нематериални активи

Финансовото отчитане на имотите, машините и съоръженията, и нематериалните активи включва използването на приблизителни оценки за техните очаквани полезни животи и остатъчни стойности, които се базират на преценки от страна на ръководството на Дружеството. Информация за полезните животи на имоти, машини и съоръжения и нематериални активи е представена в (Приложение № 12 и 13).

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.3. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения (продължение)

Провизия за очаквани кредитни загуби за търговски вземания, срочни депозити и пари и парични еквиваленти

За оценката на очакваните кредитни загуби от срочни депозити и парични еквиваленти Дружеството изпълва PD и LGD публикувани от рейтингова агенция Fitch. За банките, не рейтинговани от тази агенция, Дружеството използва приближения към рейтингите на Fitch, като отчита риска на старната. Дружеството не отчита допълнителни ефекти от макро показателите, с изключение на заложените в PD.

Дружеството прави оценка на очакваната кредитна загуба от търговски вземания съгласно кредитния рейтинг на банките, изчислени от рейтингови компании към датата на изготвяне на финансовия отчет. Дружеството е преценило за най-удачен този подход, предвид обичайните търговски вземания сформирани от банки и трансакции. За друга част от бизнеса си, ориентирана към крайни клиенти Дружеството провизира 100% несъбраните си вземания от минал период. За същите прави анализ и на несъбрани вземания от текуща година и преценява дали да ги обезцени и тях (*Приложение № 18*). В резултат на направените прегледи и анализи към 31.12.2019 г. е отчетена обезценка на вземания и активи по договори с клиенти в размер на 20 хил.лв. (2018 г.: 16 хил.лв.) (*Приложение № 8*).

Обезценка на материални запаси

В края на всяка финансова година дружеството извършва преглед на състоянието и използваемостта на наличните материалните запаси. При установяване на запаси, които съдържат потенциална вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, дружеството обезценява материалните запаси до нетна реализируема стойност.

В резултат на направените прегледи и анализи за 2019 г. не е отчетена обезценка на материалните запаси (2018 г.: няма).

Признаване на вътрешно-генерирани програмни продукти

От всички вътрешно-създадени програмни продукти и доработки на съществуващи версии се признават и капитализират в отчета за финансовото състояние само тези, за които на фазата на тяхното разработване има висока сигурност, че те ще бъдат включени за експлоатация в основната стопанска дейност на дружеството съгласно утвърдените планове и ще генерират приходи. При тяхната оценка се включват разходите за персонала, пряко участващ в разработването им, преки разходи за материали и за амортизации на активи, и други преки разходи (ако има такива), използвани през периода на създаването на актива.

През 2019 г. са признати вътрешно генерирани програмни продукти в размер на 221 хил. лв. (2018 г.: 152 хил. лв.).

Капитализираните разходи за разработка на вътрешно-създадени програмни продукти се амортизират на база очакван полезен живот, но не повече от 7 години, защото историческият опит на дружеството показва, че това е средният живот на повечето разработки, след което се налага нова преработка, подмяна или доработка (*Приложение № 13*).

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.4 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано

По-долу са представени накратко публикуваните стандарти, които все още не са действащи или не са приложени по-рано от Дружеството към датата на издаване на настоящия финансов отчет. Оповестено е как в разумна степен може да се очаква да бъдат повлияни оповестяванията, финансовото състояние и резултатите от дейността, когато Дружеството възприеме тези стандарти за първи път. Това се очаква да стане, когато те влязат в сила.

МСФО 17: Застрахователни договори

Стандартът влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021 г., като се позволява по-ранното му прилагане, при условие че дружеството прилага също МСФО 15 Приходи по договори с клиенти и МСФО 9 Финансови инструменти. МСФО 17 Застрахователни договори установява принципите за признаване, оценяване, представяне и оповестяване на издадени застрахователни договори. Също така, той изисква прилагането на сходни принципи и по отношение на презастрахователните договори и инвестиционните договори с допълнителен, негарантиран доход. Целта на стандарта е да изисква дружествата да предоставят информацията, свързана със застрахователни договори по начин, който достоверно отразява тези договори. Тази информация осигурява базата за потребителите на финансови отчети да оценят ефекта, който договорите в рамките на обхвата на МСФО 17, оказват върху финансовото състояние, финансовите резултати и паричните потоци на дружеството. Стандартът все още не е приет от ЕС. Той не е приложим за Дружеството.

МСФО 3 Бизнес комбинации (Изменения): Дефиниция за бизнес

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията разясняват минималните изисквания за бизнес и ограничават дефиницията за бизнес. Измененията също така премахват преценката, дали пазарните участници са в състояние да променят липсващи елементи, предоставят насоки, подпомагащи дружествата в преценката, дали придобитият процес е съществен и въвеждат незадължителен тест за концентрация на справедлива стойност. Тези изменения все още не са приети от ЕС. Дружеството ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

Изменения в МСС 1 Представяне на Финансови Отчети и МСС 8 Счетоводна Политика, Промени в Счетоводните Приблизителни Оценки и Грешки: Дефиниция за същественост

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията разясняват дефиницията за същественост и как трябва да бъде прилагана тя, като предоставят практически насоки, които до сега са били включени в други МСФО. Измененията също така поясняват, че съществеността зависи от естеството и значимостта на информацията. Дружеството ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.4. Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано (продължение)

Концептуална рамка за финансово отчитане

БМСС публикува Изменената Концептуалната рамка за финансово отчитане на 29 март 2018 г., която е в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г. Концептуалната рамка представя концепциите за финансовото отчитане, разработване на стандарти, насоки относно изготвянето на последователни счетоводни политики и насоки към разбирането и интерпретирането на стандартите. Основните промени, въведени в ревизираната Концептуална рамка за финансово отчитане, са свързани с концепцията за оценка, включително факторите, които следва да се вземат предвид при избора на база за оценка, и концепцията за представяне и оповестяване, включително и кои доходи и разходи се класифицират в друг всеобхватен доход. Концептуалната рамка също така предоставя актуализирани определения за актив и пасив и критерии за тяхното признаване във финансовите отчети. Дружеството ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

Реформа на референтните показатели на лихвените проценти - МСФО 9, МСС 39 и МСФО 7 (Изменения)

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г. и трябва да се прилагат ретроспективно. Позволява се и по-ранното им прилагане. През септември 2019 г. Съвета по международните счетоводни стандарти (СМСС) публикува изменения на МСФО 9, МСС 39 и МСФО 7, с което приключи фаза 1 от работата си в отговор на ефектите върху финансовото отчитане от реформата на междубанковите лихвени проценти. Фаза 2 ще се фокусира върху проблеми, които могат да възникнат, когато лихвените показатели бъдат заменени с безрискови лихвени проценти. Публикуваните изменения, адресират проблеми, възникващи докато трае замяната на съществуващите лихвени показатели с алтернативни лихвени показатели. Адресират се ефектите върху специфични случаи на отчитане на хеджиране по МСФО 9 Финансови инструменти и МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване, в които се налага ориентиран към бъдещето анализ. Измененията предвиждат временни облекчения, приложими към изискванията при хеджиране, в случаите в които спазването на тези изисквания е пряко повлияно от реформата на референтните показатели. Промените позволяват отчитането на хеджирането да продължи в периода на несигурност до замяната на съществуващите референтни лихвени показатели с алтернативни безрискови лихвени показатели. Направени са изменения и в МСФО 7 Финансови инструменти: Оповестяване, съгласно които се изисква представянето на допълнителна информация за несигурността при хеджиране в резултат на реформата. Дружеството ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

2.5 Сравнителни данни

Дружеството обичайно представя сравнителна информация във финансовия отчет за една предходна година (период). Когато е необходимо, най-често при промяна на счетоводна политика, сравнителните данни се рекласифицират, за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година. Прилагането на МСФО 16 не е довело до промяна в сравнителните данни, тъй като Дружеството прилага модифициран ретроспективен подход.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.6 Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционалната валута и отчетната валута на представяне на финансовия отчет на дружеството е българският лев. Левът е фиксиран по Закона за БНБ към еврото в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага заключителния курс на БНБ към 31 декември.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни от тези, по които първоначално са били признати, се третира в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като текущи приходи и разходи към "други доходи/(загуби) от дейността", нетно.

2.7 Приходи от договори с клиенти

Дейността на Дружеството е свързана с предоставянето основно на услуги. Разделението е направено на база приходни центрове както следва: картови услуги, регулирани услуги, електронни услуги, информационни услуги, платежна институция БОРИКА, инфраструктурни услуги и Национална картова схема. Приходите от такси и трансакции в картовите и регулирани услуги са обвързани помежду си като едно задължение, като таксите са фиксиран компонент, а броя трансакции са променлив. При този вид задължение за изпълнение Дружеството е преценило, че неговото естество е предоставяне на разположение на клиента на услуги, които той да използва както и когато реши (услуга, свързана с готовност за предоставяне) и потребява. Следователно, съгласно МСФО 15 Дружеството има задължение за изпълнение удовлетворено в течение на времето, затова признава приходите от тези дейности в течение на времето, а не в определен момент. Съответно фиксираният компонент от възнаграждението се признава на месечна база, а променливият при извършване на трансакция. При предоставянето на пакетни удостоверителни услуги са идентифицирани две задължения за изпълнение – предоставяне на удостоверителна услуга, която се удовлетворява в течение на времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите и доставка на стоки, контролът върху които се прехвърля при предване на клиента (в определен момент от времето). При договори за доставка на софтуер Дружеството е определило едно задължение за изпълнение, което се удовлетворява в определен момент от времето, т.е. моментът на признаване на приход да е когато се изпълнят всички задължения по договора, преди влизане в месечен съпорт на услугата. Приходите от договори с клиенти се признават, когато контролът върху стоките или услугите бъде прехвърлен към клиента, срещу сума, която отразява възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право в замяна на тези стоки или услуги. Като цяло Дружеството е достигнало до заключение, че то е принципал в договореностите си за приходи, тъй като обикновено Дружеството контролира стоките или услугите преди да ги прехвърли към клиента.

Оповестявания за съществените счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения, свързани с приходите от договори с клиенти, са предоставени в (Приложение № 2.3).

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.7. Приходи от договори с клиенти (продължение)

Предоставяне на услуги

Дружеството предоставя услуги, които се продават отделно, а именно трансакции, такси, софтуер, стоки и други. Дружеството отчита услугите като отделно задължение за изпълнение и признава приходите от тях в течение на времето, тъй като клиентът едновременно получава и потребява ползите, предоставяни от Дружеството. Дружеството използва метода на вложените ресурси на база използвани ресурси спрямо общия размер на очакваните вложени ресурси за удовлетворяване на задължението за изпълнение, за да оцени напредъка за пълното изпълнение на услугата.

Салда по договори

Активи по договори с клиенти

Активът по договора е правото да се получи възнаграждение в замяна на услугите, които са прехвърлени на клиента.

Ако чрез прехвърлянето на услугите към клиента Дружеството изпълни задължението си преди клиентът да заплати съответното възнаграждение или преди плащането да е станало дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение, което е под условие.

Търговски вземания

Вземането представлява правото на Дружеството да получи възнаграждение в определен размер, което е безусловно (т.е. преди плащането на възнаграждението да стане дължимо е необходимо единствено да изтече определен период от време).

Пасиви по договори с клиенти

Пасивът по договора е задължението за прехвърлянето на услугите към клиента, за което Дружеството е получило възнаграждение (или възнаграждението е дължимо) от клиента. Ако клиентът заплати възнаграждението преди Дружеството да прехвърли услугите към него, когато бъде извършено плащането или когато плащането стане дължимо (което възникне по-рано), се признава пасив по договор. Пасивите по договори с клиенти се признават като приход, когато Дружеството изпълни задълженията си по договора.

Нетните разлики от промяна на валутните курсове, свързани с парични средства, търговски вземания и задължения, деноминирани в чуждестранна валута, се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат като се представят нетно към "други доходи/(загуби) от дейността". В тази статия се представят и лихвите по банковите текущи сметки.

Приходите от лихви по предоставени депозити, както и приходите от дивиденди от инвестиции се представят в статията „финансови приходи“ от отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.8 Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост (до степента, до която това не би довело до признаване на обекти в отчета за финансовото състояние, които не отговарят на определенията за активи и пасиви).

Предплатените разходи се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Финансовите разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, и се състоят от: лихвени разходи, вкл. банкови такси и други преки разходи по кредити и банкови гаранции, курсови разлики от валутни заеми (нетно), както и обезценки на финансови активи.

2.9 Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени във финансовия отчет по историческа цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално оценяване

При първоначалното си придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по себестойност, която включва покупната цена, вкл. митнически такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и др.

Дружеството е определило стойностен праг от 700 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им. Този разход се представя към разходите за амортизация в отчета за всеобхватния доход.

Последващо оценяване

Избраният от дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е модела на себестойността по МСС 16 – себестойност, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на имоти, машини и съоръжения. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Срокът на годност на отделните групи активи е определен от ръководството съобразно: физическото износване, спецификата на оборудването, предоставената информация от предприятието-производител на тези активи, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.9 Имоти, машини и оборудване (Продължение)

Полезният живот по групи активи е както следва:

- сгради – от 25 г. до 50 г.;
- съоръжения – от 10 до 25 г.;
- машини и оборудване – от 5 до 7 г.;
- сървъри –от 4 до 7г.;
- компютърна и офис техника– от 2 до 5 г.;
- транспортни средства – от 4 до 6 г.;
- стопански инвентар – 7 г.

Когато отделни части на определен актив имат различен полезен живот, те се обособяват като самостоятелни компоненти за целите на амортизирането.

Определеният срок на годност на дълготрайните активи се преглежда в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира проспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на дълготрайните материални активи подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се коригира до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имотите, машините и съоръженията е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност, като се прилага дисконтов фактор преди данъци, който отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат като други разходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Имотите, машините и съоръженията се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.10 Нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени лицензи за ползване на програмни продукти и вътрешно-генерирани програмни продукти от самото дружество, предназначени за търговска експлоатация.

2 ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.10 Нематериални активи (продължение)

Първоначално оценяване

Разходите, свързани с научноизследователска дейност (изследователската фаза по разработка на вътрешен проект) се отчитат като разходи за периода на неговото възникване. Нематериален актив, който възниква в резултат на развойна дейност (фаза “развитие/развойна” на вътрешен проект) се признава за актив, когато са спазени следните критерии, които предприятието е в състояние да демонстрира:

- техническа способност за завършване на нематериалния актив, така че да бъде готов за употреба или продажба;
- намерение за завършване на нематериалния актив и за неговото използване или продажба;
- способност за използване или продажба на нематериалния актив;
- начините, по които нематериалния актив ще доведе до генерирането на бъдещи икономически ползи, както и на наличието на пазар за продуктите на нематериалния актив или на самия него или полезността му при вътрешна употреба;
- наличие на адекватни технически, финансови и други ресурси, необходими за финализиране развитието, използването или продажбата на нематериалния актив;
- способност за оценяване на разходите, произтичащи от нематериалния актив по време на неговото развитие.

При оценката на вътрешно-генерираните програмни продукти се включват само преките разходи, направени за тяхното разработване на фаза “развойна” и от момента, от който тези продукти започнат да отговарят едновременно на горепосочените критерии. Тези разходи се представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като “капитализирани собствени разходи за дълготрайни активи”.

Методи на амортизация

В дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот от 2 до 10 години.

Полезният живот по групи активи е както следва:

- програмни продукти – от 2 г. до 10 г.;
- вътрешно генерирани програмни продукти – от 5 до 7 г.;

Обезценка на активи

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава загубите от обезценката се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат.

Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2 ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.11 Финансови активи, по справедлива стойност в печалбата или загубата

Дългосрочните инвестиции на дружеството са недеривативни финансови активи, представляващи акции от капитала на други дружества (малцинствено участие) и които се оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата.

2.12 Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската от: доставната себестойност и нетна реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат материалите и стоките в тяхното настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността) - това са всички доставни разходи, които включват: покупна цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалните запаси в готов за тяхното използване вид. При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът на средно претеглена стойност.

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация. Тя се определя на база анализ от специалисти в дружеството, като се използва информация за цени от последни доставки и/или офертни цени на материални запаси от същия вид.

2.13 Срочни депозити в банки

Депозити в банки представляват вземания от банки по инвестирани свободни парични ресурси под формата на срочни депозити с оригинален матуритет над 3 месеца и по които депозити има ограничителни договорни условия или високи санкции за предсрочно ползване, вкл. намеренията на дружеството са депозитите да се държат до падеж, и са с инвестиционна цел. В случай, че и остатъчният срок на такива депозити е над 12 месеца и са трайно блокирани, вкл. с гаранционна цел, вземането се класифицира и представя в състава на нетекущите активи. Депозитите се оценяват и се представят в отчета за финансовото състояние по амортизирана стойност. В отчета за финансовото състояние те се представят към групата на финансови активи от вида "срочни или блокирани (гаранционни) депозити в банки", с инвестиционна цел, а в отчета за паричните потоци – към паричните потоци, ангажирани в инвестиционната дейност на дружеството.

2.14 Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и разплащателните сметки, а паричните еквиваленти - краткосрочните депозити в банки, чийто оригинален матуритет е по-малък от 3 (три) месеца. За целите на отчета за паричните потоци банковите депозити са анализирани и представени съгласно целите и намеренията на дружеството за доходност от тях, както и фактическата обичайна продължителност на инвестирането в такъв тип депозити, вкл. ограничителни договорни условия или санкции за предсрочно ползване.

2 ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.14 Парични средства и парични еквиваленти (продължение)

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- получените лихви по разплащателни сметки са представени в оперативната дейност;
- получените лихви от инвестиции на дружеството в постоянно продължавани парични депозити – като инвестиционна дейност, доколкото по съдържание и
- намерения тези операции представляват инвестиране на свободни ресурси на дружеството.
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи се посочва като “плащания към доставчици” към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружеството за съответния период (месец).
- при наличие на краткосрочно блокирани парични средства (депозити с оригинален матуритет до три месеца) същите са третираны като парични еквиваленти.

2.15 Задължения към доставчици и други задължения

Задълженията към доставчици и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (себестойност), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги.

В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при който не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизирана стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва.

2.16 Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с персонала в „БОРИКА“ АД се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в Република България.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналят е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удръжки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.16. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство (продължение)

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на дружеството като работодател в България е да извършва задължително осигуряване на наетия си персонал за фонд "Пенсии", допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд "Общо заболяване и майчинство" (ОЗМ), фонд "Безработица", фонд "Трудова злополука и професионална болест" (ТЗПБ), фонд "Гарантиране вземания на работниците и служителите" (ГВРС) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават всяка година със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО) в съотношение 60:40 (2018 г.: 60:40).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд "Пенсии", фонд "ОЗМ", фонд "Безработица", фонд "ТЗПБ", както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж.

Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от дружеството вноски по плановите с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда дружеството в качеството му на работодател в България е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.16 Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство (продължение)

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на финансовия отчет, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им, се представя в отчета за всеобхватния доход като: а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и представят в текущата печалба или загуба, по статия „разходи за персонал”, а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи”. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет дружеството назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котиращи в България, където функционира и самото дружество.

Доходи при напускане

Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда, Дружеството в качеството му на работодател има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор, преди пенсиониране, определени видове обезщетения.

Дружеството признава задълженията към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база анонсиран план, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими след повече от 12 месеца от края на отчетния период, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.17 Акционерен капитал и резерви

БОРИКА е акционерно дружество. Като такова то е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на акционерен капитал, който да служи като обезпечение на кредиторите на дружеството за изпълнение на техните вземания към него. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност.

Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в съда акции.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.17 Акционерен капитал и резерви(продължение)

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава дружеството е длъжно да формира и **фонд Резервен**, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя, докато средствата във фонда достигнат една десета част от капитала или по-голяма част, по решение на Общото събрание;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Съгласно изискванията на Търговския закон средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на капитала.

2.18 Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата се определят в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчната ставка за 2019 г. е 10% (2018 г.: 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението за всички временни разлики на дружеството към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на баланса и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или капиталова позиция в отчет за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансовата капиталова позиция.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.18 Данъци върху печалбата (продължение)

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата (Република България), в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Отсрочени данъчни активи на дружеството се представят нетно срещу негови отсрочени данъчни пасиви, когато и доколкото то се явява за тях данъчния платец в съответната юрисдикция (Република България), и то тогава и само тогава, когато дружеството има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данъците върху печалбата.

Към 31.12.2019 г. отсрочените данъци върху печалбата на дружеството са оценени при ставка, валидна за 2020 г., която е в размер на 10%.

2.19 Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване

а) Финансови активи

Първоначално признаване и оценяване

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират като такива, които впоследствие се оценяват по амортизирана цена на придобиване, по справедлива стойност в другия всеобхватен доход (ДВД) и като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им придобиване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив и бизнес модела на Дружеството за тяхното управление. Дружеството първоначално оценява финансовия актив по справедлива стойност, плюс, в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, разходите по сделката. Търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране, и за които Дружеството е приложила практически целесъобразна мярка, се оценяват по цената на сделката, определена съгласно МСФО 15. Дружеството рекласифицира финансови активи само при промяна на бизнес модела си.

За да бъде класифициран и оценяват по амортизирана стойност или по справедлива стойност в ДВД, финансовият актив трябва да поражда парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата" (СПГЛ) по неиздължената сума на главницата. Тази оценка се нарича „СПГЛ тест“ и се извършва на нивото на съответния инструмент.

Бизнес моделът на Дружеството за управление на финансовите активи се позовава на начина, по който то управлява финансовите си активи с цел генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци ще възникнат в резултат на събирането на договорни парични потоци, продажба на финансовите активи, или и двете.

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която Дружеството се е ангажирало да купи или продаде актива.

2 ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.19 Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване (продължение)

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи се класифицират в четири категории:

- Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти);
- Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход с "рециклиране" на кумулативните печалби или загуби (дългови инструменти);
- Финансови активи, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход без "рециклиране" на кумулативните печалби и загуби при тяхното отписване (капиталови инструменти);
- Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Дружеството оценява финансовите активи по амортизирана стойност, ако са удовлетворени и двете условия, изложени по-долу:

- Финансовият актив се притежава в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него; и
- Условията на договора за финансовия актив пораждат парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват при прилагане на метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП) и са предмет на обезценка. Печалбите и загубите се признават в печалбата или загубата, когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен.

Финансовите активи по амортизирана стойност на Дружеството включват търговски вземания, дългосрочни депозити и пари в банкови сметки.

Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход (дългови инструменти)

Дружеството оценява дълговите си инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, ако са удовлетворени и двете условия, посочени по-долу:

- Финансовият актив се държи в рамките на бизнес модел с цел както неговото притежание с оглед събиране на договорните парични потоци, така и продажбата му; и
- На посочените дати договорните условия на финансовия актив пораждат парични потоци, които представляват единствено плащания по главницата и лихвата върху неиздължената сума на главницата.

По отношение на дълговите инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, приходите от лихви, валутната преоценка и загубите от обезценка или тяхното възстановяване се признават в печалбата или загубата и се изчисляват по същия начин както тези за финансовите активи, оценявани по амортизирана стойност. Останалите промени в справедливата стойност се признават в друг всеобхватен доход. При отписване кумулативната промяна в справедливата стойност, призната в друг всеобхватен доход, се отнася в печалбата или загубата.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.19   *Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване (продължение)*

Финансови активи, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход (капиталови инструменти)

При първоначалното им признаване Дружеството може да избере да класифицира неотменимо като капиталови инструменти, определени по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, когато те отговарят на изискванията за собствен капитал съгласно МСС 32 Финансови инструменти: представяне и когато не се държат с цел търгуване. Класификацията се определя на база индивидуален инструмент.

Печалбите и загубите от тези финансови активи никога не се "рециклират" в печалбата или загубата. Дивидентите се признават като други приходи в отчета за доходите, когато правото върху плащането бъде установено, с изключение на случаите, когато Дружеството извлича ползи от тези постъпления като възстановяване на част от цената на придобиване на финансовия актив, в който случай печалбите се отчитат в друг всеобхватен доход. Капиталовите инструменти, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, не са обект на тест за обезценка.

Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите активи по справедлива стойност в печалбата или загубата включват финансови активи, държани за търговия и финансови активи, определени при първоначалното им признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или финансови активи, които задължително се изисква да бъдат оценявани по справедлива стойност. Финансовите активи се класифицират като държани за търговия, ако са придобити с цел продажба или повторно придобиване в кратък срок. Деривативите, включително отделените внедрени деривативи, също се класифицират като държани за търговия, освен ако не са определени като ефективни хеджингови инструменти. Финансови активи с парични потоци, които не представляват единствено плащания по главницата и лихвата, се класифицират и оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата, независимо от бизнес модела. Независимо от критериите за дълговите инструменти, които следва да бъдат класифицирани по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, както е описано по-горе, дълговите инструменти могат да бъдат определени като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата при първоначалното им признаване, ако така се елиминира или се намалява съществено счетоводното несъответствие.

Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата се отнасят в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, като нетните промени в справедливата стойност се признават в отчета за доходите.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.19 Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване (продължение)

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва (т.е. се премахва от отчета за финансовото състояние на Дружеството), главно когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли; или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или Дружеството е поело задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което или (а) Дружеството е прехвърлило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или (б) Дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазило контрола върху него.

Когато Дружеството е прехвърлило правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпило в споразумение за прехвърляне, то прави оценка на това дали и до каква степен е запазило рисковете и ползите от собствеността. Когато то нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлило контрола върху него, то продължава да признава прехвърления актив, до степента на продължаващото си участие в него. В този случай Дружеството признава и свързаното задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които Дружеството е запазило. Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаграждението, което може да се изиска Дружеството да изплати. Дружеството прилага същите политики относно отписването и за обезценените финансови активи.

2 ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.20 Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване (продължение)

Обезценка на финансови активи

Допълнителни оповестявания, свързани с обезценката на финансовите активи, са предоставени и в следните пояснителни бележки:

- Оповестявания на съществени предположения (Приложение № 2.3);
- Търговски вземания, включително активи по договори с клиенти (Приложение № 18).

Дружеството признава провизия за очаквани кредитни загуби (ОКЗ) за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата. ОКЗ се базират на разликата между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които Дружеството очаква да получи, дисконтирани с доближение до първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

ОКЗ се признават на два етапа. За кредитни експозиции, за които не е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, ОКЗ се провизират за кредитни загуби, които възникват в резултат на събития по неизпълнение, които са възможни през следващите 12 месеца (12-месечни ОКЗ). За кредитни експозиции, за които е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, провизия за загуба се изисква по отношение на кредитните загуби, очаквани през оставащия срок на експозицията, независимо от момента на възникване на неизпълнението (ОКЗ за целия срок на инструмента). Значително повишаване на кредитния риск се наблюдава при повишаване на кредитния рейтинг над 25%.

По отношение на търговските вземания и активите по договори с клиенти Дружеството прилага кредитните рейтинги на банките, предвид че основните клиенти в Дружеството са банкови институции. Дружеството счита даден финансов инструмент за такъв в неизпълнение, когато договорните плащания са в просрочие в продължение на 365 дни. В определени случаи обаче то може да разглежда даден финансов актив като такъв в неизпълнение, когато вътрешна или външна информация предоставя индикация, че е малко вероятно Дружеството да получи пълния размер на неиздължените суми по договора, преди да се вземат под внимание каквито и да било кредитни подобрения, държани от него. Финансови активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора. Всички финансови активи, оценявани по амортизирана стойност, подлежат на колективна обезценка, с изключение на тези, които са в неизпълнение (фаза 3).

б) Финансови пасиви

Първоначално признаване и оценяване

При първоначално признаване финансовите пасиви се класифицират като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или като заеми и привлечени средства, задължения или като деривативи, определени като хеджингови инструменти в ефективен хедж, както е уместно. Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Финансовите пасиви на Дружеството включват търговски и други задължения.

2 ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.20 Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване (продължение)

Последващо оценяване

Оценяването на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация както е описано по-долу:

Финансови пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите пасиви по справедлива стойност в печалбата или загубата включват финансови пасиви, държани за търговия, и финансови пасиви, определени при първоначалното признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата. Финансовите пасиви се класифицират като държани за търговия, ако са придобити с цел повторна покупка в близко бъдеще. Печалбите или загубите по пасиви, държани за търговия, се признават в отчета за доходите. Финансови пасиви, определени при първоначално признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, се определят като такива към датата на първоначално признаване, само ако са изпълнени критериите на МСФО 9. Дружеството не е определило никакви финансови пасиви като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Отписване

Финансов пасив се отписва, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитодател при свършено различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в отчета за доходите.

2.20 Оценяване по справедлива стойност

Определени активи и пасиви на дружеството се изисква съгласно МСФО да се оценяват и представят и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са финансовите активи на разположение и за продажба и търговски и други вземания и задължения, които се оценяват на повтаряема база.

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които дружеството задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници, когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

3. ПРИХОДИ

Приходите от договори с клиенти, разпределени по видове дейности са:

	2019 хил.лв	2018 хил.лв
Картови услуги	18,459	18,354
Регулирани услуги	13,129	11,835
Електронни услуги	5,972	5,607
Информационни услуги	3,381	2,683
Платежна институция БОРИКА	1,204	317
Инфраструктурни услуги	483	276
Национална картова схема	123	122
	42,751	39,194

Приходите от договори с клиенти за 2019 г са на стойност 42,751 хил.лв. По-долу е представена разбивка на приходите от договори с клиенти по видове приходи и момент на признаването им според съответното задължение за изпълнение.

Приходни центрове	Трансакции	Такси	Софтуер	Стоки	Други	2019 хил.лв Общо
Картови услуги	13,658	4,386	271	102	42	18,459
Регулирани услуги	11,707	1,285	137	-	-	13,129
Електронни услуги	636	4,784	7	545	-	5,972
Информационни услуги	34	2,912	371	-	64	3,381
Инфраструктурни услуги	-	482	-	-	1	483
Национална картова схема	1	122	-	-	-	123
Услуги Акцептиране	-	1,204	-	-	-	1,204
	26,036	15,175	786	647	107	42,751
Момент на признаване на приходи						
Прехвърляне на стоки и услуги в определен момент	672	-	786	647	107	2,212
Прехвърлене на услуги в течение на времето	25,364	15,175			-	40,539
	26,036	15,175	786	647	107	42,751

3. ПРИХОДИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Приходни центрове	Трансакции	Такси	Софтуер	Стоки	Други	2018
						хил.лв Общо
Картови услуги	13,359	4,677	290	10	18	18,354
Регулирани услуги	10,502	1,179	154	-	-	11,835
Електронни услуги	537	4,404	-	666	-	5,607
Информационни услуги	34	2,062	517	-	70	2,683
Инфраструктурни услуги	-	274	-	-	2	276
Национална картова схема	-	122	-	-	-	122
Услуги Акцептиране	-	317	-	-	-	317
	24,432	13,035	961	676	90	39,194
Момент на признаване на приходи						
Прехвърляне на стоки и услуги в определен момент	571	275	961	676	90	2,573
Прехвърляне на услуги в течение на времето	23,861	12,760	-	-	-	36,621
	24,432	13,035	961	676	90	39,194

Информация за основните клиенти, включващи приходите от предоставяне на услуги и от продажба на стоки, които съставляват 10% или повече процента от общите приходи за съответните отчетни периоди се състои от един и същи клиент, както следва:

2019			2018		
Приходи	хил.лв.	Отн. Дял %	Приходи	хил.лв.	Отн. Дял %
Клиент 1	9,780	22,88%	Клиент 1	9,414	24.02%

Салда по договори с клиенти:

	2019	2018
	хил.лв.	хил.лв.
Търговски вземания (Приложение № 18)	3,951	3,548
Активи по договори (Приложение № 18)	356	378
Пасиви по договори (Приложение № 26)	2,899	2,707
	7,206	6,633

Търговските вземания не са лихвоносни и обичайно се уреждат в рамките на до 30 дни.

Активите по договори с клиенти са изчислени на база изходящи резултати. През 2019 г., те са в същите стойности, както и през 2018 г. поради проектите и доработките на софтуер, които Дружеството е поело като ангажимент да изпълни към своите клиенти. През 2019 г. са признати като провизия от очаквани кредитни загуби по активи по договори с клиенти 12 хил.лв. (2018 г.: 4 хил.лв.).

3. ПРИХОДИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Пасивите по договори с клиенти включват предплатени суми от клиенти, свързани с квалифицирани електронни подписи, както и годишни отстъпки върху обем софтуерни разработки. Отстъпките се изчисляват на база разработена методика в Дружеството, изчислени на база оборот от текуща година и се ползват в рамките на следващата отчетна година. През 2019 г., пасивите по договори с клиенти се увеличават поради непрекъснатото нарастване на клиентската база на Дружеството.

По-долу е представена сумата на признатите приходи от:

	<i>2019</i>	<i>2018</i>
	<i>хил.лв</i>	<i>хил.лв</i>
Суми, включени в пасивите по договори с клиенти	1,971	1,675
Търговски отстъпки	54	39
	2,025	1,714

Трансакции

Приходите по трансакции се признават в месеца в който са извършени трансакциите, а плащането обикновено се извършва в рамките на следващия месец.

Такси

Таксите са обичайно месечни, но има и тримесечни и годишни. Дружеството признава приход на линейна база в зависимост от периода за който се отнасят таксите. Месечните такси обичайно се плащат в месеца следващ месеца на предоставяне на месечната такса. Годишните такси обичайно се предплащат в началото на годината, за която се отнасят.

Софтуер

Софтуерът винаги е остойностен самостоятелно в договорите с клиенти. Клиентът не може да го ръководи и използва в момента на предоставянето му без допълнителните специфични доработки от страна на Дружеството. Затова Дружеството е определило момента на признаване на приход да е когато се изпълнят всички задължения по договора. Това е моментът преди влизане в месечен съпорт на услугата. Обичайно, Дружеството изпълнява задълженията си по договори свързани с разработка на софтуер в рамките на до шест месеца и измерва напредъка към пълното удовлетворяване на задължението за изпълнение на база изходящи резултати.

Стоки

Задължението за изпълнение на предоставените стоки се удовлетворява и плащането става дължимо при получаване им.

4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО

	2019 <i>хил.лв.</i>	2018 <i>хил.лв.</i>
Положителни/(отрицателни) разлики от промяна на валутни курсове, нетно	5	8
<i>Приходи от продажби на дълготрайни активи</i>	90	27
<i>Балансова стойност на продадени дълготрайни активи</i>	(18)	(6)
(Печалба)/загуба от продажба на дълготрайни активи	72	21
Наеми	13	11
Други	71	17
	161	57

5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

	2019 <i>хил. лв</i>	2018 <i>хил. лв.</i>
Горива и енергия	490	504
Основни материали	437	518
Рекламни материали	121	90
Офис и канцеларски материали	119	155
Други	30	4
	1,197	1,271

Разходите за **основни материали** включват: ленти, използвани при персонализация на банкови карти, тонер касети и залепващи флуиди за персонализиращи машини, стикери и тагове за банкови карти, пликосе за отпечатване на ПИН писма, материали използвани при сервизирането на банкомати, смарт карти и консумативи за удостоверителни услуги.

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

	2019 <i>хил.лв.</i>	2018 <i>хил.лв.</i>
Сервизни и лицензни такси	5,254	4,157
Консултантски услуги	770	869
Телекомуникационни услуги	590	459
Обучения	295	245
Одити и сертифициране	288	256
Реклама	269	224
Данъци и такси	148	141
Текущи ремонти	147	47
Поддръжка на офиси	95	92
Наеми и охрана	78	695
Транспорт	74	73
Застраховки	66	60
Банкови такси	-	-
Други услуги	96	102
	8,170	7,420

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Разходите за одит и сертифициране се включват начислени суми в размер на 87 хил.лв. (2018 г.: 77 хил.лв.), за предоставени услуги от регистрирани одитори, в т.ч.: независим финансов одит: 54 хил.лв. (2018 г.: 49 хил.лв.) и други услуги несвързани с одита, извършен от друг одитор: 33 хил.лв. (2018 г.: 28 хил.лв.)

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ

	<i>2019</i> <u>хил. лв.</u>	<i>2018</i> <u>хил. лв.</u>
Възнаграждения и заплати	13,820	12,892
Вноски по социалното осигуряване	1,793	1,565
Социални придобивки и плащания	1,273	1,148
Начислени суми за неизползвани платени отпуски	29	86
Начислени суми за осигуровки върху отпуски	5	16
Начислени суми по планове с дефинирани доходи (<i>Приложение № 24</i>)	115	102
	<u>17,035</u>	<u>15,809</u>

8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

	<i>2019</i> <u>хил. лв.</u>	<i>2018</i> <u>хил. лв.</u>
Командировки	173	146
Дарение	57	38
Представителни мероприятия	52	102
Провизия за очаквани кредитни загуби от обезценка на вземания	20	16
Обезценка на финансови активи	5	48
Брак на дълготрайни активи	-	44
Реинтегрирана обезценка на финансови активи	(405)	-
Други	21	33
	<u>77</u>	<u>427</u>

9. ФИНАНСОВИ (РАЗХОДИ)/ПРИХОДИ

	2019 хил. лв.	2018 хил. лв.
Приходи от лихви по предоставени депозити	1	-
Приходи от финансови активи, отчитани по СС през ДВД	-	2
Разходи за лихви по задължения по оперативни лизинги	(52)	-
Разходи за банкови такси	(106)	(74)
	(157)	(72)

10. РАЗХОД ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА

Основните компоненти на разхода за данък за периодите, завършващи на 31 декември са:

	2019 хил.лв.	2018 хил.лв.
Отчет за всеобхватния доход		
Данъчна печалба за годината по данъчна декларация	11,679	9,412
Текущ разход за данък върху печалбата за годината 10% (2018 г.: 10%)	1,168	941
Свързани с възникване и обратно проявление на временни разлики	(73)	(58)
Общо разход за данък върху печалбата, отчетен в отчета за всеобхватния доход	1,095	883

	2019 хил.лв.	2018 хил.лв.
Равнение на разхода за данък върху печалбата, определен спрямо счетоводния резултат		
Счетоводна печалба за годината	10,909	8,929
Данък върху печалбата - 10%	1,091	893
От непризнати суми по данъчни декларации свързани с: увеличения – 307 хил.лв. (2018 г. : 101 хил.лв.), с намаления - 270 хил.лв. (2018 г.: няма)	4	(10)
	1,095	883

11. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

Към 31 декември *Другият всеобхватен доход* включва само компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата. Те са свързани с актюерски печалби и загуби по дългосрочното задължение на дружеството към персонала по пенсионни планове с дефинирани доходи.

12. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	Земи и сгради	Машины, съоръжения и оборудване	Транспортни средства	Други	Разходи за придобиване	Аванс за придобиване на дълготрайни активи	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Отчетна стойност:							
На 1 януари 2018 г.	13,006	39,095	957	564	11	312	53,945
Придобити	375	2,839	48	75	-	348	3,685
Трансфери	169	84	12	56	(11)	(310)	-
Отписани	-	(4,773)	-	(99)	-	-	(4,872)
На 31 декември 2018 г.	13,550	37,245	1,017	596	-	350	52,758
Придобити	271	2,505	259	177	-	-	3,212
Трансфери	45	20	139	8	-	(212)	-
Отписани	-	(6,879)	(268)	(33)	-	-	(7,180)
На 31 декември 2019 г.	13,866	32,891	1,147	748	-	138	48,790
Амортизация:							
На 1 януари 2018 г.	3,071	29,561	476	371	-	-	33,479
Начислена амортизация за годината	292	3,618	143	49	-	-	4,102
Отписана	-	(4,773)	-	(49)	-	-	(4,822)
На 31 декември 2018 г.	3,363	28,406	619	371	-	-	32,759
Начислена амортизация за годината	316	3,472	185	62	-	-	4,035
Отписана	-	(6,878)	(251)	(33)	-	-	(7,162)
На 31 декември 2019 г.	3,679	25,000	553	400	-	-	29,632
Балансова стойност:							
На 1 януари 2018 г.	9,935	9,534	481	193	11	312	20,466
На 31 декември 2018 г.	10,187	8,839	398	225	-	350	19,999
На 31 декември 2019 г.	10,187	7,891	594	348	-	138	19,158

Към 31.12.2019 г., дълготрайните материални активи на дружеството включват земи и сгради 10,187 хил.лв. от които, земи с балансова стойност 2,023 хил.лв. (31.12.2018 г.: 2,023 хил.лв.) и сгради с балансова стойност 8,164 хил.лв. (31.12.2018 г.: 8,164 хил.лв.).

Разходите за придобиване и аванси за придобиване на дълготрайни материални активи към 31 декември 2019 г. в размер на 138 хил.лв., отнасящ се за преустройство на административна сграда на дружеството.

Към 31.12.2019 г. в състава на имотите, машините и съоръженията са включени активи с отчетна стойност в размер на 13,618 хил.лв. (31.12.2018 г.: 18,870 хил.лв.), които са напълно амортизирани, но продължават да се използват в стопанската дейност.

12 ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Към 31.12.2019 г. и 31.12.2018 г. няма учредени тежести (ипотеки, залози) върху имотите, машините и оборудването на дружеството.

13. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Програмни продукти	Вътрешно- генерирани програмни продукти от развойна дейност	Вътрешно- генерирани програмни продукти в процес на разработване по развойна дейност	Разходи за придобиване на нематериални активи	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Отчетна стойност:					
На 1 януари 2018 г.	9,273	1,009	201	1,640	12,123
Придобити	1,740	-	370	397	2,507
Трансфери	45	2	(2)	(45)	-
Отписани	-	-	-	-	-
На 31 декември 2018 г.	11,058	1,011	569	1,992	14,630
Придобити	2,507	-	1,031	987	4,525
Трансфери	1,218	1,139	(1,139)	(1,218)	-
Отписани	-	-	-	-	-
На 31 декември 2019 г.	14,783	2,150	461	1,761	19,155
Амортизация:					
На 1 януари 2018 г.	5,270	747	-	-	6,017
Начислена амортизация за годината	1,149	72	-	-	1,221
Отписана	-	-	-	-	-
На 31 декември 2018 г.	6,419	819	-	-	7,238
Начислена амортизация за годината	1,112	136	-	-	1,248
Отписана	-	-	-	-	-
На 31 декември 2019 г.	7,531	955	-	-	8,486
Балансова стойност:					
На 1 януари 2018 г.	4,003	262	201	1,640	6,106
На 31 декември 2018 г.	4,639	192	569	1,992	7,392
На 31 декември 2019 г.	7,252	1,195	461	1,761	10,669

Разходите за придобиване на нематериални активи към 31.12.2019 г. в размер на 1,761 хил.лв. се състоят основно от предоставен аванс от 1,749 хил.лв. по дългосрочен договор сключен през 2017 г. с чуждестранна фирма, наета да достави и внедри нова авторизационна система в Дружеството.

14. ДЪЛГОСРОЧНИ ФИНАНСОВИ АКТИВИ

Дългосрочните финансови активи включват участия в следните дружества:

<i>Дружество</i>	<i>страна</i>	<i>2019</i> <i>хил.лв.</i>	<i>% участие</i>	<i>2018</i> <i>хил.лв.</i>	<i>% участие</i>
Свободна безмитна зона					
Бургас АД	България	11	2,17	11	2,17
Централен депозитар АД	България	3	2,20	3	2,20
		<u>14</u>		<u>14</u>	

15. ДРУГИ НЕТЕКУЩИ АКТИВИ

Като други нетекущи активи в отчета за финансовото състояние към 31.12.2019 г. е представена сумата в размер на 503 хил.лв., основно представляваща дългосрочно предплатени разходи за сервизно обслужване на сървъри (31.12.2018 г.: 180 хил.лв.).

16. АКТИВИ С ПРАВО НА ПОЛЗВАНЕ

По-долу са представени балансовите стойности на признатите активи с право на ползване и движенията през годината:

	<i>наеми</i> <i>хил.лв.</i>	<i>тъмни</i> <i>влакна</i> <i>хил. лв.</i>	<i>общо</i> <i>хил.лв.</i>
Към 1 януари 2019 г.	1,242	347	1,589
Придобити	242	104	346
Разходи за амортизация	(198)	(41)	(239)
Към 31 декември 2019 г.	<u>1,286</u>	<u>410</u>	<u>1,696</u>

По-долу са представени сумите, признати в печалбата и загубата през годината:

	<i>2019</i> <i>хил. лв.</i>
Разходи за амортизация на активи с право на ползване	240
Разходи за лихви за задължения по лизинги	52
Обща стойност, призната в печалбата и загубата	<u>292</u>

17. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

	2019 хил.лв.	2018 хил.лв.
Материали	138	153
Стоки	106	108
	244	261

Наличните към 31 декември **материали** включват: смарт-карти, пликове за отпечатване на ПИН писма и др.

Наличните **стоки** се състоят от интегрирани модули и модеми за доокомплектоване на банкомати, картчетци, използвани за предоставяне на удостоверителни услуги.

В наличните материални запаси към 31 декември 2019 г. са включени обезценени запаси с цена на придобиване 4 хил.лв. (31.12.2018 г.: 4 хил.лв.)

18. ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И АКТИВИ ПО ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

Търговски и други вземания

	2019 хил. лв.	2018 хил. лв.
Вземания от клиенти	4,010	3,600
Провизия на очаквани кредитни загуби	(59)	(52)
	3,951	3,548
Предоставени аванси на доставчици за услуги	50	71
	4,001	3,619

Вземанията от клиенти към 31.12.2019 г. са предимно текущи, непросрочени и се отнасят за услуги, предоставени през месец декември 2019 г. По-голямата част от тях са събрани в началото на 2020 г. Вземанията са в български левове и са безлихвени. Основната част от вземанията са от банки с падеж 15 дни от датата на получаване на фактурата.

Към всяка отчетна дата се прави анализ на необходимостта от обезценка при използване на кредитни рейтинги на банките, а за останалата част Дружеството обезценява всички вземания над 365 дни и прекратените в текущата година договори с клиенти.

Активи по договори с клиенти

Към 31 декември 2019 г., Дружеството има активи по договори с клиенти с брутна балансова стойност 368 хил. лв. (31.12.2018 г.: 382), които нетно от провизия за очаквани кредитни загуби са с балансова стойност 356 хил. лв. (31.12.2018 г.: 378 хил.лв).

Към 31 декември 2019 г., възрастовият анализ на търговските вземания и активите по договори с клиенти е представен в таблицата по-долу:

18. ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И АКТИВИ ПО ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

	Активи по договори с клиенти	Търговски вземания					Общо
		Дни в просрочие					
		<15	16-30	31-90	91-180	> 180	
Очакван процент на кредитни загуби	3.26	1.42	0.00	0.00	0.00	18.99	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Прогнозна обща брутна балансова стойност в неизпълнение	368	3,103	661	158	9	79	4,378
Очаквана кредитна загуба	(12)	(44)	-	-	-	(15)	(71)
% на обезценка, среден от вземанията и активите по договори по дни	0.17	0.62	0.00	0.00	0.00	0.21	1.00

Към всяка отчетна дата се прави анализ на необходимостта от обезценка при използването кредитния рейтинг на банките за целите на оценяването на очакваните кредитни загуби. Процентите на провизиите се базират на съответните рейтинги. Съществената част от вземанията в Дружеството, предвид дейността му са от вземания от банки и изчисленията са базирани на база кредитния рейтинг на банките. Търговските вземания се провизират, ако са просрочени за повече от една година и не са вземания от банки на 100%.

По-долу е описано движението в провизията за очакваните кредитни загуби на търговските вземания и активите по договори с клиенти:

	2019 <i>хил.лв.</i>	2018 <i>хил.лв.</i>
Салдо в началото на годината	56	17
Провизия за очаквани кредитни загуби	20	41
Възстановена обезценка	(5)	(2)
Салдо в края на годината	71	56

19. ДРУГИ ТЕКУЩИ АКТИВИ

Другите текущи активи към 31 декември включват:

	2019 <i>хил. лв.</i>	2018 <i>хил. лв.</i>
Предплатени разходи	1,734	1,672
Вземания, свързани с гаранции	285	280
Други	41	82
	2,060	2,034

19. ДРУГИ ТЕКУЩИ АКТИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

В стойността на вземанията, свързани с гаранции е включена предоставена гаранция по договор за добро изпълнение в размер на 220 хил.лв. (31.12.2018 г.: 220 хил.лв. за добро изпълнение).

Предплатени разходи за бъдещи периоди към 31 декември включват:

	2019 хил. лв.	2018 хил. лв.
Предплатени сервизни и лицензни такси	1,558	1,531
Застраховки	118	94
Годишна такса RINGS	40	40
Абонамент	18	7
	1,734	1,672

Тези разходи ще бъдат признати като текущи в отчета за всеобхватния доход през следващите 12 месеца.

20. СРОЧНИ ДЕПОЗИТИ В БАНКИ

	2019 хил.лв.	2018 хил.лв.
Срочни депозити с оригинален матуритет от 3 до 6 месеца	4,148	4,148
<i>Провизия за очаквани кредитни загуби от обезценка на срочни депозити с оригинален матуритет от 3 до 6 месеца</i>	<i>(3,149)</i>	<i>(3,527)</i>
	999	621
Срочни депозити в лева, с оригинален матуритет от 6 до 12 месеца	625	1,007
	1,624	1,628

Провизията за очакваните кредитни загуби от обезценка са изчислени на база кредитните рейтинги на банките, в които дружеството е предоставило депозити. В това число се включва и корективът на обезценена на 100% сума по предоставен депозит в банка, обявена в несъстоятелност през м. април 2015 г.

През 2019 г. на дружеството е изплатена част от предоставените и обезценени на 100% срочни депозити в обявената в несъстоятелност през 2015 г банка в размер на 382 хил.лв. Дружеството признава направената през 2015 г обезценка до размера на получените средства в размер на 382 хил.лв. (Приложение № 9)

20. СРОЧНИ ДЕПОЗИТИ В БАНКИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

	2019 хил.лв.	2018 хил.лв.
Салдо в началото на годината	3,527	3,384
Провизия на очаквани кредитни загуби	5	143
Отписана	(383)	-
Салдо в края на годината	3,149	3,527

Предоставените депозити са в лева. Договорените лихвени равнища са в рамките от 0.00% до 0.05% (31.12.2018 г.: от 0.00% до 0.05%).

21. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	2019 хил.лв.	2018 хил.лв.
Срочни депозити в лева с оригинален матуритет до 3 месеца	-	-
Разплащателни сметки в лева	32,418	25,442
Провизия за очаквани кредитни загуби от обезценка на разплащателни сметки в банки	(181)	(204)
	32,237	25,238
Разплащателни сметки във валута	425	152
Парични средства в каса	-	-
	32,662	25,390

Корективът за обезценка на паричните средства и парични еквиваленти представлява начислени суми за очаквани бъдещи загуби, както и начислени суми в предходни периоди по предоставени парични средства в банка, обявена в несъстоятелност през м. април 2015 г.

През 2019 г. на дружеството е изплатена част от предоставените и обезценени на 100% парични средства в обявената в несъстоятелност през 2015 г банка в размер на 23 хил.лв. Дружеството признава направената през 2015 г обезценка до размера на получените средства в размер на 23 хил.лв. (Приложение № 9)

	2019 хил.лв.	2018 хил.лв.
Салдо в началото на годината	204	204
Провизия на очаквани кредитни загуби	-	-
Отписана	(23)	-
Салдо в края на годината	181	204

Паричните средства по разплащателни сметки във валута са в щатски долари – 6 х.щ.д. и в евро – 212 х.евро (31.12.2018 г.: 5 х.щ.д. и 74 х.евро).

21. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

Лихвените равнища по разплащателните сметки в евро и лева за 2019 г. са в размер от 0% до 0.01% (2018 г.: от 0% до 0.01%). Разплащателните сметки в щатски долари не се олихвяват.

22. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Структурата на собствения капитал на дружеството към 31 декември включва:

	<i>2019</i>	<i>2018</i>
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Основен акционерен капитал	15,958	15,958
Резерви	39,088	31,150
Нетна печалба за годината	9,576	7,760
	64,622	54,868

Основен акционерен капитал

Към 31.12.2019 г., регистрираният акционерен капитал на БОРИКА АД е разпределен в 1,063,894 броя напълно платени обикновени поименни акции с право на глас с номинална стойност 15 лв. всяка една (31.12.2018 г.: 1,063,894 броя напълно платени обикновени поименни акции с право на глас с номинална стойност 15 лв. всяка една).

Резервите на дружеството, включително неразпределената печалба са обобщено представени в таблицата по-долу:

	<i>2019</i>	<i>2018</i>
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Законови резерви	1,596	1,596
Допълнителни резерви	37,492	29,554
Неразпределена печалба	9,576	7,760
	48,664	38,910

Законовите резерви в размер на 1,596 хил.лв. (31.12.2018 г.: 1,596 хил.лв.) включват изцяло сумите за фонд „Резервен“ като са формирани от разпределение на печалбите на двете предишни слели се дружества БОРИКА АД и Банксервиз АД, съгласно изискванията на Търговския закон и уставите на дружествата. Дружеството - БОРИКА – БАНКСЕРВИЗ АД е правопреемник на тези резерви, а в последствие и преименуваното през 2017 г. дружество БОРИКА АД.

22. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Допълнителните резерви в размер на 37,492 хил. лв. (31.12.2018 г. : 29,554 хил.лв.) са формирани по аналогичен на законовите резерви начин - от разпределение на печалбите по решение на акционерите могат да бъдат използвани за разпределение на дивиденди, за увеличение на основния капитал и за покриване на загуби.

	<i>2019</i> <i>хил. лв.</i>	<i>2018</i> <i>хил. лв.</i>
Салдо на 1 януари	29,554	23,263
Разпределение на печалбата за резерви	-	-
Увеличение на акционерния капитал	-	-
Увеличение на законовите резерви	7,938	6,291
Изплащане на дивидент	-	-
Салдо на 31 декември	37,492	29,554

Дружеството не е изплащало дивиденди нито през 2019 г., нито през 2018 г.

Към 31 декември, **неразпределената печалба** в размер на 9,576 хил.лв. (31.12.2018 г.: 7,760 хил.лв.), включва и признатата натрупана актюерска загуба в размер на 238 хил.лв. (31.12.2018 г.: 179 хил.лв.), отчетена при последващи оценки на планове с дефинирани пенсионни доходи съгласно *МСС 19 Пенсионни и други доходи на наети лица*.

Движението на **неразпределената печалба** включва:

	<i>2019</i> <i>хил. лв.</i>	<i>2018</i> <i>хил. лв.</i>
Салдо на 1 януари	7,760	6,173
Разпределение на печалбата за резерви	(7, 938)	(6,291)
Плащане на дивиденди	-	-
Нетна печалба за годината	9,814	8,046
Актюерски загуби от последващи оценки (Приложение № 11)	(60)	(61)
Промяна на счетоводна политика МСФО 9	-	(107)
Салдо на 31 декември	9,576	7,760

23. (АКТИВИ)/ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

Отсрочените данъци върху печалбата към 31 декември са свързани със следните обекти в отчета за финансовото състояние:

Описание на обектите	временна разлика	данък	временна разлика	данък
	2019 хил. лв.	2019 хил. лв.	2018 хил. лв.	2018 хил. лв.
Имоти, машини и оборудване	4,158	(416)	5,396	(540)
Общо пасиви по отсрочени данъци	4,158	(416)	5,396	(540)
Обезценка на предоставени депозити в банки и парични средства	(3, 183)	318	(3, 588)	359
Начисления за дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	(658)	66	(628)	63
Начисления за неползвани отпуски	(285)	29	(393)	39
Неизплатени възнаграждения на физически лица	(109)	11	(126)	13
Обезценка на материални запаси	(4)	-	(4)	-
Обезценка на вземания	(12)	1	(17)	2
Общо активи по отсрочени данъци	(4, 251)	425	(4, 756)	476
Нетно салдо на отсрочени данъци върху печалбата	(93)	9	640	(64)

При признаването на отсрочените данъчни активи е взета предвид вероятността, отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на дружеството да генерира достатъчна данъчна печалба през следващите отчетни периоди.

23. (АКТИВИ)/ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Изменението в салдото на отсрочените данъци за годината е както следва:

<i>Отсрочени данъчни (активи)/пасиви</i>	<i>Салдо на 1 януари 2019 година</i>	<i>Признати в отчета за всеобхватния доход икономия/ (разход)</i>	<i>Салдо на 31 декември 2019 година</i>
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Имоти, машини и оборудване	(540)	124	(416)
Обезценка на предоставени депозити в банки и парични средства	359	(41)	318
Начисления за дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	63	3	66
Начисления за неползвани отпуски	39	(11)	28
Неизплатени възнаграждения на физически лица	12	(1)	11
Обезценка на материални запаси	-	-	-
Обезценка на вземания	3	(1)	2
	(64)	73	9

<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>Салдо на 1 януари 2018 година</i>	<i>Признати в отчета за всеобхватния доход икономия/ (разход)</i>	<i>Салдо на 31 декември 2018 година</i>
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Имоти, машини и оборудване	(604)	64	(540)
Обезценка на предоставени депозити в банки и парични средства	359	-	359
Начисления за дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	58	5	63
Начисления за неползвани отпуски	48	(9)	39
Неизплатени възнаграждения на физически лица	14	(2)	12
Обезценка на материални запаси	-	-	-
Обезценка на вземания	3	-	3
	(122)	58	(64)

24. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ

Дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране включват сегашната стойност на задължението на дружеството за изплащане на обезщетения на лица от наетия персонал към датата на отчета за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст (Приложение № 2.3).

Съгласно Кодекса на труда в България, всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране. Това е план с дефинирани доходи.

За определяне на тези задължения дружеството е направило актюерска оценка, като е ползвало услугите на сертифициран актюер.

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

	2019 <i>хил. лв.</i>	2018 <i>хил. лв.</i>
Сегашна стойност на задълженията на 1 януари	806	704
Разход за лихви за годината	8	11
Разход за текущ стаж за годината	97	83
Плащания през годината	(85)	(61)
Разход за (приход от) минал стаж за периода	-	-
Ефекти от последващи оценки за годината, в т.ч.:	70	69
<i>Актюерски загуби от корекции, дължащи са на минал опит</i>	16	16
<i>Актюерска (печалба)/загуба от промени в демографските предположения</i>	-	-
<i>Актюерски загуби от промени във финансовите предположения</i>	54	53
Сегашна стойност на задължението на 31 декември	896	806

24. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Начислени суми в отчета за всеобхватния доход по дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране са:

	2019 хил. лв.	2018 хил. лв.
Разход за текущ стаж (Приложение №7)	97	83
Разход за лихви (Приложение №7)	8	11
Призната актюерска загуба	10	8
Разход за (приход от) минал стаж за периода	-	-
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в печалбата или загубата (Приложение № 7)	115	102
Ефекти от последващи оценки на задълженията към персонала при пенсиониране:		
<i>Актюерски загуби от корекции, дължащи се на минал опит</i>	<i>(11)</i>	<i>(13)</i>
<i>Актюерска (печалба)/загуба от промени в демографските предположения</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Актюерски загуби от промени във финансовите предположения</i>	<i>(49)</i>	<i>(48)</i>
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в други компоненти на всеобхватния доход (Приложение № 11)	(60)	(61)
	55	41

При определяне на настоящата стойност към 31.12.2019 г. са направени следните актюерски предположения:

- за определяне на дисконтиращия фактор е използвана норма на база годишен лихвен процент в размер на 0.6% (2018 г.: 1.0%). Направеното предположение се базира на данните за доходността на дългосрочните ДЦК с 10 годишен матуритет;
- предположението за бъдещото ниво на работните заплати се базира на предоставената информация от ръководството на дружеството и по години е както следва:
  - 2020 г. – 6.0% спрямо нивото от 2019 г.;
  - 2021 г. – 3.0% спрямо нивото от 2020 г.;
  - 2022 г. – 3.0% спрямо нивото от 2021 г.;
  - 2023 г. – 2.0% спрямо нивото от 2022 г.;
  - 2024 г. и всяка следваща година – 2.0% спрямо нивото от предшестващата я година;

24. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ за общата смъртност на населението на България за периода 2016 г. - 2018 г. (2018 г.: 2015 г. - 2017 г.);
- темп на текучество – между 0 и 12 % в зависимост от пет обособени възрастови групи (2018 г.: между 0 и 12 %).

Този план с дефинирани доходи създава експозиция на дружеството към следните рискове: инвестиционен, лихвен, риск свързан с дълголетие и риск свързан с нарастването на работните заплати. Ръководството на дружеството ги определя по следния начин:

- за инвестиционния – доколкото това е нефинансиран план, дружеството следва да наблюдава и текущо балансира предстоящите плащания по него с осигуряването на достатъчен паричен ресурс. Историческият опит, а и структурата на задължението, показват, че необходимият по години ресурс не е съществен спрямо обичайно поддържаните ликвидни средства;
- за лихвения - всяко намаление на доходността на ДЦК с подобна срочност води до увеличение на задължението по плана;
- за риска, свързан с дълголетие - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка и актуална информация за смъртността на участниците в плана. Увеличението на продължителността на живота би повлияла за евентуално увеличение на задължението. През последните години се наблюдава относителна устойчивост на този показател; и
- за риска, свързан с нарастването на работните заплати - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка за бъдещото нарастване на работните заплати на участниците в плана. Такова увеличение би довело до увеличение на задължението на плана.

Анализът на чувствителността на основните актюерски предположения се основава на разумно възможните промени в тези предположения към края на отчетния период като се приема, че останалите остават непроменени.

Ефектите от изменението (увеличение или намаление) с 1% на:

- а. ръста на заплатите*
- б. дисконтовата норма*
- в. текучество*

върху сумата на разходите за текущ стаж и лихви за 2020 г. и респ. върху сегашната стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране, са оценени както следва:

24. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Ефекти върху размера на разходите за 2019 г. от промяна на основните предположения:

	Увеличение	Намаление
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Изменение на ръста на заплатите	34	(32)
Изменение на дисконтовата норма	(32)	35
Изменение на текучеството	(34)	26

Ефекти върху размера на отчетеното задължение към 31.12.2019 г. от промяна на основните предположения:

	Увеличение	Намаление
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Изменение на ръста на заплатите	6	(5)
Изменение на дисконтовата норма	(1)	1
Изменение на текучеството	(6)	4

Средната продължителност на дългосрочното задължение към персонала по плана с дефинирани доходи към 31.12.2019 г. е 7.3 години (31.12.2018 г.: 6.9 години).

Очакваните плащания на обезщетения при пенсиониране по плана с дефинирани доходи за следващите три години е както следва:

	<i>суми при пенсиониране по възраст и стаж</i>	<i>суми при пенсиониране по болест</i>	<i>общо</i>
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Плащания през 2020 г.	106	4	110
Плащания през 2021 г.	175	5	180
Плащания през 2022 г.	145	4	149
	<u>426</u>	<u>13</u>	<u>439</u>

25. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	<i>2019</i> <i>хил.лв.</i>	<i>2018</i> <i>хил.лв.</i>
Задължения към доставчици	1,367	596
Клиенти по аванси	-	-
Търговски отстъпки	-	-
Получени гаранции	-	-
	1,367	596

Задълженията към доставчици са безлихвени и по-голямата част от тях са погасени в началото на 2020 г., респ. в началото на 2019 г.

Таблицата по-долу представя **задълженията към доставчици** по вид валута:

	<i>2019</i> <i>хил.лв.</i>	<i>2018</i> <i>хил. лв.</i>
евро	722	367
щатски долар	414	7
лева	231	219
английски лири	-	3
	1,367	596

Всички задължения са обичайно с кредитен период от 15 дни от датата на получаване на фактурата.

26. ПАСИВИ ПО ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

Пасивите по договори с клиенти основно са от оставащи задължения за изпълнение на Дружеството свързани с предоставяне на услугата по издаване на удостоверения за квалифициран електронен подпис (КЕП).

	<i>2019</i> <i>хил. лв.</i>	<i>2018</i> <i>хил. лв.</i>
Дългосрочна част, в т.ч.:	325	384
Дългосрочна част на използване на КЕП	325	384
Краткосрочна част, в т.ч.:	2,574	2,323
Краткосрочна част на използване на КЕП	2,245	1,971
Клиенти по аванси	256	298
Търговски отстъпки	73	54
Общо пасиви по договори с клиенти (Приложение № 3)	2,899	2,707

27. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ЛИЗИНГ

В състава на задълженията за лизинг попадат два вида лизинги. Лизинг за наеми на помещения, които Дружеството е наело за търговски обекти, свързани с дейността му, както и наети линии от мобилни оператори и други.

По-долу са представени балансовите стойности на задължения по лизинги и движенията през годината:

	<i>2019</i> <i>хил. лв.</i>
Към 1 януари 2019 г.	1,589
Придобити	346
Начислени лихви	52
Плащания	(265)
Към 31 декември 2019 г.	<u>1,722</u>
Текущи	303
Нетекущи	1,419

28. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДРУГИ ДАНЪЦИ

	<i>2019</i> <i>хил. лв.</i>	<i>2018</i> <i>хил. лв.</i>
Данък върху доходите на физически лица	376	374
Данък добавена стойност	282	470
Данъци при източника и други данъци	33	29
	<u>691</u>	<u>873</u>

Данъчните задължения на дружеството към 31.12.2019 г. са текущи. До датата на издаване на отчета на дружеството не са извършени ревизии и проверки.

За двете предишни слели се дружества, извършените проверки и ревизии са както следва:

а) **БОРИКА АД:**

- Данъчна проверка по Закона за корпоративното подоходно облагане – до 31.12.2005 г.
- Данъчна проверка по ЗДДС – до 31.12.2005 г.
- Национален осигурителен институт – до 30.06.2004 г.

б) **Банксервиз АД:**

- Данъчна проверка по Закона за корпоративното подоходно облагане – до 31.12.2002 г.
- Данъчна проверка по ЗДДС – до 31.12.2002 г.
- Национален осигурителен институт – до 11.08.2010 г.

Данъчна ревизия се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество-данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи.

29. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА

Към 31.12.2019 г. задължението за данък върху печалбата е текущ пасив в размер на 68 хил.лв (2018 г.: 179 хил.лв.)

30. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ

	<i>2019</i> <u>хил. лв.</u>	<i>2018</i> <u>хил. лв.</u>
Задължения за социално осигуряване върху текущи задължения	337	283
Задължения по неизползвани компенсироеми отпуски	249	342
Текущи задължения за възнаграждения	109	126
Задължения за социално осигуряване върху неизползван отпуск	<u>36</u>	<u>51</u>
	<u>731</u>	<u>802</u>

31. СВЪРЗАНИ ЛИЦА И СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Свързани лица и вид свързаност

Българска народна банка (БНБ) притежава 36.11% (31.12.2018 г.: 36.11%) от капитала на дружеството, като се явява основен акционер-инвеститор, а дружеството - нейно асоциирано предприятие.

Сделки със свързани лица

Осъществените през 2019 година и 2018 година сделки с Българска народна банка са, както следва:

	<i>2019</i> <u>хил.лв.</u>	<i>2018</i> <u>хил.лв.</u>
Доставки, в т.ч.:	125	102
Доставка на услуги	85	62
Годишна такса за системен оператор	40	40
Продажби, в т.ч.:	456	492
Разработване и поддръжка на софтуер	365	394
Обработка и пренос на информация	66	63
Услуги по БИСЕРА	15	15
Други	10	20

През 2019 г. и 2018 г., дружеството не е изплащало дивидент на БНБ.

Условията на сделките със свързани лица са по договорени цени.

31. СВЪРЗАНИ ЛИЦА И СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Открити разчети със свързани лица

Към 31.12.2019 г., вземанията от свързани лица са в размер на 84 хил.лв. (31.12.2018 г.: 102 хил.лв.)

Към 31.12.2019 г., задълженията към свързани лица са в размер на 7 хил. лв. (31.12.2018 г.: 46 хил.лв.).

Възнаграждения на ключов управленски персонал

Възнагражденията на ключовия управленски персонал включват заплати и други краткосрочни доходи в размер на 912 хил.лв. през 2019 г. (2018 г.: 820 хил.лв.).

32. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

В хода на обичайната си стопанска дейност дружеството е изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, лихвен и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите на прогнозиране на финансови пазари и достигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружеството.

Текущо, финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на услугите, предоставяни от дружеството, да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на извършваните от него инвестиции и формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Категории финансови инструменти:

	<u>2019</u> <u>хил.лв.</u>	<u>2018</u> <u>хил.лв.</u>
Финансови активи		
Дългосрочни финансови активи	14	14
Кредити и вземания в т.ч.:	38,632	31,026
Търговски вземания и други вземания	3,990	3,630
Активи по договори с клиенти	356	378
Срочни и гаранционни депозити в банки	1,624	1,628
Парични средства и парични еквиваленти	32,662	25,390
Общо финансови активи	<u>38,646</u>	<u>31,040</u>
Финансови пасиви		
Задължения към доставчици	1,440	650
Общо финансови пасиви	<u>1,440</u>	<u>650</u>

32. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

По-долу са описани различните видове рискове, на които е изложено дружеството при осъществяване на търговските му операции, както и възприетият подход при управлението на тези рискове.

Пазарен риск

а) Валутен риск

Дружеството не е изложено на значителен валутен риск, защото почти изцяло неговите операции и сделки са деноминирани в български лева и/или евро, доколкото последното е с фиксиран курс спрямо лева по закон. То поддържа и определени валутни експозиции, деноминирани в щатски долари под формата основно на банкови депозити и текущи сметки с парични средства, необходими предимно за осигуряване на бъдещи разплащания по доставки на активи за дейността, деноминирани в щатски долари.

За контролиране на валутния риск, в дружеството има процедури за ежедневно наблюдение на движенията във валутния курс на щатския долар и контрол върху предстоящи плащания и начина на инвестирането на паричните средства в щатски долари. През 2019 г. и 2018 г., Дружеството е продало значителна част от щатските си долари, с което е минимизирало риска от евентуални бъдещи загуби в резултат на промяната в курса на долара спрямо лева.

Таблиците по-долу обобщават експозицията на дружеството към валутния риск:

31 декември 2019 година	GBP	USD	EUR	BGN	Общо
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Финансови активи					
Дългосрочни финансови активи	-	-	-	14	14
Кредити и вземания, в т.ч.:	-	528	507	37,619	38,632
Търговски вземания и други вземания	-	517	92	3,381	3,990
Активи по договори с клиенти	-	-	-	356	356
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	-	-	1,624	1,624
Парични средства и парични еквиваленти	-	11	415	32,236	32,662
Общо финансови активи	-	528	507	37,633	38,646
Финансови пасиви					
Задължения към доставчици	-	231	722	487	1,440
Общо финансови пасиви	-	231	722	487	1,440

32. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Пазарен риск (продължение)

а) Валутен риск (продължение)

31 декември 2018 година	GBP	USD	EUR	BGN	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Финансови активи					
Дългосрочни финансови активи	-	-	-	14	14
Кредити и вземания, в т.ч.:	-	71	243	30,712	31,026
Търговски вземания и други вземания	-	63	99	3,468	3,630
Активи по договори с клиенти	-	-	-	378	378
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	-	-	1,628	1,628
Парични средства и парични еквиваленти	-	8	144	25,238	25,390
Общо финансови активи	-	71	243	30,726	31,040
Финансови пасиви					
Задължения към доставчици	3	7	367	273	650
Общо финансови пасиви	3	7	367	273	650

Валутният риск спрямо промените на курса на българския лев спрямо щатския долар се наблюдава текущо, като дружеството поддържа парични средства в щатски долари в рамките на прогнозните плащания в тази валута.

Анализ на валутната чувствителност

В таблицата по-долу е представена валутната чувствителност на валутната експозиция на дружеството спрямо щатския долар при 10% увеличение/намаление на текущите обменни курсове на българския лев спрямо щатския долар на база структурата на валутните активи и пасиви към 31 декември и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини. Ефектът е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

	USD 2019	USD 2018
	хил.лв.	хил.лв.
Финансов резултат (печалба или загуба) +	27	6
Собствен капитал (натрупани печалби) +	27	6
Финансов резултат (печалба или загуба) -	(27)	(6)
Собствен капитал (натрупани печалби) -	(27)	(6)

При увеличение с 10% на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на дружеството (след облагане) би бил 27 хил.лв. за 2019 г. (за 2018 г.: 6 хил.лв.). Съответно същият ефект би имало и върху собствения капитал.

При намаление с 10% на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на дружеството (след облагане) би бил равен и реципрочен на посочения по-горе при увеличението.

32. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Пазарен риск (продължение)

б) Валутен риск (продължение)

в) Анализ на валутната чувствителност (продължение)

Ръководството е на мнение, че посоченият по-горе анализ на валутната чувствителност на база балансовата структура на валутните активи и пасиви отразява и валутната чувствителност на дружеството за съответния период (отчетна година).

г) Ценови риск

Дружеството не е изложено на ценови риск за негативни промени в цените на услугите и стоките, обект на неговите операции, защото те са специфични за определен кръг клиенти и доставчици и има установени процедури за периодично актуализиране спрямо промените на пазара. Също така, то няма практика да инвестира активно в ценни книжа. Инвестициите му в дългосрочни финансови активи са в затворени дружества, чиито акции не се търгуват.

д) Кредитен риск

Основните финансови активи на дружеството са под формата на парични средства, текущи и срочни депозитни банкови сметки, търговски и други краткосрочни вземания.

При осъществяване на своята дейност дружеството е изложено на кредитен риск, който е свързан с риска някой от контрагентите му да не бъде в състояние да изпълни изцяло и в обичайно предвидените срокове задълженията си към него.

Финансовите активи на дружеството са концентрирани в две групи: парични средства и вземания от клиенти. За ограничаване на риска относно паричните средства, политика на дружеството е да оперира само с финансови институции в България с репутация и ликвидна стабилност. Едновременно, те се явяват и негови акционери.

По отношение на клиентите, които са основно банките в България, политиката на дружеството е да извършва продажбите си при условията на незабавно плащане. Събираемостта и концентрацията на вземанията се контролират текущо и стриктно от финансово счетоводния отдел, съгласно установената политика на дружеството. За целта, ежедневно се прави преглед на откритите позиции по клиенти, както и получените постъпления, като се извършва равнение и анализ. Поради това е установен обичаен кредитен период и респ. събираемост в рамките на 15 дни.

Най-голяма концентрация на вземания към 31.12.2019 г. и към 31.12.2018 г., изчислена като относителен дял спрямо балансовата стойност на търговските вземания, дружеството има към следните клиенти:

Клиент	2019		Клиент	2018	
	<i>хил.лв.</i>	Отн. Дял %		<i>хил.лв.</i>	Отн. Дял %
клиент 1	822	18,87%	клиент 1	846	21,17%
клиент 2	495	11,37%	клиент 5	466	11,65%
клиент 3	327	7,51%	клиент 6	302	7,54%
клиент 4	304	6,97%	клиент 4	294	7,35%

32. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Пазарен риск (продължение)

в) Кредитен риск (продължение)

Концентрацията на вземанията от търговски банки по предоставени парични средства в разплащателни сметки и срочни депозити към 31.12.2019 г. и към 31.12.2018 г., изчислена като относителен дял спрямо балансовата стойност на паричните средства и парични еквиваленти и депозити в банки е както следва:

2019			2018		
Клиент	хил.лв.	Отн. Дял %	Клиент	хил.лв.	Отн. Дял %
банка 1	6,604	19.26%	банка 1	4,493	16.63%
банка 2	6,313	18.41%	банка 4	4,063	15.04%
банка 3	6,310	18.40%	банка 3	4,053	15.00%
банка 4	4,401	12.83%	банка 5	3,713	13.74%

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. То провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност на финансиране на стопанската си дейност. Дружеството генерира и разполага с достатъчно собствени оборотни средства и не ползва привлечени кредитни ресурси. Текущо, матуритетът и своевременното осъществяване на плащанията се следи от финансовия отдел, като се поддържа ежедневна информация за наличните парични средства и предстоящите плащания. За свободните средства се обмисля временно инвестиране при най-добри лихвени равнища – основно в банкови депозити с матуритет от 6 до 12 месеца.

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите недеривативни активи и пасиви на дружеството към датата на отчета за финансовото състояние, групирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет и парични потоци. Таблицата е изготвена на база недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която вземането, респ. задължението е изискуемо.

32. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Пазарен риск (продължение)

Матуритетен анализ (продължение)

31 декември 2019 година	>15 дни	16-30 дни	31-90 дни	91-180 дни	181-365 дни	>365 дни	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Финансови активи							
Дългосрочни финансови активи	-	-	-	-	-	14	14
Кредити и вземания, в.т.ч.:	32,662	3,775	866	417	912	-	38,632
Търговски вземания и други вземания	-	3,775	158	8	49	-	3,990
Активи по договори с клиенти	-	-	-	356	-	-	356
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	-	708	53	863	-	1,624
Парични средства и парични еквиваленти	32,662	-	-	-	-	-	32,662
Общо финансови активи	32,662	3,775	866	417	912	14	38,646
Финансови пасиви							
Задължения към доставчици	-	1,440	-	-	-	-	1,440
Общо финансови пасиви	-	1,440	-	-	-	-	1,440

31 декември 2018 година	>15 дни	16-30 дни	31-90 дни	91-180 дни	181-365 дни	>365 дни	Общо
	хил.лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Финансови активи							
Дългосрочни финансови активи	-	-	-	-	-	14	14
Кредити и вземания, в.т.ч.:	25,390	3,213	886	663	874	-	31,026
Търговски вземания и други вземания	-	3,213	178	232	7	-	3,630
Активи по договори с клиенти	-	-	-	378	-	-	378
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	-	708	53	867	-	1,628
Парични средства и парични еквиваленти	25,390	-	-	-	-	-	25,390
Общо финансови активи	25,390	3,213	886	663	874	14	31,040
Финансови пасиви							
Задължения към доставчици	-	650	-	-	-	-	650
Общо финансови пасиви	-	650	-	-	-	-	650

32. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Риск на лихвоносните парични потоци

В структурата на активите и пасивите на Дружеството лихвоносните финансови инструменти имат изразен дял в паричните средства по текущи банкови сметки и предоставени срочни банкови депозити. Затова приходите и оперативните парични потоци са повлияни от промените в пазарните лихвени равнища на депозитите. Основната част от лихвоносните активи (депозитите в банки) са с фиксиран лихвен процент, който се запазва непроменен до падежа на съответния депозит. Ръководството текущо наблюдава и разпределя матуритетната структура на депозитите по начин, който да осигури минимизиране на ефекта от евентуална негативна за дружествата промяна в пазарните лихвени равнища.

Към 31.12.2019 г. и към 31.12.2018 г., Дружеството не е изложено на лихвен риск от своите дългосрочни и краткосрочни задължения, защото те са обичайно търговски и не са лихвоносни (и за двете представени години).

<i>31 декември 2019 година</i>	<i>с плаващ лихвен %</i>	<i>с фиксиран лихвен %</i>	<i>безлихвени</i>	<i>Общо</i>
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Финансови активи				
Дългосрочни финансови активи	-	-	14	14
Кредити и вземания, в т.ч.:	32,651	1,624	4,378	38,632
Търговски вземания и други вземания	-	-	3,990	3,990
Активи по договори с клиенти	-	-	356	356
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	1,624	-	1,624
Парични средства и парични еквиваленти	32,651	-	11	32,662
Общо финансови активи	32,651	1,624	4,371	38,646
Финансови пасиви				
Задължения към доставчици	-	-	1,440	1,440
Общо финансови пасиви	-	-	1,440	1,440
<i>31 декември 2018 година</i>	<i>с плаващ лихвен %</i>	<i>с фиксиран лихвен %</i>	<i>безлихвени</i>	<i>Общо</i>
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Финансови активи				
Дългосрочни финансови активи	-	-	14	14
Кредити и вземания, в т.ч.:	25,382	1,627	4,017	31,026
Търговски вземания и други вземания	-	-	3,630	3,630
Активи по договори с клиенти	-	-	378	378
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	1,627	1	1,628
Парични средства и парични еквиваленти	25,382	-	8	25,390
Общо финансови активи	25,382	1,627	4,031	31,040
Финансови пасиви				
Задължения към доставчици	-	-	650	650
Общо финансови пасиви	-	-	650	650

32. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Риск на лихвоносните парични потоци (продължение)

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала, дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на акционерите и стопански ползи на другите заинтересовани лица от и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитал.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала си. Характерното за него е, че то традиционно финансира дейността си от собствените си генерирани печалби.

Справедлива стойност

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба. В повечето случаи, обаче, особено по отношение на търговските и други краткосрочни вземания и задължения, и банковите депозити, дружеството очаква да реализира тези финансови активи чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респ. погасяване във времето. Затова, те се представят по тяхната амортизирана стойност. Също така, голямата част от финансовите активи и пасиви са краткосрочни по своята същност (търговски вземания, банкови депозити и търговски задължения) и поради това тяхната справедлива стойност е приблизително равна на балансовата им стойност. Изключение от това правило са част от инвестициите в други дружества като малцинствено участие, за които няма пазар и обективни условия за определяне по достоверен начин на тяхната справедлива стойност, поради което е прието те да се представят по цена на придобиване (себестойност).

Доколкото все още не съществува достатъчно разработен пазар на финансови инструменти в България, със стабилност, достатъчни обеми и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, за тях няма на разположение достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени, поради което се използват други алтернативни оценъчни методи и техники.

Ръководството на дружеството счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансово състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

33. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Пандемията по коронавируса (COVID-19) беше потвърдена от Световната здравна организация в началото на 2020 г. и се разпространи от Китай из целия свят, причинявайки нарушения на обичайната дейност на бизнеса. На 13 март 2020 г., Народното събрание на Република България обяви извънредно положение в страната заради коронавируса и бяха въведени засилени противоепидемични мерки и ограничения.

Разпространението на COVID-19 вече се оценява като събитие със значително влияние върху глобалното търсене и предлагане на стопански и финансови ресурси, като съществува значителна несигурност в икономическата активност на множество бизнеси и стопански субекти. За целите на финансовия отчет за 2019 година, ръководството я оценява като некоригиращо събитие, настъпило след датата на баланса. На този етап на разпространение на коронавируса и динамиката, с която се развива, практически е невъзможно да се направи надеждна преценка и измерване на възможните ефекти на пандемията върху дейността, активите и икономическото развитие на Дружеството.

33. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

В съответствие с мерките, предприети от правителството на страната и насоките на Управителния съвет на Българска народна банка, ръководството на БОРИКА АД вече е осъществило редица действия за ограничаване на потенциалните бъдещи негативни последици и ефекти:

- 1) Актуализиран е планът за непрекъсваемост на бизнеса на БОРИКА АД в частта План за действия при кризи и епидемия.
- 2) Ръководството на дружеството е предприело редица превантивни мерки за защита на персонала. Дружеството е закупило и предоставило на служителите си средства за лична хигиена и превенция. Разпространени са до всички служители указания за поведение, относно организиране и участие в служебни срещи, командировки, посещения на масови събития, пътувания в чужбина, ползване на отпуск. Осигурена е защитена среда и дистанционен режим на работа.
- 3) Ръководството на дружеството е изготвило план за организация на работата с клиенти.
- 4) Ръководството на дружеството е организирано техническата възможност за провеждане на конферентни срещи на сформирания при БОРИКА АД Кризисен щаб и други групи за реагиране при кризи;
- 5) Ръководството на дружеството е създавало нова организация на работа във връзка със спецификата на дейностите по персонализация на карти и печат на ПИН;
- 6) Ръководството на дружеството е изпратило редица писма до основните клиенти на БОРИКА АД в уверение на това, че дружеството е предприело редица мерки във връзка с непрекъсваемостта на основния му бизнес като оператор на платежни системи, предвид изключителното му значение в стопанския живот на Р България;
- 7) Оперативно се провежда активно наблюдение на входящите и изходящите парични потоци в дружеството

С изключение на посоченото по-горе, не са настъпили събития след датата на баланса, които да налагат допълнителни корекции и/или оповестявания във финансовия отчет на Дружеството за годината, приключваща на 31 декември 2019 г.